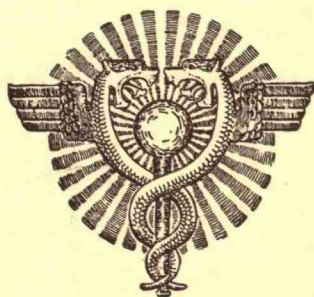

✓

KAUPPA- KORKEAKOULU

1962—1963

HELSINGISSÄ 1963

KAUPPA- KORKEAKOULU

**KERTOMUS LUKUVUODESTA
1962—1963**

HELSINKI 1963
Oy WEILIN & GÖÖS Ab

KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA

1962—1963

TOIMITTANUT

KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1963

REHTORI HENRIK VIRKKUNEN

* 30. VI. 1917. † 7. III. 1963.

REHTORI HENRIK VIRKKUNEN

Kun rehtori Henrik Virkkunen korkeakoulun lukuvuoden avajaisissa syyskuun 12 p:nä nousi kateederiin avajaispuhetta pitämään, ei kenelläkään voinut olla aavistustakaan siitä, että tämä puhe tulisi olemaan hänen viimeinen virallinen toimituksensa rehtorina ja opettajana. Tosin hänen lähimmät työtoverinsa saattoivat jo silloin todeta hänen terveytensä horjuneen, mutta siinä kohdin kaiken uskottiin pian kääntyvän jälleen parhaaksi. Näin ei kuitenkaan käynyt. Ankaran taudin murtaamana Henrik Virkkunen maaliskuun 7 p:nä poistui iäksi keskuudestamme. Korkeakoulu oli menettänyt johtajansa, henkilön, johon oli kiinnitetty runsain määrin toiveita ja josta arveltiin täydellä syyllä voitavan sanoa: *ille faciet*.

Rehtori Virkkusen siunaustilaisuudessa maaliskuun 15 p:nä Helsingin Vanha kirkko täyttyi ääriään myöten hartaasta saattojoukosta. Siunauksen toimitti vainajan ystävä ja aseveli, professori Erkki Kansanaho. Muistopuheessaan korkeakoulun vararehtori, prof. Pekka Heinänen lausui seuraavaa:

Vain runsaat kuusitoista kuukautta sitten Kauppakorkeakoulun vasta toimeensa nimitetty rehtori Johan Henrik Virkkunen seisoi tällä samalla paikalla pitämässä muistopuhetta viikkoa aikaisemmin manan majoille siirtyneelle entiselle opettajalleen ja edeltäjälleen. On järkyttävää todeta, että tänään hänen oman, kylmenneen tomumajansa äärellä lausutaan muistosanat hänelle itselleen. Tämä ajatus riipaisee ja tuntuu vavahduttavalta. Se ikäänkuin nostattaa ihmismielen kapinaan kohtaloa vastaan, se nostaa esiin kysymyksen, mikä on tällaisen kohtalon pohjimmaisena tarkoituksena. Biologi saattaa viileän asiallisesti ja tieteeseensä pitäytyen sanoa, että ellei olisi kuolemaa, ei olisi myöskään elämää. Mutta myös hänen on myönnettävä, että elämä itse on luonnon suuri ihme, sen määrittää me ihmiset emme tiedä emmekä tunne. "Virta venhettä vie, mihin päättynyt tie, ei tiedä sitä ihmisistä kenkään", on Eino Leino lausunut, ja hän jatkaa "Yksi syntyy riemuun ja toinen murheeseen, ja kullakin on kellonsa pohjass' sydämen. Kun se seisahtaa, niin kuolon aika alkaa". Kello Henrik Virkkusen sydämen pohjassa on peruuttamattomasti seisautunut.

Me tässä temppelissä koolla olevat — ja laajalti yli tämän joukon — tunnemme syvällä sydämessämme suurta murhetta ja kaipausta, mutta myös jakamatonta kiitollisuutta kaikesta siitä, mitä hän meille on merkinnyt ja mitä hän meidän hyväksemme on tehnyt. Kauppakorkeakoulu menetti Henrik Virkkusessa armoitetun rehtorin ja johtajan, lahjakkaan tiedemiehen ja opettajan, korkeakoulun opettaja- ja virkailijakunta kunnioitetun ja pidetyn esimiehen ja työtoverin.

Rehtori Virkkunen kuului tunnettuihin Snellmanien ja Donnerien kulttuurisukuihin. Hän oli jo veren perintönä saanut synnyinlahjaksi ne ominaisuudet, jotka olivat hänen loistavan elämänuransa perustana. Hänen kova kohtalonsa oli, että hän jo lapsena, ensimmäisellä ikävuo-dellaan menetti Vapaussodan uhrina isänsä. Niin ankara kuin tämän iskun on perheelle täytynytkin olla, se ei sentään estänyt lasten pääsyä opin tielle. Henrik Virkkunen tuli ylioppilaaksi Helsingin vanhasta yhteiskoulusta jo ennen kuin hän oli ehtinyt täyttää 18 vuotta. En tullut koskaan kysyneeksi häneltä, mikä johdatti hänet opiskelemaan juuri Kauppakorkeakoulussa. Hänen isoisänsähän, Anders Donner, jonka vaikutuspiiriin hän lapsena ja nuorukaisena melko kiinteästi joutui, oli,

kuten tunnettua, yliopistomies, tähtitieteen professori, matemaatikko, yliopiston rehtori ja vt. kansleri. Mutta ilmeinen kiinnostus eksaktisia tieteitä kohtaan johdatti Henrik Virkkusen joka tapauksessa myöhemmin sen taloustieteen ongelmien pariin, joka nähdäkseni tulee lähimäksi matemaattisia tieteitä.

Kahden vuoden opiskelun jälkeen Henrik Virkkunen v. 1937 valmistui ekonomiksi. Asevelvollisuus ja pian sen jälkeen syttynyt sota katkaisivat hänen, niinkuin monen muunkin lupaavan nuoren miehen opiskelun pitkäksi aikaa, ei kuitenkaan kokonaan, sillä sodan vielä riehussa hän elokuussa 1944 saattoi päätökseen kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon opintonsa. Tämä antaa selvän viitteen hänen erinomaisesta työkyvystään ja tarmokkuudestaan. Jouduttuaan sodan kestäessä Itä-Karjalan sotilashallinnon palvelukseen hänen tinkimätön velvollisuudentuntonsa saattoi hänet myöhemmin vaaran uhatessa pyrkimään takaisin aktiivisen rintamaupseerin tehtäviin. Hänen siviilikoulutuksessa hankkimiaan kykyjä tarvittiin kuitenkin silloin kipeämmin muissa tehtävissä.

Toimittuaan tämän jälkeen muutamia vuosia liike-elämän erilaisissa tehtävissä ja hankittuaan siihen kiinteän kosketuksen ja runsaasti kokemusta Henrik Virkkunen uudelleen palasi oman alma materinsa helmaan. Tiedemiehen ura ei houkutellut häntä, enempää kuin se houkuttelee ketään muutakaan, lupaamalla taloudellisesti loistavan tulevaisuuden. Tieteen houkutuskeinot ovat muualla. Se tarjoaa työkentän, jossa on tilaisuus tunkeutua syvälle ihmisälän aikaansaannoksiin ja koetella oman henkensä kestäkykyä uuden, ennen esittämättömän luomiseksi. Henrik Virkkunen tunsii ilmeistä viehtymystä vaikeidenkin ongelmien ratkaisuun. Ja niin "arpa oli heitetty". V. 1951 hän menestyksellisesti puolusti väitöskirjaansa ja vuotta myöhemmin hänet nimitettiin liikelaskentaopin dosentiksi ja määrättiin hoitamaan saman aineen professorin virkaa. Näin hän tuli sen kollegin, opettajaneuvoston, jäseneksi, jossa hän suoritti elämänuransa keskeisimmän osan. Akateemiseen hierarkiaan kuuluu mm. se, että tuollaisessa kollegissa vallitsee tietty istumajärjestys. Yhdeksässä vuodessa Henrik Virkkunen eteni sen alimmalta portaalta ylimmälle. Siinä välillä hänet v. 1955 nimitettiin liiketaloustiede I:n varsinaiseksi professoriksi ja elokuun 1 p:stä 1961 korkeakoulun rehtoriksi. Hänen elämänkaarensa oli kauniisti kohoava.

Näiden lyhyesti hahmoteltujen ääriviivojen kehystämään alueeseen mahtuu — ajan huomioon ottaen — rikas elämäntyö. Se ei suinkaan rajoittunut vain oman korkeakoulumme puitteisiin, vaan Henrik Virkkusen asiantuntemusta käytettiin hyväksi laajalti maan talouselämän, eri järjestöjen, valtion komiteoiden, veljeskorkeakoulujen, oman oppikoulunsa ja muittenkin instituutioiden piirissä. Kuvaavana esimerkkinä tältä sektorilta voidaan mainita hänen toimintansa Liikevaihtoverokomitean puheenjohtajana. Hän paneutui tähän vaativaan ja vaikeaan tehtävään juuri hänelle ominaisella tarmolla ja perusteellisuudella. Mutta niinpä tulos oli myös sen mukainen. Vast'ikään Eduskunnalle annettu lakiesitys nojaa pääasiassa Virkkusen komitean verraten yleisesti hyväksyttyihin periaatteisiin.

Ei siis vain korkeakoulumme opettajakunta, vaan myös muut olivat havainneet Henrik Virkkusen erinomaiset hengenlahjat, älyn kirkkauden, ajatuksen terävyyden ja sen ilmaisun selkeyden, hänen organisaatiokykynsä ja johtajaominaisuutensa. Ja hänen työtarmsa, ahkeruutensa ja yleensä hänen henkinen kapasiteettinsa tuntui miltei ehtymättömältä. Kun hän lisäksi henkilönä — ihmisenä — oli harvinaisen sopusointuinen, joustava ja luonteeltaan tasapainoinen, ei ole ihmeteltävää, että hänet haluttiin mukaan niin moniin tehtäviin ja yrityksiin.

Opin tuntemaan Henrik Virkkusen oikeastaan vasta opettajaneuvoston jäsenenä. Tosin olin tutustunut häneen jo silloin, kun hänet ensimmäisessä sodanjälkeisessä promootiossa vihittiin maisteriksi ja hän maistereiden priimuksena piti promootioesitelmän. Mutta vasta opettajakunnan jäsenten muodostama toveripiiri luo sen miljöön, jossa läheiset ystävyysiteet syntyvät ja kypsyvät. Hänen valloittavan poikamainen olemuksensa ja hänen loistavat hengenlahjansa eivät voineet olla tehoamatta itse kuhunkin. Opettajaneuvoston työskentelyyn hän antoi vahvan panoksen, hänen lausuntonsa ja kannanottonsa olivat aina selkeästi esitettyjä ja loogisesti perusteltuja. Ja vaikka emme ratkaisuisamme aina päätyneetkään samaan tulokseen, se ei estänyt meitä ole-masta jatkuvasti hyviä ystäviä. Rehtorina ja opettajaneuvoston puheenjohtajana hänen johtajaominaisuutensa ja organisaatiokykynsä vihdoinkin puhkesivat kauneimpaan kukkaansa. Korkeakoululle oli suuri tappio, että hänen rehtorikautensa oli niin lyhyt, sehän kesti vain runsaan vuo-

den. Rehtorina hän oli kuin komeetta, joka hetkeksi ilmestyi aurinkokuntaamme, loisti harvinaisen kirkkaana ja katosi jälleen. Mutta hänen tähtensä muisto jäi elävänä mieleen.

Niin, nyt kun Henrik Virkkunen ei ole enää keskuudessamme, me ikäänkuin tarraudumme lujasti kiinni niihin kuviin, joita hänestä on muistimme valkokankaalle projisioitunut. Ne ovat eläviä ja värikkäitä, ne ovat muuttuneet henkiseksi omaisuudeksemme emmekä ehken kernaasti kuvaile niitä muille. Saanen, Hennu, Sinun luvallasi kertoa omalta osaltani vain yhden. Olin tapaamassa Sinua ensi kertaa sairaalaan jouduttuasi. Sinä aavistit ja osin minäkin, mikä oli oleva prognoosisi. Sivusimme keskustelussamme muun ohella elämän ja ikuisuuden vakavia kysymyksiä. Minusta tuntui, että olimme silloin kenties lähempänä toisiamme kuin koskaan ennen. Ihailin Sinun tyyntä miehekkyyttäsi ja palavan henkesi ihmeellisiä voimavaroja. Tuo kuva projisioitui minun mieleeni lähtemättömästi.

Saattaessamme nyt rehtori Henrik Virkkusen hänen viimeiselle matkalleen me jälkeen jääneet toivomme, että hänen edessä oleva polkunsa olisi tasainen, että hänen leposijansa olisi rauhaisa ja että hän Nurmijärven suuren runoilijan tapaan saattaisi sanoa: "Jo valkenee kaukainen ranta".

MERENKULKUNEUVOS ANTTI WIHURI

* 9. X. 1883. † 28. XII. 1962.

MERENKULKUNEUVOS ANTTI WIHURI

Vähän ennen vuoden vaihdetta, joulukuun 28 p:nä, päättyi merenkulkuneuvos Antti Wihurin pitkä, 79 vuotta kestänyt elämäntaival, johon sisältyy oloissamme ilmiömäisen runsaasti pitkäjännitteistä, voimakkaan tahdon ohjaamaa työtä, kaukokatseista yrittäjäntoimintaa ja monipuolista, yli rajojemmekin ulottuvaa tuloksellista huolenpitoa kulttuurista.

Merenkulkuneuvos Wihuri oli niitä suurten mittojen miehiä, joitten elämäntyön kahlehtiminen lyhyen kirjoituksen puitteisiin osoittautuu

ylivoimaiseksi tehtäväksi. Mutta se ei olekaan tässä kohdin välttämätöntä, sillä Kauppakorkeakoulussa hänet tunnettiin hyvin ja hänet muistetaan yhä edelleen omalaatuisena persoonallisuutena, talouselämän ihmeellisenä jättiläisenä ja samanaikaisesti lämminhenkisenä, syvällisenä ihmisenä. Kun Kauppakorkeakoulu myönsi hänelle v:n 1955 promootiossa kauppatieteiden kunniatohtorin arvon, silloinen promoottori, prof. Kalle Kauppi lausui hänestä mm. ”Merenkulkuneuvos Antti Taavetti Wihuri on, laivapojusta aloittaen, merikapteeniksi ja laivan päälliköksi kohoten ja sitten merenkulun alalla, ja myöhemmin monille muillekin aloille taloudellisen toimintansa ulottaen, suorittanut jo tähän mennessä elämäntyön, joka meidän oloissamme hakee vertaistaan ja joka edelleen täydellä voimalla jatkuu. Puhtaasti taloudellisen, laatunsa ja mittasuhteittensa takia koko maamme talouselämään merkittävästi vaikuttavan toimintansa rinnalla merenkulkuneuvos Wihuri on erinomaisen tehokkaasti edistänyt tiedettä, taidetta ja muuta hengenviljelyä käyttämällä auliisti niitä runsaita varoja, jotka hän onnistuneella ja taitavalla taloudellisella yrittäjätöinnillään on hankkinut, tähän tarkoitukseen siinä määrin, että hänestä on tullut Suomen suurin lahjoittaja. Sitä tukea, mitä merenkulkuneuvos Wihurin toimesta näin on eri suunnilla annettu, on Kauppakorkeakoulun piirissä suoritettava tutkimus- ja opetustyö saanut osaltansa nauttia. — — — Sekä suunnittelulla että taloudellisella tuella hän on auttanut esimerkin mainitakseni sellaisten työmuotojen kuin ulkomaankaupan kurssien järjestämistä, jotka ovat antaneet korkeakoulutyölle kantavuutta ja vaikutusta varsinaisen oppilaspiirin ulkopuolellakin. Hän on tuonut virikkeitä tällaisen toiminnan edelleen kehittämiseen ja siten myös niiden siteiden lujittamiseen, jotka liittävät korkeakoulumme käytännölliseen talouselämään.”

Merenkulkuneuvos Wihuri tunsikin elävää harrastusta korkeampaa kaupallista sivistystyötä kohtaan ja niinpä hän osallistui aktiivisesti Kauppakorkeakoulun hallintoon. Hallituksen jäsenenä hän oli vv. 1947—50 (varajäsenenä 1938—46) ja valtuuskunnan jäsenenä tämän elimen perustamisesta 1950 alkaen. Myös hänen toimintansa Suomalaisen Liikesivistysrahaston piirissä — hän oli sen kunniajäsen — koitui välillisesti Kauppakorkeakoulun hyväksi.

Kauppakorkeakoulu tuntee jakamatonta kunnioitusta merenkulku-
neuvos Wihurin mittavaa elämäntyötä kohtaan ja tulee kiitollisena säi-
lyttämään hänen uuuistonsa.

TOIMITUSJOHTAJA OLAVI LUUMI

* 5. XII. 1901. † 30. III. 1963.

TOIMITUSJOHTAJA OLAVI LUUMI

Maaliskuun 30 p:nä siirtyi manan majoille toimitusjohtaja, ekonomi Olavi Luumi 61 vuoden ikäisenä. Hän kuului Kauppa- ja kauppakorkeakoulun valtuuskuntaan v:sta 1951 alkaen ja oli sen kaikkein aktiivisimpia jäseniä.

Toimitusjohtaja Luumi oli oman karjalaisen heimonsa tyypillinen edustaja: luonteeltaan eloisa, hilpeä ja välitön, näennäisesti huoleton, mutta todellisuudessa vakaviin asioihin syvällisesti ja harkiten suhtautuva. Jo nuorukaisena hän joutui ratkaisemaan kantansa isänmaan puolustusta koskevaan kysymykseen. Vapaus sodan aikana hän koti- ja koulukaupungissaan Viipurissa liittyi kuuluksi tulleeeseen patterinmäkeläisten joukkoon ja siitä lähtien hänen suhtautumisensa maanpuolustusasiaan oli ehdottoman myönteinen ja aktiivinen.

Toimitusjohtaja Luumi suoritti elämäntyönsä keskitetysti tietyllä liike-elämän sektorilla. Pari vuotta ekonomiksi valmistumisensa jälkeen hän v. 1924 tuli National Kassa Oy:n palvelukseen ja pysyi siinä uskollisesti kuolemaansa saakka, viimeiset kahdeksan vuotta hän toimi yhtiön toimitusjohtajana. Myyntimiehen työ oli hänelle läheinen ja sen edistämiseen hän uhraisi paljon aikaansa ja tarmoansa. Hän ehti eläissään saada tästä myös näkyvän tunnustuksen, kun Myyntimiehet r.y. kutsui hänet kunniapuheenjohtajakseen. — Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen ja sen työvaliokunnan jäsen hän oli v:sta 1946 alkaen. Hänen toimintansa Kauppa- ja kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan hyväksi, eritoten oman talon rakennusvaiheessa ja tämän jälkeen sen saattamiseksi täysin KY:n omistukseen, on syytä tässä yhteydessä erityisesti panna merkille.

Kauppa- ja kauppakorkeakoulu muistaa kiitollisena ja kaivaten uskollista ystävänsä.

ROUVA SAIMA KEKKONEN

* 1. VIII. 1879. † 17. IX. 1962.

ROUVA SAIMA KEKKONEN

Syyskuun 17 p:nä päättyi korkeakoulun eläkkeellä olleen konekirjoituksen opettajan rouva Saima Maria Kekkosen mainen matka. Hän oli syntynyt Virolahdella 1. 8. 1879.

Koulunkäyntinsä päätettyään hän toimi erilaisissa opettajan tehtävissä mm. eräissä kansakouluissa ja kauppaoppilaitoksissa. V. 1925 hänet nimitettiin Kauppakorkeakoulun konekirjoituksen opettajaksi ja hän hoiti tätä tehtävää yhtäjaksoisesti 20 vuotta eli v:een 1945, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Lukuaiset opiskelijapolvet muistavat kiitollisin mielin hänen taitavaa ja tarmokasta opetustyötään. Vaatimattomana ja miellyttävänä henkilönä hän oli saavuttanut myös opettajatovereitensa ehdottoman arvonannon, myötätunnon ja täyden luottamuksen.

Kauppakorkeakoulu muistelee kaivaten uskollista työntekijäänsä.

I. Hallinto, opettajat sekä viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1963

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

SUVIRANTA, BRUNO KAARLE, FT, Professori. 93; 53.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, Ekon., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 50.

Varapuheenjohtaja: VIIMA, EERO JALMARI, KTM, Vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

AHLQVIST, ARMAS, VT, Ekon. Pankinjohtaja., Jyväskylän kauppakamarin valitsema. 97; 50.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, Ekon., Konttoripäällikkö, Kotkan kauppakamarin valitsema. 11; 58.

AHLSTRÖM, KAUKO KALERVO, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 63.

ANGERVO, TAUNO PIETARI, LaL, VT, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH, Kauppaneuvos, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

CALONIUS, OLLI SAKARI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 53.

EEROLA, NILO ARMAS, LaL, VT, Ylijohtaja, Riihimäen—Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 07; 58.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HÄYRINEN, ENSIO, Ekon., Kaupunginjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 11; 59.

KARKKILÄ, TORSTEN ERIK, Ekon., Toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 18; 61.

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KEMPPAINEN, ONNI VEIKKO, Ekon., Toimitusjohtaja, Kemin kauppakamarin valitsema. 06; 56.

KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, Pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.

KURIKKA, HEIKKI OLAVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 19; 61.

KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.

KUUSTERÄ, ANDERS GUSTAF, Ekon., Toimitusjohtaja, Kanta-Hämeen kauppakamarin valitsema. 05; 59.

LAPPALAINEN, ESKO, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 20; 63.

LIPSANEN, ERKKI AUGUST, Ekon., Kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

MÄLKÄ, AARNE, Toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.

NIKLANDER, KARL ALWAR, KTT h.c., Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 75; (16) 50.

PENTTILÄ, ONNI ANTERO, Ekon., VT, Toimitusjohtaja, Lahden kauppakamarin valitsema. 15; 62.

RAADE, TAUNO UOLEVI, Ekon., Dipl.ins., Toimitusjohtaja, Turun kauppakamarin valitsema. 12; 61.

RAIKKALA, ARMAS ARVI WILHO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50.

RANNIKKO, ONNI KAARLO OLAVI, Ekon., Kanslianeuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 59.

RUUSKANEN, LAURI PIETARI, Kauppaneuvos, Tampereen kauppakamarin valitsema. 93; 50.

TAKKI, UUNO KRISTIAN, KTK, LaL, KTT h.c., Vuorineuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; (47) 50.

TOIKKA, OSMO AKSELI, FM, KTK, Pohjoismaiden Yhdyspankin toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 56.

TOIVONEN, AARNE LEONARD, Ekon., Kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 94; 50.

VAINIO, EVAALD, Kauppaneuvos, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 98; 53.

VAINIO, VALDE ANTON, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.

VARANKO, ERKKI VIILHO PERTTELI, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.

VARTIAINEN, OSMO JOHANNES, Ekon., Konsuli, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

WIHERHEIMO, TOIVO ANTERO, FM, Ministeri, Keskuskauppakamarin yliasiamies, Keskuskauppakamarin valitsema. 98; 58.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun Yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

VIRTANEN, ARTTURI JULIUS, Ekon., Kauppaneuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 90; 50.

VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.

YLIJOKI, YRJÖ ENSIO, Dipl.ins., Toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 15; 63.

Hallitus

Puheenjohtaja: HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., 02; (46) 50.

Varapuheenjohtaja: VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

CALONIUS, OLLI SAKARI, Ekon., Toimitusjohtaja. 11; 50.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT., Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 04; 57.

KIRVES, LAURI KALervo, KTM, Toimitusjohtaja. 14; 50.

NURMELA, ILMO OLAVI, KTM, Vuorineuvos, Toimitusjohtaja. 03; 54.

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, Ekon., Kauppaneuvos, Toimitusjohtaja. 05; 50.

SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, Vuorineuvos, Toimitusjohtaja. 08; 60.

Rehtori**VIRKKUNEN, JOHAN HENRIK**

Professori

Opettajaneuvoston, Laajennetun opettajaneuvoston ja Opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori elokuun 1 p:stä 1961 († 7. 3. 63).

Vararehtori**HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA)**

Professori

Vararehtori kesäkuun 1 p:stä 1957.

Hoitanut rehtorin tehtäviä lokakuun 1 p:stä 1962 alkaen.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö**Johtokunta**

Puheenjohtaja Alwar Niklander, jäsenet herrat Eino Hirvonen, Matti Virkkunen, Lauri Kirves, Olli Calonius, Severi Saarinen, Ilmo Nurmela ja Pekka Heinänen.

Opettajakunta**Varsinaiset professorit**

RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, (Liiketaloustiede II). 99; 39.

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT. (Liiketaloustiede I). 06; 48.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Kemia ja tavaraoppi). 04; 50.

TAMMINEN, MIKKO KUSTAA, FT. (Kansantaloustiede). 13; 50.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT. (Liiketaloustiede, opetus-alana markkinointi ja jakelutalous). 19; 59.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT. (Liiketaloustiede, opetus-alana laskentatoimi). 22; 60.

MATILA, KAARLO SAKARI, FT. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti. (Kauppaoikeus). 15; 62.

JAATINEN, STIG TYRGIL HJALMARSSON, FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Talousmaantiede). 18; 63.

Kansantaloustieteen toinen professorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Dosentti.

Kauppaoikeuden toinen professorinvirka on täyttämättä. Sitä ovat hoitaneet TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori ja AALTONEN, AIMO OLAVI, LaT, Turun kauppakorkeakoulun professori.

Liiketaloustieteen professorinvirka on täyttämättä.

Apulaisprofessorit

Talousmatematiikan ja tilastotieteen apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, Professori, avustajanaan MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, Assistentti.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka on täyttämättä.

Dosentit

KAITILA, ESA HEIKKI, FT, (Liiketaloustiede I). 09; 46. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

TARKIAINEN, TUTTU VILJO, FT, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun professori. (Valtio-oppi). 12; 54.

ROSSI, TARU REINO KAI, FT. (Kansantaloustiede). 19; 58. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, Lehtori. (Romaaninen filologia). 17; 58.

LLNDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston apulaisprofessori. (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Lehtori. (Englannin kieli ja kirjallisuus). 08; 58.

RANTAVAARA, IRMA IRENE, FT, Lehtori. (Englannin kieli ja kirjallisuus). 08; 58. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

AALTONEN, AIMO OLAVI, KTM, LaT, (Kauppaoikeus). 19; 58.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Lehtori. (Kansantaloustiede). 27; 60.

LOUHIJA, JARI ALBIN, FT, Lehtori. (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 60.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Jyväskylän Kasvatusopillisen korkeakoulun professori. (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62.

PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, Toimitusjohtaja. (Kansantaloustiede). 28; 62.

Lehtorit

RANTAVAARA, IRMA IRENE, FT, Kauppakorkeakoulun ja Helsingin yliopiston dosentti. (Englannin kieli). 08; 45. Virasta vapaa. Virkaa on viransijaisena hoitanut NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Dosentti. (Englannin kieli). 08; 48.
 LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, Dosentti. (Kotimaiset kielet). 08; 48.
 TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM. (Saksan kieli). 07; 49.
 HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, Dosentti. (Ranskan kieli). 17; 50.
 VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Dosentti. (Kansantaloustiede). 27; 54.

Virasta vapaa.

SEVELIUS, MARTIN, FM, (Ruotsin kieli). 13; 55.
 VIERIKKO, ERKKI, FK. (Espanjan kieli). 24; 56.
 JUTILA, JUKKA HELJO, FM. (Kemia ja tavaraoppi). 23; 57.
 KALLIONIEMI, SOLMU OUTERI, FM. (Pikakirjoitus). 13; (36) 57.
 AHLSTEDT, KARL LEO, KTL. (Liiketaloustiede II). 29; 61.
 SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTK, D.B.A. (Liiketaloustiede II).
 23; 61.

VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK. (Venäjän kieli). 25; 62.
 ARTTO, EERO VEIKKO, KTL. (Liiketaloustiede I). 30; 63.
 HOMI, MARTTA ELISABETH, FM. (Ruotsin kieli). 07; 63.
 Englannin kielen neljäs lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut MURRAY, JAMES, MA. 36; 62.

Saksan kielen kolmas lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK. 23; 53.

Liiketaloustiede I:n toinen lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LAMPPU, AILI IRJA, KTM. 21; 59.

Englannin kielen kolmas lehtorinvirka on täyttämättä.

Saksan kielen toinen lehtorinvirka on täyttämättä.

Liiketaloustiede II:n kolmas lehtorinvirka on täyttämättä.

Liiketaloustiede II:n neljäs lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut PUUKARI, ARVO LAURI JOHANNES, KTL. 12; 53.

Talousmaantieteen lehtorinvirka on täyttämättä.

Opettajat

HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA. (Konekirjoitus). 99; 45.
 PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA. (Espanjan ja portugalin kieli). 17; 51.
 NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM. (Englannin kieli). 11; (49) 52.
 NENONEN, AARRE VILHO, FL. (Ruotsin kieli). 17; 53.
 VUORINEN, ELSA MARIA, FM. (Englannin kieli). 08; 54.
 LAINE, NAIMI, FM. (Saksan kieli). 04; 55.
 PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTM. (Konttorityöt ja -tekniikka).
 21; 57.

MÄRTENSON, OTTO BÖRJE, FM. (Ruotsin kieli). 07; 57.

NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, FT. (Saksan kieli). 17; 57.

NURMINEN, LAILA MARIA, FM. (Englannin kieli). 11; 59.

- KAREOJA, SIREKKA-LIISA, FM. (Ranskan kieli). 28; 59.
 HAUTALA, KUSTAA AADOLF, FT. (Taloushistoria). 05; 60.
 HAVUKKALA, JAAKKO, FL. (Talousmaantiede). 23; 60.
 SARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM. (Englannin kieli). 20; 61.
 SAVINEN, SEPPO TAPIO, Ekon., (Suomenkielinen kauppaKirjeenvaihto). 33; 61.
 AHO, REIJO GUST., MA. (Kansantaloustiede). 33; 62.
 GOLDTWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN MARY, BA. (Englannin kieli). 05; (49) 62.
 LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM. (Saksan kieli). 30; 62.
 JAKOWLEFF, TUULA SYLVIA, Kirjeenvaihtaja. (Espanjan kieli). 40; 62.
 BOYLE, CHRISTOPHER GEORGE, Ed.M. (Englannin kieli). 30; 62.
 FIELDS, DONALD, MA. (Talousmaantiede). 37; 63.

Assistentit

- MANNINEN, JOUKO JUHA, FT. (Talousmatematiikka). 28; 54. Virasta vapaa.
 SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTM. (Liiketaloustiede II). 28; 55.
 SARAKONTU, MATTI VELI, KTM. (Kansantaloustiede). 33; 58.
 CASTRÉN, KARI ZACHRIS, KTM. (Kansantaloustiede). 29; 60.
 PEKKANEN, RAIMO OSKARI, LaL, VT. (Kauppaoikeus). 27; 61.
 GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM. (Liiketaloustiede II). 32; 60.
 VIHERSAARI, JUKKA KUSTAA, KTM. (Liiketaloustiede II). 29; (58) 61.
 KETTUNEN, PERTTI EMIL, KTM. (Liiketaloustiede I). 35; 62.
 Vt. RUUHELA, REIJO TUOMAS, Ekon. (Liiketaloustiede I). 35; 60.
 Vt. HAKALA, PIIRKKO SINIKKA, Ekon. (Liiketaloustiede I). 36; 60.
 Vt. GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, Ekon. (Liiketaloustiede II). 37; 61.
 Vt. LARMOLA, EERO ANTERO, Ekon. (Liiketaloustiede). 37; 61.
 Vt. KORPELA, ASKO JUHANI, Ekon. (Kansantaloustiede). 37; 61.
 Vt. HAKALA, Eeva ESTERI, Kartografi. (Talousmaantiede). 26; 61.
 Vt. JAHNUKAINEN, IIRO AUGUST, Ekon. (Liiketaloustiede II). 38; 62.
 Vt. KAUKOMAA, PEKKA KALERVO, Ekon. (Liiketaloustiede II). 39; 62.
 Vt. AUTERE, EERO ALEKSI, Ekon. (Liiketaloustiede II). 38; 62.
 Vt. KOSKIMIES, ERKKI JAAKKO EINARI, VT. (Kauppaoikeus). 34; 63.
 Vt. UOTILA, OLLI PERTTI JOHANNES, LuK. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 39; 63.
 Vt. ANTILA, VELI-AUNUS, LuK. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 40; 63.

Eläkkeellä olevat opettajat ja virkailijat

- FORSBERG, NAIMA VIKTORIA, englannin kielen lehtori. 84; täysinpalv. 48.
 VIRTANEN, NILO PAAVO, FM, kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.
 HILDÉN, BROR ERIK, FM, saksan kielen lehtori. 84; täysinpalv. 54.
 KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, talousmatematiikan professori. 91; täysinpalv. 58.

Viran- ja toimenhaltijat

Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja

TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Kanslerin sihteeri

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT. 27; 59.

Kanslia

TASKINEN, ELLI MARIA, VTM. Kamreeri. 06; 50.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, Kanslisti. 05; 50.
 BORG, TAIMI ELINA, Kanslisti. 25; 50.
 KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, Kanslisti. 19; 52.
 LUUKKANEN, LISA MARITA SOFIA, Kanslisti. 20; 59.
 KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, Kanslisti. 15; 61.
 HALME, KERTTU TELLERVO, Kassanhoitaja. 22; 62.
 LYYTINEN, EBBA ANN-SOFI, Kanslisti. 20; 63.

Kirjasto

NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM. Kirjastonhoitaja. 04; (27) 60.
 WEGELIUS, PIIRKKO ONERVA, FK, Kirjaston amanuenssi. 29; (51) 60.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, Kirjaston amanuenssi. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, Kirjaston amanuenssi. 33; 60.
 VAISTO, ERKKI YRJÖ, HOK, Kirjaston amanuenssi. 35; 61.
 HIMANEN, MIRJA, Konekirjoittaja. 20; 62.
 LEHTONEN, RITVA TYTTI ILONA, Kirjastoapulainen. 42; 60.

Laboratorio

KAINULAINEN, YRJÖ, Laboratoriomestari. 16; 53.
 MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, Laboratorioapulainen. 36; 51.

Vahtimestarit

NURMI, AARNE ANSHELM, Ylivahtimestari. 96; 50.
 SUNDSTRÖM, JOHAN EDVIN, Vahtimestari. 15; 53.
 LAINE, NIILLO ORVO, Vahtimestari. 17; 63.
 LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, Vahtimestari. 44; 62.

Puhelinkeskus

TÖTTERMAN, KAARINA ELISABETH, Keskuksenhoitaja. 19; 50.

Konemestari ja talonmies

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, Konemestari. 16; 50.
 LINDSTRÖM, KNUT VILHELM, Talonmies. 31; 62.

II. Yleisiä tietoja

Opiskelijain lukumäärä

Heinäkuun 31 päivänä 1962 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaisiksi pyrki 896 ylioppilasta (edellisenä vuonna 858), joista ensisijaisesti ekonomin tutkinnon suorittajiksi 544 (miehiä 346, naisia 198) ja kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittajiksi 352, kaikki naisia. Hakijoista hyväksyttiin yhteensä 463 eli 51,7 %. Hyväksytyistä oli ekonomin tutkintoa opiskelevia 309, niistä miehiä 214 ja naisia 95, sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa opiskelevia 154 (kaikki naisia). Lisäksi hyväksyttiin, kuulustelun jälkeen, ekonomin tutkintoa suorittamaan 2 merkonomia, jotka eivät olleet suorittaneet ylioppilastutkintoa. Hyväksytyistä aloitti opiskelun 404 henkilöä. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 1218, edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 1144.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 106 henkilöä, joista ekonomeja 95, dipl.insinöörejä 8, lainopin kandidaatteja 1, valt.kandidaatteja 1 ja metsänhoitajia 1. Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja kauppat.kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 1470. Lukuvuoden päättyessä oli kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 252; edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 230.

Ylimääräiseksi tai kuuntelijaoppilaaksi on hyväksytty 17 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 149 opiskelijaa, kirjeenvaihtajan tutkinnon 94 opiskelijaa, kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 14 henkilöä.

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut prof. *Bruno Suviranta*.

Rehtorina on ollut maaliskuun 7 p:nä 1963 tapahtuneeseen kuolemaansa saakka professori *Henrik Virkkunen*. Hänen ollessaan lokakuun

1 p:stä 1962 lukien sairauden vuoksi virkavapaana on hänen tehtäviään tänä aikana hoitanut vararehtori *Pekka Heinänen*. Maaliskuun 21 p:nä 1963 antamallaan päätöksellä kansleri määräsi, että edesmenneen rehtori *Henrik Virkkusen* jälellä olevaksi toimikaudeksi, joka olisi päättynyt toukokuun 31 p:nä 1963, ei suoriteta uutta rehtorin vaalia. Rehtorin tehtäviä hoiti tänä aikana edelleen vararehtori *Heinänen*.

Laajennettu opettajaneuvosto kutsuttiin huhtikuun 4 päiväksi koolle suorittamaan ehdollepano rehtorin ja vararehtorin toimien täyttämiseksi kesäkuun 1 p:nä 1963 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi. Laajennettu opettajaneuvosto asetti ensimmäiselle ehdokassijalle prof. *Pekka Heinänen*, toiselle sijalle prof. *Jaakko Hongon* ja kolmannelle sijalle prof. *Huugo Ranisen*. Huhtikuun 10 p:nä kansleri nimitti rehtoriksi prof. *Pekka Heinänen* ja vararehtoriksi prof. *Jaakko Hongon*.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa.

Syyskokouksessaan marraskuun 20 p:nä valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodeksi 1963. Hallituksen jäseniksi tammikuun 1 p:nä 1963 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi se valitsi uudelleen erovuorossa olevat jäsenet toimitusjohtaja *Lauri Kirveksen*, vuorineuvos *Olavi Sohlbergin* ja pääjohtaja *Matti Virkkusen*. Virallisten asiain käsittelyn päätyttyä vararehtori kertoi valtuuskunnan edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneista virkanimityksistä ja erinäisistä muista korkeakoulua koskevista seikoista. Välittömästi kokouksen päätyttyä lehtori *Leo Ahlstedt* esitelmöi case-opetusmenetelmästä ja case-tutkimuksesta Kauppakorkeakoulussa.

Vuosikokouksessaan maaliskuun 27 p:nä 1963 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen v:ksi 1963 uudelleen vuorineuvos *J. W. Waldenin* ja varapuheenjohtajakseen samoin uudelleen vuorineuvos *Eero Viiman*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1963 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat: professori *Martti Saario*, johtaja, KTM, KHT *Tyko Vanhala* sekä KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka viimeksimainitun tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin samoin entiset, nimittäin kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* ja kauppaneuvos *Arvi Raikkala*. Vararehtori *Heinänen* esitti selonteon korkeakoulun toiminnasta syyskokouksen jälkeiseltä ajalta. Välittömästi kokouksen

päätyttyä professori *Jaakko Honko* esitelmöi tieteellisestä jälkikasvusta ja sen lisäämisestä Kauppakorkeakoulussa.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana seuraavat muutokset. Niistä jäsenistä, jotka tammikuun 1 päivänä jouluivat erovuoroon, ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1963—1965 seuraavat: pankinjohtaja *Armas Ahlqvist* (Jyväskylän kauppakamari), toimitusjohtaja *Tauno Angervo* (Liikesivistysrahasto), kauppat.tri h.c. *Eino Hirvonen* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Kalle Kuusinen* (Liikesivistysrahasto), toimitusjohtaja *Onni Penttilä* (Lahden kauppakamari), kauppaneuvos *Osmo Vartiainen* (Kuopion kauppakamari), ministeri *T. A. Wiherheimo* (Keskuskauppakamari) ja merenkulkuneuvos *Antti Wihuri* (Liikesivistysrahasto). Kaakkois-Suomen kauppakamari on valinnut jäseneksi valtuuskuntaan toimitusjohtaja, dipl.ins. *Yrjö Ylijoen* ja Liikesivistysrahasto edesmenneen kauppaneuvos *S. A. Hariman* tilalle hänen jäljellä olevaksi toimikaudeseen eli vuoden 1964 loppuun toimitusjohtaja ekon. *Kauko Ahlströmin*. Valtuuskunnan jäsenet merenkulkuneuvos *Antti Wihuri* ja toimitusjohtaja *Olavi Luumi* ovat kuolleet, edellinen joulukuun 28 p:nä 1962 ja jälkimmäinen maaliskuun 30 p:nä 1963.

Merenkulkuneuvos *Antti Wihurin* tilalle Liikesivistysrahasto on valinnut toimitusjohtaja, KTM *Esko Lappalaisen* toimikaudeksi 1963—65. Toimitusjohtaja *Olavi Luumin* tilalle ei uutta jäsentä ole vielä valittu.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut 6 kertaa. Perussääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan tammikuun 30 p:nä hallitus valitsi puheenjohtajakseen v:ksi 1963 edelleen toimitusjohtaja, KTK, KTT h.c. *Eino Hirvosen* ja varapuheenjohtajakseen samoin edelleen pääjohtaja, VT *Matti Virkkusen*. Niistä asioista, joita hallituksen kokouksissa on käsitelty, kerrotaan eri yhteyksissä tässä kertomuksessa.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poikkeuksia lukuunottamatta joka toinen perjantai. Lisäksi on pidetty tarvittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemista varten. Päätökset, joita on kokouksissa tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Päätöksellään toukokuun 28 p:nä 1962 kansleri myönsi professori *Huugo Raniselle* virkavapauden tieteellistä tutkimustyötä varten syyslukukaudeksi 1962.

Avoinna olleen talousmaantieteen professorin viran, jossa hakijoina olivat apulaisprofessori FT *Stig Jaatinen*, professori FT *Auvo Säntti* ja henkilö, joka ei halunnut nimeänsä julkisuuteen, hakijoille myönnetty pätevytymisaika oli päättynyt maaliskuun 20 p:nä 1962. Asiantuntijain tultua valituiksi hakija *Säntti* ja edellämainittu henkilö, joka ei halunnut nimeään julkisuuteen peruuttivat hakemuksensa. Sittenkun asiantuntijat olivat antaneet lausuntonsa, jällellä oleva hakija *Jaatinen* piti näyteluentonsa helmikuun 8 p:nä 1963. Tämän jälkeen opettajaneuvosto samana päivänä pitämässään kokouksessa yksimielisesti julisti hänet kelpoiseksi talousmaantieteen professorin virkaan sekä asetti hänet siihen ehdolle. Maaliskuun 14 p:nä 1963 tekemällään päätöksellä kansleri nimitti apulaisprofessori FT *Stig Tyrgil Jaatisen* talousmaantieteen professoriksi. Professori *Jaatinen* astui virkaansa pitämällä toukokuun 15 p:nä 1963 julkisen esitelmän aiheesta: "Väestö ja maa". Kansleri on toukokuun 10 p:nä 1963 myöntänyt prof. *Stig Jaatiselle* USA:han tehtävää opintomatkaa varten virkavapauden 1. 8. 1963—31. 5. 1964 väliseksi ajaksi. Virkaa on tänä aikana määrätty sijaisena hoitamaan prof. *Ilmari Hustich* avustajanaan FT *Mauri Palomäki*.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, päättyi kansantaloustieteen toisen professorin viran hakijoille, jotka olivat professori VTT *Osmo Jaskari*, dosentti KTT *Fedi Vaivio* sekä dosentti KTT *Jouko Paakkanen*, myönnetty pätevytymisaika huhtikuun 4 p:nä 1962. Asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä opettajaneuvosto pyysi professori *Gösta Micwitzin*, professori *Lars Wahlbeckin* ja pankinjohtaja FT *Reino Rossin*. Hakija *Jaskari* peruutti hakemuksensa syyskuun 10 p:nä 1962. Asiantuntijat eivät vielä ole antaneet lausuntojaan.

Avoinna oleva kauppaoikeuden toinen professorin virka, jonka ainoa hakija professori *Aimo O. Aaltonen* oli peruuttanut hakemuksensa toukokuun 19 p:nä 1962, julistettiin uudelleen haettavaksi syyskuun 21 p:nä 1962. Lokakuun 22 p:nä päättyneen määräajan kuluessa virkaa haki professori LaT *Pertti Muukkonen*. Asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijan tieteellisestä pätevyydestä opettajaneuvosto pyysi professorit *Curt Olssonin* ja *Simo Zittingin*. Asiantuntijat eivät vielä ole antaneet lausuntojaan. Virkaa ovat lukuvuoden 1962—63 hoitaneet

professori *K. A. Telaranta* oman toimensa ohella ja professori *Aimo O. Aaltonen* yhdessä puoliksi kumpikin. Elokuun 1 p:stä 1963 lukien on virkaa määrätty toistaiseksi hoitamaan professorit *Pertti Muukkonen* ja *K. A. Telaranta* puoleksi kumpikin ja prof. *Telaranta* lisäksi OTT *Juhani Kyläkallion* avustamana.

Professori *Henrik Virkkusen* kuoltua maaliskuun 7 p:nä 1963 tuli liiketaloustiede I:n professorin virka avoimeksi. Kokouksessaan maaliskuun 22 p:nä 1963 opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että määritetty professorinvirka muutettaisiin liiketaloustieteen professorin viraksi, jonka opetusala on liiketaloustiede alaa tarkemmin rajoittamatta, sekä että näin muutetun viran haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää syyslukukauden 1963 alkuun. Päätöksellään huhtikuun 5 p:nä 1963 kansleri muutti viran opetusalan liiketaloustieteen alaa tarkemmin rajoittamatta sekä antoi suostumuksensa haettavaksi julistamisen siirtämiseen syyslukukauden 1963 alkuun. Virkaa hoitamaan määrättiin lukuvuonna 1963—64 professori *Jaakko Honko* oman virkansa ohessa siinä laajuudessa kuin se annettavan opetuksen vuoksi on välttämätöntä.

Kokouksessaan maaliskuun 22 p:nä 1963 opettajaneuvosto otti käsiteltäväksi kysymyksen professori *Jaakko Hongon* professorinviran opetusalan, joka on liiketaloustiede alaa tarkemmin rajoittamatta, täsmen-
tämisestä siten, että se tulisi olemaan liiketaloustiede opetusalan laskentatoimi. Opettajaneuvoston kokouksessaan maaliskuun 23 p:nä 1963 ensin yksimielisesti todettua, että prof. *Honko* on kelpoinen liiketaloustieteen professorin virkaan, jonka opetusala on laskentatoimi, päätettiin esittää kanslerille, että prof. *Hongan* viran opetusalaa täsmennettäisiin edellämainitun sisältöiseksi. Huhtikuun 5 p:nä 1963 tekemällään päätöksellä kansleri täsmensi sen liiketaloustieteen professorin viran, jonka haltija prof. *Honko* on, opetusalan laskentatoimeksi.

Apulaisprofessorin virat

Avoimena oleva talousmatematiikan ja tilastotieteen apulaisprofessorin virka, jonka haettavaksi julistamisen siirtämisen syyslukukauden 1962 alkuun kansleri oli 27 p:nä huhtikuuta 1962 antanut suostumuksensa, julistettiin haettavaksi syyskuun 7 p:nä 1962. Lokakuun 8 p:nä päättyneen määräajan kuluessa virkaa haki assistentti FT *Jouko Manninen*, joka pyysi vuoden lisääaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan lokakuun 19 p:nä 1962 opettajaneuvosto myönsi hänelle pätevytymisaikaa lokakuun 8 p:nä 1963. Virkaa hoitamaan on määrätty toistaiseksi ja enintään siksi kunnes se vakinaisesti täytetään, professori *Sakari Mattila* oman virkansa ohessa apunaan FT *Jouko Manninen*. Tri *Manninen* on siksi ajaksi vapautettu assistentin tehtävistään.

Apulaisprofessori *Stig Jaatisen* tultua maaliskuun 14 p:nä 1963 nimitetyksi talousmaantieteen professoriksi, tuli talousmaantieteen apulaisprofessorin virka avoimeksi. Koska mainittua apulaisprofessorin virkaa, joka on perustettu vaihtuva-alaisena ja ollut sijoitettuna talousmaantieteeseen, ei mainitussa oppiaineessa välttämättömästi tarvita, mikäli sen tilalle saataisiin lehtorin virka, opettajaneuvosto päätti kokouksessaan toukokuun 17 p:nä 1963 esittää kanslerille, että mainittu apulaisprofessorin virka siirrettäisiin liiketaloustieteeseen ja että viran opetusalaksi vahvistettaisiin organisaatio ja henkilöhallinto. Samalla opettajaneuvosto esitti vahvistettavaksi viran kelpoisuusehdot sekä pyysi, että viran haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää vuoden 1964 alkuun. Päätöksellään toukokuun 27 p:nä 1963 kansleri hyväksyi viran siirtämisen liiketaloustieteeseen, vahvisti sen opetusalan ja kelpoisuusehdot opettajaneuvoston esityksen mukaisesti sekä antoi suostumuksensa viran haettavaksi julistamisen siirtämiselle vuoden 1964 alkuun.

Valtioneuvoston vahvistettua huhtikuun 25 p:nä 1963 tekemällään päätöksellä perustettavaksi suunnitellut englannin ja saksan kielen apulaisprofessorin virat valtionapuun oikeuttaviksi 1. 7. 1963 lukien opettajaneuvosto päätti toukokuun 3 p:nä 1963 pitämässään kokouksessa esittää kanslerille, että mainitut apulaisprofessorin virat perustettaisiin. Virkojen perustamiseen oli korkeakoulun hallitus jo helmikuun 7 p:nä 1962 omalta osaltaan antanut suostumuksensa. Samalla opettajaneuvosto esitti vahvistettavaksi virkojen opetusalat sekä kelpoisuusvaatimukset sekä pyysi, että perustettavien virkojen haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää syyslukukauden 1963 alkuun. Päätöksellään toukokuun 16 p:ltä 1963 kansleri perusti edellä mainitut englannin ja saksan kielen apulaisprofessorin virat 1. 7. 1963 lukien, vahvisti niiden opetusalat ja kelpoisuusehdot sekä antoi suostumuksensa virkojen haettavaksi julistamisen siirtämiseen syyslukukauden 1963 alkuun. Englannin kielen apulaisprofessorin virkaa hoitamaan on heinäkuun 1 päivästä 1963 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään, määrätty dosentti *Erkki Penttilä*, joka täksi ajaksi on vapautettu lehtorin virkansa hoitamisesta. Saksan kielen apulaisprofessorin virkaa hoitamaan on samoin 1. 7. 1963 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, määrätty dosentti, Helsingin yliopiston apulaisprofessori *Kaj B. Lindgren*.

Dosentin toimet

Dosentti *Irma Rantavaara* on saanut lukuvuodeksi 1962—63 vapautuksen dosentin luennoimisvelvollisuudesta, dos. *Erik Erämetsä* on saanut

vapautuksen kevätlukukaudeksi 1963 ja dos. *Aimo O. Aaltonen* lukuvoodeksi 1963—64.

Kansleri on asianomaisten pyynnöstä myöntänyt dosentti *Kullervo Rainiolle* eron psykologian dosentin toimesta kesäkuun 15 päivästä 1962 lukien sekä dosentti *Aulis J. Alaselle* taloushistorian dosentin toimesta helmikuun 1 päivästä 1963 lukien.

Kuten viime vuosikertomuksessa mainittiin, oli opettajaneuvoston kokouksessa toukokuun 19 p:nä 1962 esitetty KTT *Jouko Paakkasen* anomus, että hänet nimitettäisiin kansantaloustieteen dosentiksi. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan oli pyydetty professorit *Mikko Tamminen* ja *Gösta Mickwitz*. Sittenkun asiantuntijain lausunnot olivat saapuneet ja hakija marraskuun 9 p:nä 1962 oli pitänyt näyteluentonsa opettajaneuvosto edellä mainittuna päivänä pitämässään kokouksessa julisti tri *Paakkasen* kelpoiseksi kansantaloustieteen dosentin toimeen. Päätöksellään marraskuun 16 p:nä 1962 kansleri nimitti tri *Paakkasen* kansantaloustieteen dosentiksi.

Opettajaneuvoston kokouksessa syyskuun 21 p:nä 1962 esitettiin KTT *Jorma Pohjanpalon* anomus, että hänet nimitettäisiin talousmaantieteen dosentiksi. Tri *Pohjanpalo* muutti maaliskuun 20 p:nä 1963 anomuksensa koskemaan liikennemaantieteen dosentiksi nimittämistä. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan pyydettiin professorit *Leo Aario* ja *Auvo Säntti*. Ennen hakemuksen lopullista käsittelyä tri *Pohjanpalo* peruutti hakemuksensa.

Lehtorinvirat, muut opettajantehtävät ja assistentintoimet

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, oli opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 29 p:nä 1962 asettanut avoinna olevaan lehtorinvirkaan ehdolle ensimmäiselle sijalle FK *Dorothea von Volborthin*. Päätöksellään heinäkuun 4 p:nä 1962 kansleri nimitti FK *von Volborthin* venäjän kielen lehtoriksi.

Avoinna olevan ruotsin kielen toisen lehtorinviran hakuaika oli päätynyt, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, toukokuun 14 p:nä 1962. Ennenkuin pyydetyt asiantuntijat antoivat lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta virkaan, peruuttivat hakijat, lehtorit *Aatos Salo* ja *Anna Sahlsten* hakemuksensa. Sittenkun jällellä olevat hakijat, lehtorit *Martta Homi*, *Margareta Steinby* ja *Linnea Stenfors-Harju-lehto* olivat pitäneet näyteluentonsa lokakuun 28 p:nä 1962 ja asiantuntijat olivat antaneet lausuntonsa, opettajaneuvosto kokouksessaan joulukuun 18 p:nä 1962, samalla kun se katsoi, ettei lehtori *Steinbyllä* ole

vaadittavaa kelpoisuutta, julisti yksimielisesti hakijat *Homin* ja *Stenfors-Harjulehdon* kelpoisiksi ruotsin kielen lehtorinvirkaan sekä kuudella äänellä kolme vastaan asetti virkaan ehdolle ensimmäiselle sijalle hakija *Homin* ja toiselle sijalle hakija *Stenfors-Harjulehdon*. Tästä opettajaneuvoston päätöksestä hakija *Stenfors-Harjulehto* valitti kanslerille. Kanslerin pyydettyä valituksesta lausuntoa opettajaneuvostolta ja hakija *Homin* annettua vastineensa valitukseen opettajaneuvosto kokouksessaan maaliskuun 8 p:nä 1963 seitsemällä äänellä kolme vastaan katsoi, ettei valituskirjelmä anna aihetta opettajaneuvoston joulukuun 18 p:nä 1962 tekemän päätöksen muuttamiseen. Maaliskuun 29 p:nä 1963 tekemällään päätöksellä kansleri, samalla kun hylkäsi valituksen, nimitti FM *Martta Homin* ruotsin kielen lehtoriksi.

Liiketaloustiede I:n avoinna olevan lehtorinviran hakijoille assistenteille KTM *Eero Artolle* ja KTM *Irja Lampulle* myönnetty lisäpätevöitymisaika päättyi marraskuun 20 p:nä 1962. Ennen tämän ajan päättymistä hakija *Lamppu* peruutti hakemuksensa. Kokouksessaan marraskuun 23 p:nä 1962 opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jälellä olevan hakijan kelpoisuudesta virkaan professorit *Axel Grandellin* ja *Unto Virtasen*. Hakija *Arton* pidettyä tammikuun 18 p:nä 1963 näyteluentonsa ja asiantuntijain annettua lausuntonsa opettajaneuvosto kokouksessaan helmikuun 22 p:nä 1963 yksimielisesti julisti hänet kelpoiseksi liiketaloustiede I:n lehtorinvirkaan ja pani siihen ehdolle. Päätöksellään maaliskuun 29 p:nä 1963 kansleri nimitti KTL, *Eero Arton* liiketaloustiede I:n lehtoriksi. Vt:nä oli KTL, *Artto* määrätty virkaa hoitamaan jo 1. 1. 1963 lukien.

Päätöksellään syyskuun 1 p:nä 1962 kansleri myönsi professori *Erik Erämetsälle* hänen pyytämänsä eron englannin kielen lehtorin virasta sekä päätöksellään syyskuun 8 p:nä 1962 lehtori *Risto Tuomiselle* hänen pyytämänsä eron liiketaloustiede II:n lehtorinvirasta.

Avoimeksi tulleen liiketaloustiede II:n lehtorinviran opettajaneuvosto julisti haettavaksi lokakuun 5 p:nä 1962. Marraskuun 5 p:nä 1962 päättyneessä määräajassa virkaa haki assistentti KTM *Martti Särkisilta*, joka pyysi vuoden lisäaikaa täydentääkseen pätevyyttään. Päätöksellään marraskuun 9 p:nä 1962 opettajaneuvosto myönsi hänelle pätevöitymisaikaa marraskuun 5 päivään 1963 saakka.

Opettajaneuvoston esityksestä kansleri lokakuun 5 p:nä 1962 tekemällään päätöksellä antoi suostumuksensa siihen, että apulaisprofessori *Kaj B. Lindgrenin* saatua eron heinäkuun 31 p:nä 1962 avoimeksi tulleen saksan kielen lehtorinviran ja professori *Erik Erämetsän* saatua eron syyskuun 1 p:nä 1962 avoimeksi tulleen englannin kielen lehtorinviran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää kevätlukukauden 1963

loppuun. Virkojen haettavaksi julistaminen on sittemmin opettajaneuvoston esityksestä saatu siirtää vuoden 1964 alkuun. Opettajaneuvosto on määrännyt elokuun 1 päivästä 1963 lukien hoitamaan vt:nä saksan kielen lehtorin virkaa FM *Naimi Laineen* ja englannin kielen lehtorin-virkaa FM *Elsa Vuorisen*. Molemmat määräykset on annettu toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virat vakinaisesti täytetään.

Dosentti, lehtori *Irma Rantavaaran* saatua kanslerin päätöksellä huhtikuun 24 p:nä 1962 virkavapauden englannin kielen lehtorinvirasta lukuvuodeksi 1962—63 on FM *Sirkka-Liisa Norko-Turja* määrätty 1. 9. 1962 lukien englannin kielen vt. lehtoriksi siksi ajaksi, minkä tohtori *Rantavaara* on virkavapaa.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, oli kansleri päätöksellään toukokuun 11 p:nä 1962 antanut suostumuksensa avoinna olevan myynti- ja mainosopin lehtorin viran haettavaksi julistamisen siirtämiseen vuoden 1962 loppuun. Kokouksessaan joulukuun 18 p:nä 1962 tehdyn päätöksensä mukaisesti opettajaneuvosto esitti kanslerille, että virka muutettaisiin liiketaloustiede II:n lehtorinviraksi sekä että sen haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää syyslukukauden 1963 alkuun. Päätöksellään tammikuun 18 p:nä 1963 kansleri muutti viran liiketaloustiede II:n lehtorinviraksi, vahvisti sen kelpoisuusehdot samoiksi kuin muiden liiketaloustiede II:n lehtorinvirkojen sekä antoi suostumuksensa viran haettavaksi julistamisen siirtämiseen syyslukukauden 1963 alkuun. Virkaa vt:nä hoitamaan 1. 1.—31. 5. 1963 väliseksi ajaksi on määrätty KTL *Arvo Puukari*.

KTL *Eero Arton* tultua maaliskuun 29 p:nä 1963 nimitetyksi toiseen liiketaloustiede I:n lehtorinvirkaan jäi toinen avoinna ollut liiketaloustiede I:n lehtorin virka, johon ei ollut hakijoita, edelleen avoimeksi. Opettajaneuvoston esityksestä kansleri huhtikuun 4 p:nä 1963 antamallaan päätöksellä suostui siihen, että viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää syyslukukauden 1963 alkuun. Virkaa on vt:nä hoitanut KTM *Irja Lamppu* syyslukukauden 1962. Tammikuun 1 p:stä 1963 lähtien hänen määräyksensä on muutettu käsittämään puolen viran hoitamisen. Määräys päättyi toukokuun 31 p:nä 1963. Elokuun 1 p:stä 1963 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, opettajaneuvosto määräsi sitä hoitamaan KTK *Risto Järvisen*.

Kokouksessaan huhtikuun 19 p:nä 1963 opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että talousmaantieteeseen, jossa tähän asti ollut vaihtuva-alainen apulaisprofessorin virka oli siirretty liiketaloustieteeseen, perustettaisiin lehtorinvirka. Sittenkun korkeakoulun hallitus omalta osaltaan oli antanut suostumuksensa mainitun viran perustamiseen kansleri päätöksellään toukokuun 16 p:nä 1963 perusti mainitun viran

sekä vahvisti sen opetusalan ja kelpoisuusehdot opettajaneuvoston esityksen mukaisesti. Opettajaneuvoston esityksen mukaisesti kansleri lisäksi toukokuun 27 p:nä 1963 antoi suostumuksensa siihen, että viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää syyslukukauden 1963 alkuun. Virkaa vt:nä hoitamaan elokuun 1 p:stä 1963 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään, opettajaneuvosto on määrännyt FL *Jaakko Havukkalan*.

Lehtori *Leo Ahlstedt*lle on kansleri myöntänyt toukokuun 10 p:nä 1963 tieteellistä tutkimustyötä varten virkavapauden syyslukukaudeksi 1963.

Dosentti *Erkki Penttilän* saatua apulaisprofessorin viran hoitamisen vuoksi vapautuksen englannin kielen lehtorinviran hoitamisesta on hänen viransijaisekseen elokuun 1 p:stä 1963 lukien toistaiseksi määrätty Mr. *James Murray* MA.

Englannin kielen ylimääräiseksi opettajaksi on lukuvuodeksi 1962—63 määrätty Mr. *Cristopher Boyle* sekä lukuvuodeksi 1963—64 FM *Kaarina Vaheri*. Ylioppilas *Eija Salo* on kevätlukukaudesta 1963 alkaen määrätty avustamaan dosentti *Penttilää* englannin kielen opetuksessa.

FM *Tuomo Tevajärvi* on määrätty lukuvuodeksi 1963—64 ruotsin kielen ylimääräiseksi opettajaksi.

KTT *Jouko Paakkanen* ja Mr. *Reijo G. Aho* MA on määrätty syyslukukaudesta 1962 alkaen kansantaloustieteen ylimääräisiksi opettajiksi.

FM *Lauri Pentti* on määrätty lukuvuodeksi 1962—63 psykologian ylimääräiseksi opettajaksi sekä lukuvuodeksi 1963—64 liiketaloustiede II:n ylimääräiseksi opettajaksi.

Mr. *Donald Fields* MA on määrätty kevätlukukaudeksi 1963 sekä edelleen lukuvuodeksi 1963—64 talousmaantieteen ylimääräiseksi opettajaksi.

FM *Urho Vapaavuori* on määrätty liiketaloustiede II:n ylimääräiseksi opettajaksi syyslukukaudeksi 1963 sekä VT *Olli Tarpila* konttoritöiden ja -tekniikan ylimääräiseksi opettajaksi kevätlukukaudeksi 1963.

Liiketaloustieteen ylimääräiseksi opettajaksi lukuvuodeksi 1963—64 on määrätty KTM *Reino Vento* (tilintarkastustekniikka) sekä KTM *Raimo Suoniemi* (ETK-tekniikka).

Vt. professori *Igor Vahros* on kevätlukukaudesta 1963 lukien määrätty toimittamaan venäjän kielen cum laude approbatur- ja approbaturkuulustelut lehtori *Dorothea von Volborthin* avustamana.

Dosentti *Jarl Louhija* on määrätty lehtori *Martin Seveliuksen* avustamana syyslukukaudesta 1962 lukien toimittamaan ruotsin kielen approbatur-arvosanojen kuulustelut.

FK *Amor Ek* on helmikuusta 1963 lukien määrätty avustamaan lehtori *Erkki Vierikkaa* espanjan kielen opetuksessa.

KTM *Pertti Kettunen* on määrätty 1. 8. 1962 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi liiketaloustiede I:n assistentiksi sekä ekon. *Iiro Jahnukainen* 1. 8. 1962 lukien toistaiseksi liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi.

LaL *Lauri Suomela* on määrätty edelleen 1. 8.—31. 12. 1962 kauppaoikeuden vt. assistentiksi.

Ekonomi *Urpo Okkonen* on 1. 8. 1962 lukien saanut vapautuksen liiketaloustiede II:n vt. assistentin tehtävästä.

VTM *Miikka Jahnukainen* on saanut eron talousmatematiikan ja tilastotieteen assistentin toimesta 1. 2. 1963 lukien, hänen tilalleen on 1. 2. 1963 lukien toistaiseksi samojen aineiden vt. assistentiksi määrätty LuK *Olli Uotila*.

VT *Jaakko Koskimies* on määrätty 1. 1.—31. 12. 1963 väliseksi ajaksi kauppaoikeuden assistentiksi.

LuK *Pentti Voivalin* on saanut 1. 3. 1963 lukien vapautuksen talousmatematiikan ja tilastotieteen vt. assistentin toimesta. Mainittua assistentin tointa on määrätty 1. 3. 1963 lukien toistaiseksi vt:nä hoitamaan LuK *Veli-Aunus Antila*.

Ekonomi *Pentti Kaukoma* on määrätty 1. 3. 1963 lukien toistaiseksi liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi. Hän sai pyynnöstään vapautuksen toimesta 31. 7. 1963 lukien, mistä ajankohdasta lukien tointa on vt:nä toistaiseksi määrätty hoitamaan ekonomi *Pentti Lindholm*.

KTM *Veijo Riistama* on määrätty 1. 8. 1963 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi liiketaloustiede I:n assistentiksi.

V i r k a i l i j a t

Kassanhoitajaksi on 1. 7. 1962 lukien nimitetty merkonomi *Kerttu Halme* sekä konekirjoittajaksi 1. 5. 1963 lukien rouva *Ebba Lyytinen*.

Tilapäiseksi vahtimestariksi on 24. 9. 1962 lukien toistaiseksi määrätty *Keijo Tapio Laukkanen*. Vahtimestariksi on 12. 3. 1963 alkaen nimitetty sotilasmestari *Niilo Orvo Laine*.

Valtion apurahat tieteenharjoittajille

Varttuneita tieteenharjoittajia varten osoitettiin korkeakoululle kolmivuotiskaudeksi 1963—65 kaksi apurahaa. Hakemusten perusteella kansleri päätöksellään lokakuun 26 p:nä 1962 antoi mainitut apurahat prof. *Jaakko Hongolle* ja prof. *Mika Kaskimiehelle*.

Nuoria tieteenharjoittajia varten osoitettiin korkeakoululle vuodeksi 1963 neljä apurahaa. Hakemusten perusteella kansleri opettajaneuvoston

ehdotuksen mukaisesti antoi apurahat assistenteille KTM *Jarmo Granfeltille*, LaL *Raimo Pekkaselle*, KTM *Matti Sarakonnulle* ja KTM *Jukka Vihersaarelle*.

Opetusministeriön Kauppakorkeakoululle vuodeksi 1963 varaaman 127.000 mk:n suuruisen tutkimusstipendin, joka on tarkoitettu lisensiaatin tai tohtorin tutkintoa varten opiskeleville, opettajaneuvosto on antanut lehtori KTL *Leo Ahlstedtille*.

Valtion opintolainarahasto

Valtion opintolainarahaston neuvottelukunnassa on Kauppakorkeakoulua edelleen edustanut prof. *Pekka Heinänen*. Hänen varamiehenään on ollut prof. *Mikko Tamminen*.

Korkeakoulun opintolainautakunnassa ovat opettajakunnan edustajina olleet prof. *Martti Saario* puheenjohtajana, henkilökohtaisena varamiehenään dosentti *Erkki Penttilä* ja prof. *K. A. Telaranta*, henkilökohtaisena varamiehenään lehtori *Outeri Kallioniemi*. Ylioppilaskunnan edustajana on ollut kauppat.yo. *Eero Hallamaa*, varamiehenään kauppat.yo. *Kari Sipilä*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut KTM *Pertti Kettunen*.

Valtion opintotakauslautakunta

Lukuvuonna 1961—62 on 16. 1. 1959 korkeakouluissa opiskelevien ja niissä loppututkinnon suorittaneiden henkilöiden opintolainojen valtion takauksesta annetun lain mukaisesti myönnetty valtion takauksia opiskelulainoille.

Korkeakoulun opintotakauslautakunnassa ovat opettajakunnan edustajina lukuvuoden 1962—63 toimineet prof. *Martti Saario* puheenjohtajana, prof. *K. A. Telaranta* varapuheenjohtajana ja jäsenenä vt. lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turja*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina ovat olleet kauppat.ylioppilaat *Eero Hallamaa* ja *Kari Sipilä*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut KTM *Pertti Kettunen*.

ETK-kurssi

Lukuvuoden aikana pidettiin elektronista tietojenkäsittelyä koskeva luentokurssi. Kurssilla, jonka pituus oli 20 tuntia, käsiteltiin m.m. tietokoneiden kehitystä, rakennetta ja ohjelmointia sekä kaupallisia ETK-sovellutuksia. Luennoitsijoina toimivat KTM *Asko Kousa* ja VTM *Miikka Jahnukainen*. Kurssin kuuntelusta annettiin todistus 89 korkeakoulun opiskelijalle.

PROFESSORI KALLE KAUPIN KORKOKUVA

Professori *Kalle Kaupin* kuoleman vuosipäivänä, lokakuun 29 p:nä 1962 paljastettiin korkeakoulussa professori Kaupin korkokuva, jonka on tehnyt kuvanveistäjä *Aarre Aaltonen*. Tilaisuudessa oli läsnä prof. Kaupin omaisia sekä korkeakoulun hallintoon ja opettajakuntaan kuuluvia. Tilaisuudessa KY:n kvartetti esitti laulua. Paljastuspuheen piti vararehtori *Pekka Heinänen* lausuen mm. seuraavaa:

Täsmälleen vuosi sitten sammui tämän korkeakoulun entisen rehtorin, prof. Kalle Kaupin elämänliekki, joka siihen saakka oli niin voimallisesti palanut, valaissut ja lämmittänyt ympäristöään. Vain kolmea päivää aikaisemmin Tuonen viikatemies oli puhaltanut tuota liekkiä kohti kylmän henkäyksensä, saanut sen uhkaavasti lepattamaan ja lopuksi peruuttamattomasti sammumaan. Meille jälkeen jääneille tieto tästä tuli täysin odottamatta ja senvuoksi sitäkin järkyttävämpänä. Olimme kuvitelleet voivamme nähdä Kalle Kaupin emerituksena vielä pitkään joukossamme, olimme varanneet hänelle jopa opetustehtäviäkin, työtä, joka hänelle itselleenkin oli käynyt rakkaaksi. Mutta "ihminen päättää, Jumala säättää". Me emme saaneet häntä enää nähdä, me emme saaneet häntä tuota tehtävää suorittamaan. Meillä jälkeen jääneillä on kuitenkin tallella hänestä elävä muisto, muisto hänestä ihmisenä ja persoonallisuutena ja muisto hänen työstään.

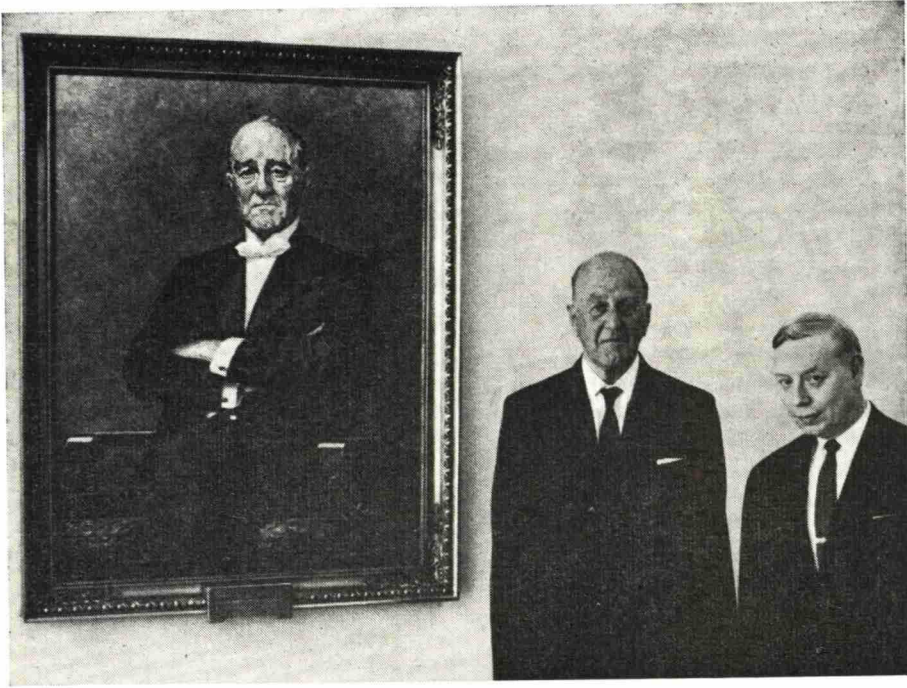
Niin, me muistamme elävästi prof. Kalle Kaupin, sillä hän kuului niihin armoitetuihin ihmisiin, joilla on paljon annettavaa lähimmäisilleen. Omalta osaltani tutustuin

häneen vajaan kaksikymmentä vuotta sitten ja tuolloin saamani ensi vaikutelma oli heti paljon puhuva. Näin jälkepäin ajatellen tuntuu siltä, että hän välittömään, terhakan poikamaiseen tapaansa heti halusi antaa uudelle tulokkaalle mitään salailemattoman kuvan itsestään, kuvan, joka senjälkeen vain osittain täsmentyi, oleellisesti kuitenkin muuttumatta.

Professori Kalle Kauppi oli syntyään hämäläinen ja tätä heimouttaan hän usein korosti. Sanotaan, että hämäläisissä ovat kansanluonteemme peruspiirteet, sisäänpääntyneisyys ja ujo, harvasanainen umpimielisyys äärimmilleen kehittyneinä. Jos näin on, niin emme voi tunnustaa Kalle Kauppia hämäläiseksi, me toki muistamme hänen ihmeteltävän sanavalmiutensa, hänen pettämättömän huumorintajunsa, hänen — tekisi mieleni sanoa — gallialaisen kepeän älynleikkinsä. Hän tosin kertoi aikanaan minulle, kenties monelle muullekin, että hän nuorena ylioppilaana ollessaan oli hyvin ujo. Tämäkin tuntuu vaikealta uskoa, kun ajattelemme sitä Kalle Kauppia, jonka ainakin useimmat meistä olivat oppineet tuntemaan. — Hän oli hämäläinen, mutta hän oli oppinut ja jalostunut heimonsa edustaja.

Prof. Kalle Kaupilla oli erittäin selkeä käsitys siitä tehtävästä, mikä hänellä kulloinkin oli hoidettavanaan. Me tässä tilaisuudessa läsnä olevat ajattelemme kuitenkin tänään ennen muuta hänen toimintaansa oman korkeakoulumme opettajana ja rehtorina. Olen kuullut monen hänen entisen oppilaansa yhtäpitävästi kertovan suurella lämmöllä hänestä luennoitsijana. Hän ei ollut vain armoitettu pedagogi, joka täysin tunsikin ja tajusi sanottavansa ja jolla oli taito saattaa vaikeatkin kysymykset myös oppilaittensa tajuttavaksi, vaan myös kasvattaja, jolla rikkaan elämäkokemuksensa pohjalta oli paljon annettavaa itse kullekin. Rehtorina me, jotka jouduimme häntä lähempää tai kauempaa seuraamaan, opimme hänessä tuntemaan miehen, jonka käteen puheenjohtajan nuija ja harteille rehtorin ketjut ja viitta luontuivat vastaanansomattoman sulavasti. Hänen filosofis-juridinen koulutuksensa, mutta ennen kaikkea hänen synnyinlahjaksi saamansa kerkeä äly ja hänen ilmiömainen muistinsa antoivat pohjan hänen toiminnalleen. Hänen kirjelmänsä ja lausuntonsa olivat selkeydessään ja sanontansa täsmällisyydessä vertaansa hakevia ja hänen puheensa loistavia yhtä hyvin sisällön kuin muodonkin puolesta. Minun sallittaneen tässä tilaisuudessa lukea katkelma hänen promootipuheestaan v:ltä 1955, kohta, joka oli osoitettu vastaviihityille nuorille maistereille ja tohtoreille: "Sallinette promootorinne lähettää niiden kautta teistä, jotka elävät niin kauan, viidenkymmenen vuoden perästä toivottavasti pidettävään promootioon tervehdyksen. Se voi tavallaan olla viesti sukupolvelta, joka on syntynyt 19:nneellä vuosisadalla ja omaksunut sen ihanteita. Tämä sukupolvi on vakaumuksesta puolustanut oikeutta, kansan ja yksilön vapautta ylhäältäpäin tullutta sortoa vastaan. Se on aikansa käsitystavan mukaisesti ja vieraasta sorrosta kokemusta saaneena oppinut pitämään suuressa arvossa oikeusvaltion periaatteita ja niiden turvaamaa vapautta kaiken kansalaiselämän alalla. Viekkää tervehdys niiltä, jotka ovat nuorella iällä itse eläneet kansansa ja valtakunnan itsenäiseksi tulemisesta välittömästi heränneet ilontunteet ja toiveet. Viekkää tämän polven parhaina pitämiä ajatuksia yhdenneenkolmatta vuosisadan nuorison punnittavaksi".

Prof. Kalle Kaupin elämäntyö on niin mittava ja monivahteinen, että sen pelkkä pintapuolinenkin esittely ei mahtuisi tälle tilaisuudelle varatun ajan puitteisiin. Sitäpaitsi se on useimmille meistä ainakin ulkokohtaisesti tuttu. Olenkin edellä koettanut vain luonnehtia subjektiivisen näkemykseni pohjalta häntä ihmisenä, kolleegana ja rehtorina. Tältäkin osin kuva on jäänyt — kuten inhimillinen työ aina — vajavaiseksi ja kalpeaksi. Mutta tärkeintä ei kenties olekaan tällä hetkellä julki lausuttu ajatus, vaan se tunne, joka meissä itse kussakin elää.

KANSLERI BRUNO SUVIRANNAN MUOTOKUVA

Kauppakorkeakoulun kansleri, prof. *Bruno Suviranta* täytti 70 vuotta 18. 3. 1963. Mainittuna päivänä korkeakoulun hallintoon ja opettajakuntaan kuuluvat kävivät in corpore esittämässä hänelle tervehdyksensä. Kansleri Suvirannan merkkipäivän johdosta oli korkeakoulun hallitus päättänyt maalauttaa kansleri Suvirannan muotokuvan. Tämä muotokuva, jonka on maalannut taiteilija FT *Erkki Tilvis*, paljastettiin korkeakoulun valtuuskunnan kevätkokouspäivänä maaliskuun 27 p:nä 1963. Tilaisuudessa, jossa oli läsnä korkeakoulun hallintoon ja opettajakuntaan kuuluvia sekä muiden korkeakoulujen ja Kauppakorkeakoulun entisten ja nykyisten oppilaiden järjestöjen edustajia, piti paljastuspuheen vararehtori *Pekka Heinänen*, minkä lisäksi KY:n kvartetti esitti laulua. Paljastuspuheessaan vararehtori Heinänen lausui mm. seuraavaa:

Akateemikko Onni Okkonen on Galleria Academica-nimiseen teokseen kirjoittamassaan johdannossa sanonut mm.: ”Muotokuvataide näyttää havainnollisesti paljas-

tavan erään kuvataiteiden salassa piilevän tendenssin: olla puuttuvan todellisuuden korvausta, elävän ja toimivan elämän substituutiota". Kun Kauppakorkeakoulun hallitus opettajaneuvoston esityksestä päätti pyytää luvan saada maalauttaa kanslerimme Bruno Suvirannan muotokuvan, se ei vain pyrkinyt noudattamaan tässä kohdin yleiseksi tullutta tapaa, vaan halusi saada lukumääräisesti vaatimattomaan kuvagalleriaamme täydennyksen, joka ikäänkuin pysyväisesti pidättäisi kanslerimme keskuudessamme — joskaan ei todellisena, niin ainakin elävän ja toimivan elämän substituutiona. Tosin juuri tällä hetkellä emme tarvitse kuvaa, emmekä monasti muulloinkaan, tänään meillä on elävä ja toimiva malli keskellämme, mies, jonka hartioita äsken täytetyt 70 ikävuotta eivät näytä paljontaan painavan.

Tiettyssä mielessä henkilökuva voidaan maalata myös sanoin, jopa sangen eläväksikin. Kun seuraavassa pyrin muutamin ajatuksin kuvaamaan näkemystäni kunniavieraatamme, en ole hetkeäkään ajatellut asettua kilpasille taiteilijan kanssa. Sanotaan, että "hyvä kuva on parempi kuin tuhat sanaa". Näin valtaisaan sanatulvaan minulla ei ole aikaa eikä mahdollisuutta. Haluankin vain lyhyesti tarkastella kanslerimme henkilökuva Kauppakorkeakoulun näkökulmasta katsottuna.

Kun korkeakoulullemme vajaan kymmenen vuotta sitten oli valittava uusi kansleri ja vaalin tuloksena tähän tehtävään nimitettiin Helsingin yliopiston silloinen kansantaloustieteen professori Bruno Kaarle Suviranta, ei vaali — asiaa näin jälkepäin ajatellen — varmaankaan olisi voinut saada meidän kannaltamme onnellisempaa ratkaisua. Useat, kenties useimmat vaalikollegin jäsenet tunsivat professori Suvirannan silloin vain nimeltä sekä kuulopuheitten ja hänen kirjoitustensa perusteella. Tänään koko korkeakoulu tuntee hänet — ja mikä tärkeintä — tuntee hänet "omaksi mieheksen". Tässä suhteessa hänen "läpimurtonsa" on ollut täydellinen, hänet on omaksuttu omaksi mieheksi myös korkeakoulun nykyisten ja entisten kasvattien, KY:n, Ekonomiliiton ja Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksen piirissä, viimeksi mainitun yhdistyksen kunniajäseneksi hänet valittiin viime keväänä.

Kansleri Suviranta on käynyt koulunsa heleän Hämeen keskuksessa Tampereella, ja hämäläiseksi hän tunnustautui myös opiskelunsa v. 1912 aloittaessaan kirjoittautumalla Hämäläis-Osakuntaan, jonka kuraattorina hän sittemmin fil.kandidaatiksi valmistuttuaan toimi vuosina 1918—20. Mieleni olisi tehnyt perehtyä Bruno Suvirannan hämäläisyyteen vähän perusteellisemminkin, mutta minulta, hitaalta hämäläiseltä, on jäänyt toimeen tarttumatta. Heimoylpeyttä saanen sentään hiljakseen idätellä sisässäni siitä, että korkeakoulumme tähänastisista kanslereista vain yksi ei ole ollut hämäläinen.

Kansleri Suvirannan rikas elämäntyö on ollut selvälinjainen. Hän on suurten mittojen talousmies, ennen kaikkea kuitenkin kansantalousmies. Kansantaloustieteen professorina hän on toiminut sekä Teknillisessä korkeakoulussa että Helsingin yliopistossa. Hänen panostaan oman tietensä jälkikasvun vaalijana en ole oikea mies arvioimaan, en myöskään hänen tieteellisen tai muun kirjallisen tuotantonsa arvostusta suorittamaan. Sen voi kuitenkin ken tahansa todeta, että hänen kirjoitelmiensa lukumäärä on harvinaisen mittava. Olen kuullut useita kansleri Suvirannan esitelmiä ja tutustunut eräisiin hänen talouspoliittisiin julkaisuihinsa. Niitä sävyttää kirkas ajatuksen selkeys, terve, rakentavassa mielessä esitetty kritiikki ja ehdoton tosiasioihin pitäytyminen. Teoksessaan "Taloudelliset realiteetit — ja poliittiset" hän on ilmaissut ohjelmansa seuraavaan tapaan: "Tiedemiehen, joka käsittelee talouspoliittisia kysymyksiä, on noudatettava kolmea perusohjetta: hänen on tehtävä selväksi lukijoilleen, mitkä yleiset tavoitteet hän asettaa talouspolitiikalle; hänen on omantunnon tarkasti eriteltävä talouspoliittisten toimenpiteiden reaalisia edellytyksiä sekä niitä välittömiä ja välil-

lisiä vaikutuksia, joita niillä voidaan olettaa olevan; ja hänen on — tarpeetonta lisätä — pysyttävä tosiasioissa”. Näitä ohjeita Bruno Suviranta on käsitykseni mukaan itse tinkimättömästi noudattanut.

Me täällä Kauppakorkeakoulussa tunnemme Bruno Suvirannan ennen kaikkea kanslerina. Hän on sekä habitukseltaan että hengeltään kuin luotu tämänkaltaiseen tehtävään. Liikkuipa hän missä tahansa tässä talossa, käytävillä tai kansliassa, juhlasalissa tai saunassa, kaikkialla hän on kanslerinviraston uhkea isäntä. Hänen ratkaisunsa ja päätöksensä merkitsevät tässä talossa lopullista isännän sanaa. Tiedämme sen, mutta tiedämme kokemuksesta myös, että tuo sana on viisaasti ja taiten harkittu. Hänen olemuksestaan huokuu lämmintä hyväntahtoisuutta sekä kaikesta itsetehostuksesta vapaata luonnollisuutta ja ikäänkuin itsestään selvää luotettavuutta. Kanslerimme on korkeakoulumme ylin hallintomies, mutta samalla syvästi inhimillinen persoonallisuus.

Kun Kauppakorkeakoulu nyt on maalauttanut kansleri Bruno Suvirannan muotokuvan, se on täten halunnut osoittaa kiitollisuuttaan ja kunnioitustaan häntä itseään ja hänen elämäntyötään kohtaan.

Edessämme on taideteos, joka hätkähdyttävän ilmeikkäästi muodostaa tajuntaamme elävän kuvan kansleristamme. Tulkoon tässä mainituksi, että hän itse olisi mieluummin tahtonut olla tuossa kuvassa vaatimattomasti arkipukuisena, mutta sekä tilaaja että taiteilija halusivat hänet siihen juhla-asuun sonnustautuneena. Tärkeämpi kuin puku on toki henkilö itse. Taiteilija, tohtori Erkki Tilvis on nähdäkseni tiedemiehen tunnollisuudella syventynyt tehtäväänsä. Hän on tutkinut mallinsa sekä ulkokohtaisesti että myös — ja ennen kaikkea — sisäisesti. Hän on mielestäni kauniisti ja hienostuneesti, mutta samalla väkevästi osannut tuoda esiin kanslerimme koko persoonallisuuden. Hänen työnsä tulos ei ole vain kankaalle maalattu tasokuva, vaan ikäänkuin kolmiulotteinen, elävä todellisuus. Kauppakorkeakoulun nimissä pyydän esittää Teille, tohtori Tilvis, lämpimän kiitoksemme loistavasti suoritetusta tutkijan ja taiteilijan luomustyöstä. Ja lopuksi kiitän sydämellisesti Teitä, Herra Kansleri, siitä, että olette suonut meille tämän ilon saada maalauttaa kuvanne, joka nyt jää meille ja vielä tulevillekin polville pysyväksi verifikaatiksi meidän kolmannelta kansleristamme, syvällisestä talouselämämme tutkijasta ja tuntijasta, kunnioitetusta ja ihaillusta ihmisestä.

Kotimaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Kauppakorkeakoulujen rehtorienkokous pidettiin helmikuun 19 päivänä 1963 Kauppakorkeakoulussa. Kokouksessa olivat läsnä Kauppakorkeakoulun vararehtori prof. *Pekka Heinänen*, joka toimi puheenjohtajana, Svenska Handelshögskolanin rehtori prof. *Curt Olsson*, Handelshögskolan vid Åbo Akademin rehtori prof. *Axel Grandell* ja Turun Kauppakorkeakoulun rehtori prof. *Auvo Sänhti*. Kokoukseen osallistuvat myös Kauppa- ja teollisuusministeriön kansliapäällikkö *Reino R. Lehto* ja hallitussihteeri *Martti Nevalainen*. Kokouksen kestäessä kauppa- ja teollisuusministeri *T. A. Wiherheimo* tarjosi lounaan osanottajille.

Käsiteltäviin asioihin kuului mm. kysymys KHT-tutkinnon järjestämisestä sekä kysymys virkavapauden myöntämisestä tieteellistä tutkimustyötä tai asiantuntijatehtävää varten. Esillä oli lisäksi perhe-eläk-

keiden valtionapu ja työntekijäin eläkelain soveltamiskysymyksiä. Prof. *K. A. Telaranta* selosti opetushallintokomitean korkeakoulujaoston kannanottoja korkeakoulujen ylintä opetushallintoa koskeissa kysymyksissä. Kun vielä oli käsitelty opettajain ja hallintohenkilökunnan palkka- ja eläkekysymyksiä sekä keskusteltu ylioppilastulvan aiheuttamasta korkeakoulujen laajentamistarpeesta sekä erinäisistä kauppa- ja korkeakoulujen erikoisasemasta johtuvista kysymyksistä, päätettiin pitää seuraava kokous prof. *Olssonin* esittämän kutsun johdosta Svenska Handelshögskolanissa Helsingissä ensi vuoden alkukuukausina.

Kokouksen jälkeen Kauppakorkeakoulu tarjosi osanottajille päiväliset.

Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Seitsemäs pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin 26.—28. 11. 1962 Kööpenhaminassa, jossa Handelshøjskolen i København toimi kokouksen järjestäjänä ja isäntäkorkeakouluna.

Tähän kokoukseen oli kutsuttu ensi kertaa osallistumaan myös Århusin kauppakorkeakoulu ja Lundin yliopiston taloustieteellinen tiedekunta, joten osanottajaluettelo muodostui seuraavaksi:

Tanskasta: rehtori *Søren Gammelgaard* ja prof. *Niels Nielsen* (Handelshøjskolen i Århus); rehtori *Poul Winding* ja prof. *Ejler Alkjær* (Handelshøjskolen i København).

Suomesta: vararehtori *Pekka Heinänen* (Kauppakorkeakoulu); rehtori *Curt Olsson* ja vararehtori *Ilmari Hustich* (Svenska Handelshögskolan); rehtori *Axel Grandell* ja vararehtori *Heimer Björkqvist* (Handelshögskolan vid Åbo Akademi); rehtori *Auvo Sänhti* (Turun Kauppakorkeakoulu).

Norjasta: rehtori *Rolf Waaler* ja vararehtori *Dag Coward* (Norges Handelshøyskole) ja

Ruotsista: rehtori *Knut Rodhe* ja prof. *Gunnar Arpi* (Handelshögskolan i Stockholm); rehtori *Kurt Grönfors* ja prof. *Albert ter Vehn* (Handelshögskolan i Göteborg) sekä prof. *Nils Västham* ja prof. *Per Stjernqvist* (Ekonomiska Fakulteten i Lund).

Kokouksen sihteerinä toimi amanuenssi *Harald Vestergaard* (Tanska).

Useimmat osanottajat olivat rouvineen, joille oli järjestetty omaa ohjelmaa.

Kokouksen ensimmäinen istunto ja osittain toinenkin oli omistettu eri korkeakoulujen edellisen, Turussa 1960 pidetyn rehtorikokouksen jälkeisen toiminnan selostuksille. Muusta ohjelmasta mainittakoot seuraavat, eri osanottajien alustusten pohjalta käsitellyt kysymykset: tutkijain koulutus ja tutkijanura, eteneminen akateemisella uralla ja tällöin

kysymykseen tulevat pätevyysvaatimukset, tutkimuksen vapaus, asiantuntijain valinta professorinvirkoja täytettäessä, kauppakorkeakouluopetuksen oppikirjaprobleema, tietojenkäsittelyn opetus, ekonomin- ja teknikkokoulutuksen kombinoiminen, ekonomien jatkokoulutus, pohjoismaisten tutkintojen standardisoiminen, opinto-ohjelmien, opetusmenetelmien ym. tietojen kansainvälinen vaihto sekä yhteiskuntatutkimuksessa tapahtuva pohjoismainen yhteistyö.

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvottelukokous

Koska otsikossa mainittu kokous pidettiin samaan aikaan kuin rehtori *Henrik Virkkusen* hautausstilaisuus eli maaliskuun 15 päivänä 1963, ei Kauppakorkeakoulun edustaja voinut osallistua siihen.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Kauppakorkeakoulun kutsumina ovat seuraavat ulkomaiset luennoitsijat pitäneet julkisia luentoja:

Toimitusjohtaja, civilekonom *Ilmar Roostal* 19. 10. 1962 aiheesta: Försäljnings- och reklamplanering i Europeiska stormarknader.

Stanfordin yliopiston kansantaloustieteen professori *Marc Nerlove* 4. 4. 1963 aiheesta: Advertising without Supply Control: Findings of a Study of the Demand for Oranges.

Luentoja kuulemaan kutsuttiin asianharrastajia sanomalehdistön välityksellä.

Lahjoitukset

Kauppakorkeakoulu on lukuvuoden aikana saanut vastaanottaa seuraavat lahjoitukset:

Opintoyhtiö *Mainos-Junior* 100:—, lahjoittaja, joka haluaa pysyä tuntemattomana, *Kalle Kaupin* muistorahastoon 30.000:—, *Eeva ja Eemil Tannisen säätiö* 3.000:—, *Oy Finlayson Ab* 1.000:—, *Hyppölä Oy* 500:—, *Naisekonomien Kerho* 100:—, *Myyntijohdon ryhmä* 500:—, *Oy Weilin & Göös Ab* 10.000:—, *Oy Stockmann Ab* 750:—, *Helsingin Osakepankki* 10.000:— ja *Liikesivistysrahasto* 87.000:—.

Rehtori *Henrik Virkkusen* kuoltua 7. 3. 1963 perustettiin korkeakouluun hänen muistonsa kunnioittamiseksi *Rehtori Henrik Virkkusen muistorahasto*, jonka tarkoituksena tulee lähinnä olemaan liiketaloustieteen kvantitatiivisen tutkimuksen edistäminen. Rahaston sääntöjä ei ole vielä lopullisesti laadittu. Rahastoa ovat kartuttaneet mm. seuraavat: *Uusi Tietosanakirja* 1.000:—, *Oy Pohjoismaiden Yhdyspankki Ab* 1.000:—,

Oy Weilin & Göös Ab ja *Oy Paragon Ab* sekä eräät henkilöt yhteensä 1.000:—, *Rauma-Repola Oy* 750:—, *Oy Gustav Paulig Ab* 3.000:—, *Amer-Tupakka Oy* 3.000:—, *Outokumpu Oy* 3.000:—, *Tukkukauppojen Oy* 1.000:—, *Yhtyneet Paperitehtaat Oy* 1.000:—, *Lassila & Tikanoja Oy* 1.000:—, *Rautakonttori Oy* 1.000:—, *Kesko Oy* 3.000:—, *Enso-Gutzeit Oy* 1.000:— ja lukuisat yhteisöt, Kauppakorkeakoulun opettajat ja virkailijat sekä muut yksityiset henkilöt yhteensä 22.810:—. Rahastoon on näin ollen kertynyt varoja tähän mennessä yhteensä 45.060:—.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1. 1. 1963 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendinä jaettu vuonna 1963, selostetaan jälempänä, luvussa VII.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 59.085:18 ja korot 5.590:57. Rahastosta julistettiin haettavaksi 2.790:— ja jaettiin 1.000:—.

Vakuutusosakeyhtiö Fennian rahaston pääoma oli 10.000:— ja korot 1.956:50.

Herman Otto Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 484:86 ja korot 46:24.

Rudolf Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 339:45 ja korkovarat 47:45.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 49.893:—.

Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen rahaston pääoma oli 991:50 ja kertyneet korot 89:08, josta julistettiin haettavaksi 85:— ja jaettiin 80:—.

Donovan Hjelmmannin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 95:26.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 1.518:56 ja kertyneet korot 161:45. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi 160:—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 65.140:—. Rahaston korkovarat olivat 6.775:29, joista julistettiin haettavaksi 6.760:— ja jaettiin 5.980:—.

Kalle Kaupin muistorahasto, pääoma 17.085:86 ja korko 1.463:49, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.200:—. Tuntemattoman tälle rahastolle lahjoittama pääoma korkoineen 30.738:—, josta annettiin apurahoja 1.000:—.

Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto, pääoma 20.000:—. Rahaston korkovarat olivat 1.861:33, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.860:—.

Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 1.064:70 ja korkovarat olivat 92:03. Näistä julistettiin tänä keväänä korkeakoulun opettajien haettavaksi 90:—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y. Stipendirahasto, pääoma oli 8.467:95 ja korko 311:84, mistä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 300:—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 10.979:14 ja korot 820:85, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 800:—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 1.500:—. Rahaston korot olivat 82:76, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 80:—.

Konttoriteknikan palkintorahaston pääoma oli 165:23 ja kertyneet korot 20:69.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 3.282:69 ja korot olivat 243:89, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 240:—.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 960:48 ja stipendeiksi käytettävät korot 84:67. Korkovaroista julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 80:—.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 2.050:19 ja korot 338:06. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 330:—.

Kauppaneuvos I. Lindforsin rahasto, pääoma 20.000:— ja korot 1.858:—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.850:—.

Luentosarjan rahaston pääoma oli 2.367:77. Rahastosta annettiin stipendeinä 512:—.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 5.070:— ja korkovarot 423:96, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi ja jaettiin 420:—.

Opintoyhtiö Mainos-Juniorin lahjoitus 100:— annettiin palkintona.

Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 305:11 ja käytettävissä olevat korot 124:44.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 2.438:54. Rahaston korot olivat 226:78, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi ja jaettiin 220:—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 11.992:60 ja korkovarot 881:98, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 870:—.

Naisekonomit r.y:n lahjoitus 100:— annettiin palkintona.

Olga ja J. Nissisen stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 737:52.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 10.140:— ja korot 851:05, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 840:—.

Anni ja Samuli Pajarisen rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 620:— ja korot 52:89.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 10.647:— ja korot 895:06. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 880:—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 2.364:75 ja korot 200:86, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 180:—, mikä jaettiin.

Ekonomi L. Y. Sailen rahaston pääoma oli vuoden lopussa korkoineen 138.532:57.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 647:67 ja korkovarot 59:09, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 55:—.

Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahaston pääoma oli 1.495:21 ja kertyneet korot 164:45, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 160:—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 37.556:36. Korkovarot eivät vielä ole korkeakoulun käytettävissä.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 3.038:31 ja korkovarot 256:05, josta julistettiin haettavaksi 250:—, mikä jaettiin.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 225.000:— ja stipendeinä käytettävät voittovarot 27:000:—. Hakemusten perusteella jaettiin 20.156:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahaston pääoma oli 59.301:37 ja korot 4.405:67, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 4.400:—.

Rehtori Henrik Virkkusen muistorahastoon kertyi 45.060:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 30.312:96 ja korkovarot 1.943:17. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.900:—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 4.533:39 ja käytettävissä olevat korot 306:20. Koroista julistettiin haettavaksi 300:—, mikä summa jaettiin.

Tampereen Säästöpankin rahaston pääoma oli 68:49 ja korot 44:26.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 1.000:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Knut Wallinin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 252:46 ja korot 27:69.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto oli vuoden vaihteessa 1.216:56 ja korot 71:99, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 70:—.

Weilin & Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 51.078:26 ja korkovarot 4.357:82. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaarikirjoituksista ja laudatututkielmista 3.865:—.

Kirjasto

(v. 1962)

Kirjaston kokoelmat lisääntyivät vuoden kuluessa 2.340 nidoksella, joista ostamalla saatiin 1.548 ja lahjoituksina tai vaihtoina 792 nidosta.

Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 476 nidosta aikakauslehtiä. Vuoden lopussa kirjaston nidosmäärä oli n. 50.400.

Vuoden 1962 aikana kirjasto sai jälleen vastaanottaa joitakin huomattavia lahjoituksia. Kuten edellisenäkin vuonna lahjoitti Ranskan suur-lähetystö 300 frangin arvosta taloustieteellistä kirjallisuutta. ASLA-varoista kirjasto sai jälleen 300 dollaria. Lahjoittajista mainittakoon lisäksi seuraavat: Oy Alkoholiliike Ab, Banco di Roma, Eduskunnan kirjasto, Ekonomiliitto, Geologinen Tutkimuslaitos, Göteborgs Universitet, Handels-Hochschule St. Gallen, Handelshögskolan i Göteborg, Handelshögskolan i Stockholm, Handelshøjskolen i København, Helsingin Yliopiston eri laitokset ja kirjasto, Hochschule für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften Nürnberg, Kauppa- ja teollisuusministeriö, kauppakamarit, Kungl. Universitetet i Uppsala, Library of Central School of Planning and Statistics, Warsova, Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, The London School of Economics and Political Science, Lunds Universitet, National Bank of Greece, Norges Handelshøyskole, tri Jorma Pohjanpalo, Pohjoismaiden Yhdyspankki, Saksalainen kirjanäyttely, Sosial-økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo, Suomen FAO toimikunta, Suomen Metsätieteellinen Seura, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Suomi-Neuvostoliitto-Seura, kansleri Bruno Suviranta, Svenska Handelsbanken, Svenska Handelshögskolan, Taloudellinen tutkimuskeskus, Tilastollinen Päätoimisto, Turun Yliopisto, United States Information Center, Universität Wien, Universität Zürich, Valtakunnansuunnittelu-toimisto, Valtion Maatalouskoelaitos, Valtioneuvoston julkaisutoimisto, Warsovan tiedeakatemian maantieteellinen laitos, Wirtschaftshochschule Mannheim ja Åbo Akademi. Useat koulut ja laitokset lahjoittivat kirjastolle vuosi- ja toimintakertomuksensa. Kirjasto esittää tässäkin yhteydessä kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Kirjaston käyttö on edelleen huomattavasti lisääntynyt. Kotilainoja annettiin 18.207, näistä lyhytaikaisia käsikirjastolainoja 1.594. Lisäksi lainattiin 4.364 nidosta lukusaliin. Kaukolainoja lähetettiin 249 nidosta ja saatiin 7. Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 10.357. Aikakauslehtikierrossa, johon osallistui 47 korkeakoulun opettajaa ja toimihenkilöä, oli 88 kotimaista ja 273 ulkomaista lehteä sekä 22:n eri kirjaston uutuustiedotukset.

Kuten edellisinäkin vuosina järjestettiin uusille opiskelijoille kirjaston esittelytilaisuuksia ja eri aineiden seminaariryhmille opastusta koristeiden ja hakuteosten käytössä ja lähdekirjallisuuden etsinnässä.

Kirjaston uutuushankinnoista ilmestyi vuoden aikana 10 uutuustiedotusta, jotka lähetettiin 230 laitokselle ja yksityiselle henkilölle.

Kirjasto ja lukusali olivat lukukausien aikana avoinna klo 9—20, lauantaisin 9—14, kesä- ja elokuussa klo 15—20 (lauantaisin kiinni).

Kauppakorkeakoulun kirjaston yhteyteen sijoitettua Suomalaisten Kemistien Seuran kirjastoa on hoitanut Eduskunnan kirjaston alikirjastonhoitaja, fil.maist. Aili Jalava.

Kirjastoon tuli v. 1962 461 aikakauslehteä, joista 348 ulkomaista. Vuoden aikana on kirjastoon tilattu tai saatu lahjaksi (*merkityt) seuraavat uudet aikakauslehdet:

K o t i m a i s e t :

- *Kansaneläkelaitos. Kuukausitilasto. Hki
- *Osuuskassajärjestön taloudellinen katsaus. Hki
- *OTKn renkaat. Hki

U l k o m a i s e t :

- Accountants digest. Burlington. Vt.
- Advanced management — office executive. New York
- *The American statistician. Washington, D. C.
- *Bank of Israel bulletin. Jerusalem
- *Business review. Federal reserve bank of Philadelphia. Philadelphia
- Data. Sthlm
- *The economic annalist. Ottawa
- *Economics and business bulletin. Philadelphia
- *Finance & trade review. Pretoria
- *Greece today. Athens
- *ICC bulletin. Rome
- *Illinois business review. Champaign, Ill.
- International abstracts in operations research. Baltimore

The journal of economic behavior. Tokyo

*Latin American business highlights. New York

Libri. Khbvn

Management technology. Pleasantville, N. Y.

*Monthly review. Federal reserve bank of Kansas City. Kansas City

*Monthly review. Federal reserve bank of Minneapolis. Minneapolis

*Monthly review. Federal reserve bank of New York. New York

*Monthly review. Federal reserve bank of Richmond. Richmond, Va.

*Monthly review. Federal reserve bank of San Francisco. San Francisco

*Monthly statistical review. Seoul
Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen. Uppsala

*Review. Federal reserve bank of St. Louis. St. Louis, Mo.

Soviet geography: review and translation
New York

*The three banks review. Edinburgh
Zeitschrift für Wahrscheinlichkeitstheorie und verwandte Gebiete. Berlin

III. Luennot ja harjoitukset kertomuskautena 1962-63

A. KAUPPATIETEIDEN LISENSIAATIN JA KANDIDAATIN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Kansantaloustiede

Kandidaattiseminaarissa, jota on johtanut professori *Mikko Tamminen* vt. professori *Fedi Vaivion* avustamana, on pidetty seuraavat esitelmät:

Ekonomi *Sirkka Hämäläinen* aiheesta "Varastoinvestoinnit ja suhdannevaihtelut".

Ylimääräinen opettaja Mr. *Reijo G. Aho*, MA (Michigan State University) on sekä syys- että kevätlukukaudella luennoinut cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville makroteoriaa 2 vt.

Tilastotiede

Professori *Sakari Mattila* on luennoinut syyslukukaudella todennäköisyyslaskun perusteista ja tämän taloustieteellisistä sovellutuksista 1 vt.

Englannin kieli

Dosentti *Erkki Penttilä* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut englannin kielen kehitystä 1 vt. ja englannin lauseoppia 1 vt.

Espanjan kieli

Lehtori *Erkki Vierikko* on luennoinut syyslukukaudella 1 vt. ja kevätlukukaudella 2 vt. Espanjan kansallisepoksesta Cidin laulusta ja sen historiallisesta taustasta.

Ranskan kieli

Dosentti *Reino Hakamies* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. ranskan kielen historiaa ja kevätlukukaudella 2 vt. ranskan kielen merkitysooppia.

Saksan kieli

Apul.professori *Kaj B. Lindgren* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. peruskurssin saksan kielen kehityksestä sekä kevätlukukaudella 1 vt. yleistä fonetiikkaa kaikkien kielten arvosanoja varten ja 1 vt. saksan kielen lauseoppia.

Professori *Erik Erämetsä* on luennoinut syyslukukaudella saksan kirjallisuus- ja kulttuurihistoriaa 2 vt.

Suomen kieli

Dosentti *Jarl Louhija* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut suomen kielen kehityksestä 1 vt. ja tyylioppia 1 vt.

B. EKONOMIN JA KIRJEENVAIHTAJAN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Koska pidetyt luennot ja harjoitukset on yksityiskohtaisesti selostettu lukuvuoden 1962—63 opetusohjelmassa, on tässä vuosikertomuksessa mainittu vain oleelliset poikkeukset vahvistetusta opetusohjelmasta sekä eri oppiaineissa pidetyt seminaariharjoitukset.

Liiketaloustiede I

Professori *Henrik Virkkusen* sairasloman ja 7. 3. 1963 tapahtuneen kuoleman johdosta ovat professorit *Martti Saario* ja *Jaakko Honko* sekä assistentti *Reijo Ruuhela* yhteisesti huolehtineet prof. Virkkuselle opetusohjelman mukaan kuuluneiden luentojen pitämisestä syys- ja kevätlukukaudella.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Martti Saario* on lehtori *Eero Arton* sekä assistenttien *Pertti Kettusen* ja *Reijo Ruuhelan* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista asianomaiset ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aikio, Olavi, Maatalouden verotusperusteet; *Arkkola, Asko*, Kauppamerenkulun erikoiskysymyksiä; *Corander, Juhani*, Liikepankin sisäinen tarkastus; *Hallamaa, Eero*, Eräistä verotuksen aiheuttamista taloudellisen keskittymisen tekijöistä; *Halme, Anna-Leena*, Inflaatio-odotus ja investoinnin kannattava vähimmäistuotto; *Haukka, Jukka*, Osuusmeijerien tuotearvolaskenta; *Hilavuo, Raimo*, Akordi kirjanpidossa ja verotuksessa; *Hiltunen, Anja*, Substanssipoisto; *Honkalampi, Sirkka*, Osuuskassan kirjanpito; *Honkonen, Sisko*, Edullisimman tilinpäätösajankohdan valinnasta ja tilikauden muuttamistoimenpiteistä; *Hämäläinen, Ilkka*, Urakkatarjous vesijohtoliikkeessä; *Jahnukainen, Pirkko*, Miten suhtautuu yritys, jolla on vanha eläkesäätiö, työntekijäin eläkelakiin; *Jäntti, Seppo*, Tulonjako useamman kunnan kesken; *Jääskeläinen, Raimo*, Meno-

tulo-teoria sovellettuna pankkilaitoksiin; *Kaukonen, Timo*, Tarvitseeko sosiaalinen järjestö valvontaa; *Korhonen, Kari*, Jälkiverotuksesta; *Kykkänen, Raili*, Työnantajan ennakonpidätysvelvollisuudesta ja sen suorittamisessa esiintyvistä virheellisyyksistä; *Laakso, Paavo*, PERT-menetelmä; *Lamminen, Sirkka-Liisa*, Yrityksen vuosikertomuksista ja niiden kehittämistä; *Läärä, Eino*, Sisäinen tilintarkastus SOK:ssa; *Nilson, Matti*, Kirjanpitokoneen valintaan liittyvät ongelmat; *Nummela, Jouko*, Käyttöomaisuuden poistot kustannus- ja vuosituloslaskennassa; *Pajunen, Kirsti-Liisa*, Pankki tutkii asiakkaansa luottokelpoisuutta; *Parkkonen, Kaarina*, Fuusio; *Puusaari, Eino*, Liikevaihtovero ja rahoitus; *Päivärinta, Irmeli*, Realisointiperiaate tuloslaskennassa; *Renkama, Jorma*, Eri yritysmuodot verotuksessa; *Siika, Leena*, Elannon palkkakirjanpito; *Suominen, Ritva*, Standardikustannuslaskennan soveltamisen edellytyksistä ja eduista; *Särkilähti, Antti*, Painoksen suuruus kirjapainossa; *Tervo, Kaija-Leena*, Kunnallinen tilintarkastus; *Toiviainen, Mauri*, Ravintolan laskentatoimi; *Tukiainen, Hemmo*, Yrityksen arvon määrittämisestä; *Tuokko, Yrjö*, Optimaalinen investointi- ja tuotantosuunnitelma; *Wahtera, Maila*, Osamaksusopimusten rahoitus; *Vainio, Irma*, ETK-tekniikka Postisäästöpankissa.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Jaakko Honko* on vt. assistentti *Eero Larmolan* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista asianomaiset ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aarnio, Jyrki, Sisäisten suoritteiden arvostus; *Boström, Harry*, Kannattaako koksilla lämmitettävän kiinteistön siirtyä kaukolämmitykseen; *Chydenius, Björn*, Varastojen arvostus ja käyttöomaisuuden poistot ruotsalaisissa taseissa; *Erwe, Harri*, Keskustukku-liikkeen varastojen sitomien pääomien tarkkailu; *Grönlund, Eila*, Kustannusten kiinteys ja muuttuvuus; *Haikonen, Marja*, Tilintarkastajien tehtävistä ja niiden eroavuuksista toisaalta Pohjoismaissa, toisaalta anglosaksisissa maissa; *Happonen, Martti*, Erään vaneeritehtaan kustannuslaskenta; *Hartikainen, Seppo*, Perustamis- ja järjestelykustannukset ja niiden vähennyskelpoisuus verotuksessa; *Herka, Marja-Liisa*, Orgaaninen taseteoria; *Hevossaari, Paavo*, Erään suuryrityksen keskitetty kirjanpito; *Hilve, Matti*, ETK-tekniikan soveltamisesta pankin laskentatoimeen; *Itkonen, Pertti*, Palkkausjärjestelmistä teollisuudessa; *Jalasoja, Marja*, Amerikkalaiset taseet meikäläisiin verrattuna; *Junnonen, Sakari*, Kannattavuuskuvioiden käyttö yrityksen kannattavuuden valvonnassa; *Kaseva, Eero*, Yrityksen tulosbudjetti; *Kokkonen, Viljo*, Tasearvostelusta Yhdysvalloissa; *Koskela, Timo*, Työkoneiden ja kuljetusvälineiden kustannuslaskenta Kemijoki Oy:ssä; *Lehtinen, Pertti*, Aineenkäytön selvitys kustannuslaskentaa ja lyhytkautista tuloslaskentaa varten; *Majander, Marja-Terttu*, Katsaus teokseen Moonitz; *The Basic Postulates of Accounting*; *Maukola, Heikki*, Yritys siirtyy ETK-tekniikkaan; *Montin, Raisa*, Investoinnin tuotto prosentti tekstiilitehtaan hintapolitiikassa; *Niemi, Juhani*, Susista ja ainehukista metalliteollisuuden kustannuslaskennassa; *Oinonen, Antti*, Varaston optimisuuruuden määrittäminen operaatiotutkimuksen avulla; *Pekkarinen, Seppo*, Tukku liikkeen varastojen kiertonopeuden tarkkailu, lisäämiskeinot ja vaikutus kannattavuuteen; *Peltola, Timo*, Hankinnan ja sen kuljetusten kustannuksista muutamissa Suomen ja Ruotsin lihanjalostustehtaissa; *Pesonen, Lea*, Full cost-periaate vai katetuottoajattelu hintapolitiikan perustana?; *Povalajeff, Olga*, Investointien suunnittelusta Neuvostoliitossa; *Rantanen, Matti*, Standardikustannuslaskenta kenkäteollisuuteen sovellettuna; *Rinkinen, Vesa*, Tilauskannan tarkkailu ja sen tulosten hyväksikäyttö eräissä konepajassa; *Rättö, Kalevi*, Eräitä ongelmia siirryttäessä

varastokirjanpidossa reikäkorttimenetelmään; *Sivander, Jouko*, Yrityksen investointisuunnittelusta; *Sundström, Pentti*, Osastokohtainen kustannusten tarkkailu keskiras-kaassa konepajateollisuudessa; *Tapanainen, Pekka*, Eri valmistusasteisten tuoteryhmien kannattavuusvertailua eräässä trikootehtaassa; *Taskinen, Ritva*, Rahoitusbudjetti; *Terhola, Oili*, Myyntimiesten palkkauksessa sovellettavat menetelmät ja laskentatoimi; *Vetosalmi, Varma*, Varastotarkkailu.

Liiketaloustiede II

Assistentti *Martti Särkisilta* on 7. 9. 1962 korkeakoulusta pois siirtyneen lehtori *Risto Tuomisen* sijasta johtanut syys- ja kevätlukukaudella pro-seminaariharjoituksia II vuosikurssilla ekonomin tutkintoa suorittaville 4 vt. Harjoituksissa, joita on pidetty neljässä ryhmässä, on alustuksiin perustuen käsitelty markkinointiin ja markkinatutkimukseen liittyviä ongelmia.

Seminaariharjoituksissa, joita on johtanut syyslukukaudella lehtori *Leo Ahlstedt* ja kevätlukukaudella professori *Huugo Raninen* vt. assis-tentti *Iiro Jahnukaisen* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Corander, Juhani, Kauppatapanormit ja niiden käyttö liiketoiminnassa; *Holappa, Aslak*, Miten edistämme vientimyyniämme; *Kankkunen, Pentti*, Liikkeenjohtajalle ase-tettavista vaatimuksista; *Kivistö, Mikko*, Valtionrautateiden organisaatio; *Kullberg, Arno*, Hallintoneuvosto ja sen tehtävät osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa; *Laaksonen, Ulpu*, Tietojenkäsittelykoneet liikkeenjohdon apuna; *Lankinen, Outi*, Liikkeenjohdon tehtävät; *Mattila, Kalevi*, Organisaatiokäsikirjasta; *Muinenen, Risto*, Luottamusmies ja tuotantokomitea ja näiden asema teollisessa yrityksessä; *Passi, Anneli*, Osamaksukau-pan luottotietotoiminta; *Ritvos, Kari*, Ulkomaisten puulajien kauppa Suomessa; *Räsä-nen, Eino*, Suunnitelmallisuuden periaate liikeorganisaatiossa; *Saarlo, Irma*, Suorituk-sen arvostus yrityksessä; *Turtola, Lisbeth*, Yrityksen huolehtiminen liikkeenjohdon jäl-kikasvusta; *Virtanen, Lauri*, Markkinointijohtajan toimenkuvaus; *Vuorenmaa, Aleks,* Tietoliikenteen organisointi yrityksessä.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Mika Kaskimies* on johtanut vt. assistentti *Kaj Gustafssonin* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aikio, Olavi, Pohjois-Suomen matkailumainonta; *Baibulat, Muassäs*, Lääketeolli-suutemme vientimahdollisuuksista; *Elonen, Tuula*, Classified ilmoittelu; *Eloranta, Reino*, Rautatie- ja autoliikenteen kilpailu maamme sisäisistä tavarankuljetuksista; *Elovaara, Matti*, Kilpailun välineiden analyysi kosmeettisessa teollisuudessa; *Eskolin, Anja*, Henkilöautomarkkinoiden viimeaikaisia näkymiä; *Grönholm, Bo*, Paikallislehdistö mai-nonnan välineenä; *Hakala, Matti*, Myyntihenkilökunnan koulutuksesta yrityksissä; *Hallamaa, Eero*, Pohjois-Savon tukkukaupan struktuuri; *Harkki, Pekka*, Myyvä pak-kaus; *Heikkala, Pertti*, Maatilatalouden suhde- ja tiedotustoiminnasta; *Hilavuo, Raimo*, Kuluttajapakkausten valinnasta; *Home, Niilo*, Lehtimainonnan kielen tehokeinoista;

Hämäläinen, Ilkka, Henkilökunnan toimeenotosta; *Ilvesaava, Virva*, Tekstiilialan suhdannevaihteluista maassamme; *Juhokas, Ilmo*, Maahantuotujen käsityökalujen jakelun rakenne; *Kajander, Keijo*, Jalometalli- ja kelloalan markkinoinnin erikoisongelmista; *Keskinen, Airi*, Jakelun tehokkuudesta; *Kirvesmäki, Raija*, Pienet sahat ja niiden tuotteiden kauppa; *Korhonen, Juhani*, Televisiomainonnan muodot; *Koskela, Timo*, Ilmoitusvälineen valinnasta; *Kuparinen, Heimo*, Metalliteollisuutemme viennistä ja markkinointiongelmista — sovellutuksena latinalainen Amerikka; *Kurki, Tapio*, Suomalaisen huonekalujen viennistä; *Laakso, Erkki*, Markkinatutkimuksen suorittaminen ja sen tulosten hyväksikäyttö lentoyhtiön kannalta tarkasteltuna; *Laakso, Paavo*, Erään liikkeen asiakasalueen muodostuminen ja rakenne; *Laattala, Maija*, Suomessa rekisteröidyistä kartellisopimuksista; *Laine, Timo*, Erään öljylämmittäjän markkinointi Suomessa; *Luontola, Markku*, Tekstiiliagentin toiminta erityisesti asiakaspalvelun kannalta tarkasteltuna; *Malmiranta, Hugo*, Maansiirtokoneitten kysyntään vaikuttavat tekijät Suomessa; *Marnila, Aarne*, Rovaniemen maalaiskunnan liikenteellinen sijainti; *Montin, Raisa*, Postimyyntiin siirtyminen liivialan markkinoinnin erikoisongelmana; *Mäki, Pekka*, Tavaratalotyyppinen myymälä suomalaisessa vähittäiskaupassa; *Oksanen, Esko*, Lääketuotteiden mainonnan erikoispiirteistä; *Olin, Alli*, Myynnin edistämisen henkivakuutusallalla; *Pesonen, Martti*, Hintaparametrin käytöstä monopolistisen kilpailun vallitessa sekä yrityksen hintapolitiikan periaatteista; *Puhakka, Leo*, Komiteat johdon apuna — käytännön sovellutus; *Puusti, Kari*, Markkinatutkimus ja sen hyväksikäyttö eräässä aikakauslehdessä; *Pyhtinen, Seppo*, D/A maksutavasta kansainvälisessä kaupassamme; *Pyyrö, Erkki*, Postilähetysliikkeen sortimentti; *Raitio, Maija-Liisa*, Soveltuvuuskokeiden käytöstä henkilökunnan työhönotossa maassamme; *Rannisto, Riitta*, Maamme raudan- ja teräksenhuolto; *Riikonen, Leena*, Tapiolan ostoskeskusten asiakaspiirin muodostumisesta; *Ritala, Raili*, Uuden tavaramerkin luominen; *Räsänen, Matti*, Analyysi yrityksen johdon työaseena; *Saari, Lauri*, Saturatioasteen kehitys televisiomarkkinoilla; *Sarlto, Pentti*, Remburssin käyttö maksuliikenteessä; *Saviaho, Asko*, Liikepankkitoiminnan keskittymiseen vaikuttaneet syyt Suomessa; *Seppä, Else*, Tuontiagenttuurin toiminnasta ja sen laajentumiseen liittyvistä ongelmista; *Seulamo, Asko*, Säilyykö Helsingin keskusta liike-elämän keskuksena; *Sipilä, Jorma*, Mainonnan kausivaihtelusta; *Snikkarinen, Teemu*, "Pris efter prestation"; *Särkilähti, Antti*, Jakelutien struktuuri kirjapainoalalla; *Tervo, Kaija-Leena*, Kiinteistövälityksestä Suomessa; *Tiesmaa, Eero*, Perittävät kansainvälisessä tavarakaupassa; *Vainio, Irma*, Tukkukaupan vaikutuksesta vähittäiskaupan sortimenttiin; *Vakio, Olavi*, Vakuutusten markkinoinnissa Suomessa käytetyt kilpailutekijät.

Lehtori *Leo Ahlstedtin* johtamissa seminaariharjoituksissa on laadittu ja käsitelty seuraavat seminaaritutkielmat:

Aro, Kari, Jakelutien valinta Suomen paitatehtaiden ongelmana; *Erwe, Harri*, Siirtomaantavara-alan vähittäiskaupan tulevaisuuden näkymiä; *Fagerlund, Bengt*, Julistemainonnan tutkimuksista; *Grönberg, Eila*, Suomalaisen korun markkinointiongelmia; *Heinonen, Esko*, Kirjeenvaihdon organisoinnista Oy Esso Ab:n pääkonttorissa; *Häme, Heikki*, Miesten valmisvaateteollisuuden markkinoinnin erikoispiirteitä; *Junnola, Jukka*, Motivaatiotutkimuksesta markkinatutkimuksen apuna; *Jänkälä, Martti*, Helsingin kaupungin vesilaitoksen organisaatio; *Kaseva, Eero*, Mainospalvelusten markkinoinnista; *Kaukonen, Timo T.*, Miksi sekä sisäinen että ulkopuolinen tilintarkastus? (organisatorinen tehtäväanalyysi); *Kentala, Jaakko*, Jääkaappien markkinoinnin ongelmia Suomessa; *Kinnunen, Iikka*, Voinviennin erikoisongelmia; *Krekola, Aarno*, Kuinka

Kesko markkinoi kahviaan; *Kukkoaho, Eeva-Liisa*, Lääkkeiden markkinoinnista; *Lau-nonen, Vuokko*, Sokerituotteiden markkinoinnista; *Lehtinen, Mauri*, Kustantaja ja kirjan markkinointi; *Niemi, Heikki*, Käsityökalujen markkinointiongelmia Suomessa; *Nilson, Matti*, Kyllästetyn puutavaran markkinoinnista; *Orko, Ari*, Televisiomainonnan tehoa koskevista tutkimuksista Suomessa; *Tasihin, Johannes*, Suomalaisten paperi- ja selluloosateollisuuskoneiden markkinointi.

Assistentti *Jukka Viheraaren* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Brummer-Korvenkontio, Maija, Virallinen ja epävirallinen kommunikaatio yrityksessä; *Hyttiäinen, Aarne*, Ulkomaisen yrittäjän mahdollisuudet yritystoimintaan Suomessa; *Lahtinen, Eeva*, Epäviralliset pienryhmät organisaatiossa; *Lehtinen, Pertti*, Kansainvälisen kaupan integraatio suomalaisen yrittäjän kannalta; *Mattila, Mauri*, Koordinointitehtävä organisaatiossa; *Mäkynen, Leena*, Organisatorinen status ja sen merkitys yrityksen toiminnassa; *Oksanen, Aarto*, Kansallis-Osake-Pankin organisaatiosta; *Pekkarinen, Seppo*, Eräistä vientiyhteyksien saantitavoista ja niille asetettavista vaatimuksista; *Pirhonen, Heikki*, Ulkomaille suuntautuvista kuorma-autokuljetuksista; *Pohjalainen, Heikki*, Erään aikakauslehden markkinoinnista; *Ruotsalainen, Eira*, Valvontafunktio yrityksen organisaatiossa; *Rusanen, Pirjo*, Maksutavat vientikaupassamme ja niiden valintaan vaikuttavista tekijöistä; *Saarinen, Ari*, Televisio mainonnan ja markkinoinnin välineenä Suomessa; *Sinkkonen, Erkki*, Valtiovallan toimenpiteitä ja suunnitelmia vientimme edistämiseksi; *Torppi, Matti-Jussi*, Karhula-littala Finnish Design-tuotteiden viejänä; *Tuomikorpi, Toivo*, Komiteat ja niiden käyttömahdollisuudet; *Wallén, Charlotta*, Tuotetutkimus ja sen tehtävät nykyaikaisessa liikeyrityksessä; *Wiherheimo, Antero*, Suomen kauppalaivaston kehityksen esteistä; *Virtanen, Jouko*, Case-tapaus Suomen paperinviennistä Brasiliaan; *Ylönen, Marjatta*, Kommunikaatiovälineet ja niiden käyttö.

Lehtori *Meeri Saarsalmen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Anttila, Asta, Pakkaus myyntipolitiikan välineenä; *Arkkola, Asko*, Laivanselvittäjän tehtävät ja toiminta kauppamerenkulussa; *Haajanen, Raija*, Markkinatutkimus tuotesuunnittelun ja -kehittelyn apuvälineenä; *Haataja, Pertti*, Tuotteen laatu menekin tekijänä; *Herka, Marja-Liisa*, Kuluttajien markkinatietouden kartuttaminen; *Hevos-saari, Paavo*, Kestokulutushyödykkeeseen kohdistuva kysyntä aikatekijän valossa; *Hiltunen, Anja*, Pienyrityksen markkinoinnin erikoispiirteitä; *Honkalampi, Sirkka*, Uutuustuotteiden markkinoinnista; *Honkonen, Sisko*, Itsepalvelumenetelmästä ja sen soveltamisesta tukkuliikkeisiin; *Huti, Hilikka*, Kuluttajan merkkitaivarauskollisuudesta; *Järvinen, Raija*, Myymälähenkilökunnan palkkauksesta; *Laine, Elvi*, Toimintaparametrien käytöstä tekstiilialan vähittäiskauppalikkeessä; *Lamminen, Sirkka-Liisa*, Markkinoinnista teini-ikäisille; *Luhtrasuo, Marja-Riitta*, Yhteismainonnasta; *Luode, Tapio*, Automarkkinoiden nykynäkymiä; *Matikainen, Heikki*, Mainonnasta ja ilmoittelun tehon mittaamisesta; *Niutanen, Toivo*, Mainonnan kustannukset; *Tapanainen, Pekka*, Erään trikootehtaan menekinedistämistoiminnasta; *Vuorenmaa, Maija-Liisa*, Kaupallisten aineiden opiskelusta Saksassa.

Kansantaloustiede

Lukuvuoden 1962—63 opetusohjelmasta on poikettu seuraavasti:

Professori *Mikko Tamminen* on kevätlukukaudella dosentti *Jouko Paakkasen* asemesta johtanut yhtä seminaariryhmää.

Dosentti *Paakkanen* on kevätlukukaudella professori *Tammisen* asemesta luennoinut pitkää oppijaksoa opiskeleville 2 v.t. aihepiirinsä hinta- ja kilpailun teoria.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Tamminen* on assistentti *Kari Castrénin* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

I r y h m ä. (Aihepiiri: Suomen talous- ja sosiaalipolitiikka 1960-luvulla): *Elonen, Tuula*, 1960-luvun sosiaalidemokratia; *Grönberg, Eila*, Suomen elinkeinorakenteen muuttuminen; *Haajanen, Raija*, Ns. suurten ikäluokkien ongelma; *Hakala, Matti*, Vuoden 1963 rahanuudistus; *Happonen, Martti*, Nykyhetken väestöpolitiikka Suomessa; *Jalas-oja, Marja*, Suomen ei-sosialististen puolueiden talouspoliittinen ohjelma: vertaileva katsaus; *Keskinen, Airi*, 60-luvun työvoimapolitiikka; *Kykkänen, Raili*, Ammattikasvatus ja sen kehittämistarve; *Mattila, Mauri*, Pitkän tähtäimen finanssisuunnitelma; *Ojala, Tuulikki*, Yhteiskuntapolitiikan tavoitteet Pekka Kuusen mukaan; *Rantanen, Matti*, Osamaksukauppa; *Renkama, Jorma*, Osakesäästäminen Suomessa; *Riikonen, Leena*, Asuntopolitiikan tavoitteet ja mahdollisuudet 1960-luvulla; *Rinkinen, Vesa*, Työajan lyhentäminen ja sen vaikutukset; *Seulamo, Asko*, 1960-luvun elintasomme; *Siika, Leena*, Osuustoiminnallisen vähittäiskaupan levinneisyys Suomessa; *Tuomikorpi, Toivo*, Taloudellinen kasvu Suomessa 1960-luvulla — ennuste ja kasvupolitiikka; *Wahtera, Maila*, Suomen kilpailulainsäädäntö ja -politiikka.

II r y h m ä: (Aihepiiri: Kansainväliset taloudelliset suhteet toisen maailmansodan jälkeen): *Brummer-Korvenkontio, Maija*, EFTA; *Eskolin, Anja*, Kansainvälinen Valuuttarahasto, II; *Hällström, Leo*, Vuoden 1957 devalvaatio; *Itkonen, Pentti*, Muuttuvista valuuttakursseista saadut kokemukset toisen maailmansodan jälkeen; *Kankkunen, Pentti*, Yhdysvaltojen asema maailmantaloudessa toisen maailmansodan jälkeen; *Kolu, Erkki*, Itäblokin maiden taloudellinen yhteistyö ja kauppa toisen maailmansodan jälkeen; *Kullberg, Arno*, Neuvostoliitto Suomen kauppattavana; *Laaksonen, Ulpu*, Suomen ulkomaankaupan rakennemuutokset toisen maailmansodan jälkeen; *Lehtinen, Mauri*, Punta-alue; *Lumme, Sirkku*, Kansainvälinen Valuuttarahasto, I; *Läärä, Eino*, Entä jos EFTA hajoaa...; *Majander, Marja*, Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin toimintaperiaatteet ja tavoitteet; *Moisio, Antti*, Kansainvälinen taloudellinen yhteistyö maailmansotien välisenä aikana; *Oksanen, Esko*, OECD; *Puusaari, Eino*, GATT-yhteistyö ja sen saavutukset; *Saari, Ari*, Alikehittyneiden maiden taloudellisen kasvun esteet; *Sivander, Jouko*, EEC; *Taskinen, Ritva*, Dollaripulan synty ja häviäminen; *Virtanen, Jouko*, EFA-sopimus ja sen merkitys Suomelle.

Vt. professori *Fedi Vaivion* johtamissa ja assistentti *Matti Sarakonnun* avustamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

I r y h m ä. (Aihepiiri: Teollisuustutkimukset): *Eloranta, Olli*, Liikenteen konnaistaloudellisesta merkityksestä; *Elovaara, Martti*, Suomen tupakkateollisuus-

den rakenne ja toiminta; *Fagerlund, Bengt*, Mainonnan kansantaloudellisista vaikutuksista; *Haikonen, Marja*, Suomen lääketeollisuuden rakenne ja toiminta; *Holappa, Aslak*, Sveitsin tekstiiliteollisuus ja maailmankilpailu; *Junnola, Jukka*, Maailman lentoyhtiöiden välinen kilpailu; *Kajander, Keijo*, Suomen makeisteollisuuden rakenne ja toiminta; *Kokkonen, Viljo*, Kausaalianalyysi Ruotsin teollisesta kehityksestä 1919—39 Erik Dahménin mukaan; *Niemi, Heikki*, Suomen puusepänteollisuuden rakenne ja toiminta; *Niemi, Juhani*, Suomen teollisuuden yleinen kilpailukuva; *Pajunen, Kirsti-Liisa*, Suomen teollisuuden rakennemuutokset; *Pirhonen, Heikki*, Suomen konepajateollisuuden rakenteesta ja toiminnasta; *Povaljajeff, Olga*, Market Control in the Aluminium Industry (selostus Donald H. Wallacen tutkimuksesta); *Puumanen, Kari*, Teollisuustutkimusten yleinen problematiikka; *Pyrrö, Erkki*, The Economics of the Pasific Coast Petroleum Industry (selostus Joe S. Bainin tutkimuksesta); *Salonen, Jorma*, The Economics of the Southern California Tuna Industry (selostus Thomas A. Petitin tutkimuksesta); *Sundström, Pentti*, Suomalaisen kovalevyteollisuuden rakenne ja toiminta; *Tukiainen, Hemmo*, Suomen tekstiiliteollisuuden rakenne ja toiminta; *Turtola, Lisbeth*, Ruotsin tekstiiliteollisuus.

II r y h m ä (Aihepiiri: Raha ja pankit): *Haataja, Pertti*, Sosiaalipoliitiikan merkitys kasvuhakuisessa yhteiskunnassa; *Halme, Anna-Leena*, Monetääriset suhdanneteoriat; *Heinonen, Taisto*, Rahoitus investointipäätöksissä; *Hilve, Matti*, Rahoitusvirtatilinpito; *Huti, Hilikka*, Radcliffe-mietintö; *Junnonen, Sakari*, Turveyn korkoteoria; *Jäntti, Seppo*, Liikepankin omaisuustaseen koostumuspolitiikasta; *Jääskeläinen, Raimo*, Mistä syistä liikepankkien tase-erät liikkuvat; *Korhonen, Kari*, Rahamarkkinoiden tilasta ja sen ennakkointimahdollisuuksista; *Lindholm, Raina*, The Management of Bank Funds (selostus Roland I. Robinsonin kirjasta); *Muinenen, Risto*, Luotonantokriteerit teoriassa ja käytännössä; *Mujunen, Leo*, Kvantiteettiteorian nykyinen arvo; *Mäki, Pekka*, Kassareservipoliitiikan mahdollisuudet ja tulokset; *Niutanen, Toivo*, Luottopoliitiikan keinot ja tulokset; *Saviaho, Asko*, Monetääriset korkoteoriat; *Suominen, Ritva*, Gurley'n ja Shaw'n yksinkertaisimmat mallit; *Tonteri, Veikko*, Liikepankin luotonantokykyyn vaikuttavista tekijöistä.

Kauppaoikeus

Professori *K. A. Telarannan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Jahnukainen, Iiro, Väilyssopimuksesta; *Passi, Anneli*, Vekselintakaus; *Pesonen, Lea*, Vekselinhaltijan oikeudellinen asema; *Pohjalainen, Heikki*, Vekselin takautumuskanne; *Puusti, Kari*, Vekselin indossamentti; *Päivärinta, Irmeli*, Vekselin hyväksyminen; *Ritola, Juho*, Oma vekseli; *Saari, Lauri*, Takaisinsaanti; *Sarljo, Pentti*, Maksusuoja; *Terhola, Oili*, Shekin esittäminen ja maksaminen; *Torppi, Matti-Jussi*, Shekki ja sen oikeudellinen luonne; *Vasara, Jaakko*, Osakeyhtiön toimitusjohtajan oikeudesta tehdä akordisopimus; *Virtanen, Reijo*, Shekin siirtäminen.

Assistentti *Raimo Pekkanen* on johtanut kauppaoikeuden seminaariharjoituksia syyslukukaudella 2 v.t. Oppilaat ovat pitäneet niissä seuraavat esitelmät:

Grönlund, Eila, Vuosiloman antaminen ja yhdenjaksoisuus vuosilomalain mukaan; *Home, Niilo*, Loman korvaus työsuhteen jatkuessa vuosilomalain mukaan; *Järvinen, Raija*, Työehtosopimukseen osalliset ja siihen muuten sidotut; *Koskula, Heikki*, Työehtosopimuksen käsite ja tekeminen; *Heinonen, Taisto*, Työehtosopimuksen normimääräykset; *Lindholm, Raina*, Työrauhavelvollisuus työehtosopimuksen perusteella.

Vt.assistentti *Lauri Suomela* on johtanut kauppaoikeuden seminaariharjoituksia syyslukukaudella 2 v.t. Oppilaat ovat niissä pitäneet seuraavat esitelmät:

Kirvesmäki, Raija, Osakkeiden lunastusehto yhtiöjärjestyksessä; *Kuisma, Pertti*, Osakepääoman maksaminen apportiomaisuudella; *Laattala, Maija*, Osakeyhtiöiden yhteensulautumisen vaikutus kartellisopimuksiin; *Lahtinen, Eeva*, Osakeyhtiön purkaminen; *Luhtasuo, Marja-Riitta*, Yhtiöjärjestyksen muuttaminen; *Mäkynen, Leena*, Osakeyhtiölain 27 §:n tulkinnasta; *Ojala, Tuulikki*, Emo- ja tytäryhtiön välisestä fuusiosta; *Olin, Alli*, Osakeyhtiön nimissä ennen sen rekisteröimistä päätetyistä oikeustoimista.

Talousmatematiikka

Professori *Sakari Mattilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Oinonen, Antti, Optimaalinen valmistuserä; *Rättö, Kalevi*, Koneenkorvausprobleemin ratkaisu annuiteettimenetelmällä; *Tuokko, Yrjö*, Lineaarinen ohjelmointi ja investointilaskelmat.

Kemia ja tavaraooppi

Professori *Pekka Heinäsen* jouduttua hoitamaan 1. 10. 62 alkaen korkeakoulun rehtorin tehtäviä hänelle ohjelmaan merkitty seminaari-ryhmä syys- ja kevätlukukaudella sekä pitkän oppijakson orgaanista tavaraooppia käsittävät luennot siirrettiin lehtori *Jukka Jutilalle*.

Lehtori *Jutilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aarnio, J. J., Kovakuitulevy; *Alhainen, Raili*, Leipomohiiva; *Anttila, Asta*, Elin-
tarvikkeiden pakastaminen, varastointi ja kuljetus; *Boström, H. E.*, Vesikaukolämpö-
verkossa käytettävistä putkista; *Hannula, Y.*, Lastulevy ja sen valmistus Suomessa; *Haukka, J. J. O.*, Vetyperoksidi maidon ja maitotaloustuotteiden teknologiassa; *Holmi, Helena*, Puuvillakankaiden väripainannasta; *Hyttiäinen, A. E.*, Puuvillakuidusta lan-
gaksi; *Ivesaava, Virva*, Silkkikankaista; *Kentala, J.*, Polttoöljyjen ominaisuudet ja
valmistus sekä niiden osuus energiataloudessamme; *Lankinen, Outi*, Ikkunalasi; *Majuri, M. S.*, Betonista ja sen laaduntarkkailusta; *Pohjanpalo, E. P.*, Raionvilla; *Puhakka, E. L.*, Oulunsalpietari; *Pöysti, Elsa*, Koivuvaneri ja sen valmistus; *Ruotsalainen, Eira*,

Taidelasi; *Talvitie, T. K. J.*, Emmentaljuuston virheet ja laatuarvostelu; *Taponen, H. A.*, AIV-rehunsäilöntäaineet; *Tasihin, J.*, Viskoosiselluloosan valmistus; *Wallén, Charlotta*, Vehnäjauho; *Virkkunen, I. M. I.*, Voimapaperi; *Vuorisalo, Irma*, Hienosaippuasta.

Talousmaantiede

Professori *Stig Jaatisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Heinonen, Esko, Helsingin toiminnalliset alueet; *Holma, Tapio*, Suomen kauppavaihto Välimeren-maiden kanssa; *Kuisma, Pertti*, Suomen tekstiiliteollisuus; *Launonen, Vuokko*, Kotka ja matkailu; *Oksanen, Aarto*, Kauko-Itä Suomen kauppavaihdossa; *Saarinen, Tapio*, Suomen meijeriteollisuuden sijainti ja kehitys; *Sinkkonen, Erkki*, Keski-Suomen vähittäiskaupan alueellinen rakenne; *Ylönen, Marjatta*, Suomen paperin vienti.

C. LIIKKEENJOHDOLLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS

Liikkeenjohdollinen Täydennyskoulutuskurssi järjestettiin kuluneena lukuvuotena viidennen kerran Kauppakorkeakoulun, Svenska Handelshögskolanin, Teknillisen Korkeakoulun ja Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön toimesta. Kurssit järjestäneen toimikunnan puheenjohtajana ja kurssien johtajana toimi professori *Henrik Virkkunen* ja hänen kuolemansa jälkeen kolmannen kurssijakson osalta professori *Jaakko Honko*.

Kahdeksan viikon pituinen kurssi oli jaettu kolmeen jaksoon. Kursseille osallistui 29 käytännön liike-elämässä johtajakokemusta saanutta henkilöä, joilla useimmilla oli jokin akateeminen loppututkinto takanaan. Kurssien tavoitteena on:

- osanottajien ohjaaminen liikkeenjohdolliseen ajatteluun ja pulmien käsittelyyn yrityksen kokonaisuuden kannalta,
- osanottajien johtamismenetelmien tuntemuksen lisääminen,
- yrityksen toiminnan eri osien ja näiden yhteistoiminnan selvittäminen osanottajille,
- yrityksen ulkopuolisten taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden merkityksen selvittäminen sekä näiden tekijöiden tarkastelu yrityksen johtamisen kannalta.

Opetusohjelma sisälsi jaksojen puitteissa seuraavat osat:

I jakso

1. Liikkeenjohdon tehtävät ja yrityksen tavoitteet
2. Yrityksen organisaatio
3. Henkilöhallinto

II jakso

4. Markkinoinnin johto

III jakso

5. Tuotannon johto
6. Taloudellinen suunnittelu ja valvonta
7. Yhteenvetoviikko

Kurssin opettajina toimi kauppakorkeakoulujen opettajien lisäksi useita käytännön liike-elämän johtajia ja liikkeenjohdon asiantuntijoita.

Kurssi järjestetään samaan tapaan lukuvuonna 1963—64.

IV. Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTONEN, AIMO O.:

Turun Kauppakorkeakoulun kauppaoikeuden professori.

Kauppaoikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Hoitanut Turun Yliopiston toista siviilioikeuden professorin virkaa yhdessä dekaani

P. J. Muukkosen kanssa 1. 1. 1962 lähtien.

Valtakunnanoikeuden jäsen.

Vakuutusosikeuden maallikkojäsen.

Keskusverolautakunnan jäsen 31. 12. 1962 asti.

Verolakikomitean jäsen.

Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liiton liittohallituksen puheenjohtaja.

Invaliidisäätiön isännistön jäsen.

Pohjoismaisen Invalidijärjestön (Vanföras Nordiska Invalidorganisation) hallituksen puheenjohtaja.

Nordisk Vanförevärdsföreningens hallituksen jäsen.

Arpajaiskeskus r.y:n hallituksen jäsen.

Asuntosäätiön valtuuskunnanjäsen.

Suomen YK-liiton hallituksen jäsen.

Julkaisu:

Toinen, täydennetty painos teoksesta: A. R. Heikonen—Aimo O. Aaltonen, Irtaimen kauppa XX + 263 sivua.

Arvostelu teoksesta: Göran Portin, Om köparens dröjsmål med särskild hänsyn till mora accipiendi. Lakimies 1962 ss. 628—631.

AHLSTEDT, LEO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen A-osaston johtaja.

Liikkeenjohdollisen Täydennyskoulutuskurssin kurssisihteeri.

Ekonomiliitto ry:n koulutusvaliokunnan jäsen.

KY:n Käytännön Kerhon kuraattori.

Luennoinut ja johtanut case-harjoituksia Liikkeenjohdollisella Täydennyskoulutuskurssilla, Suomen Tukkukauppiain Liitto r.y:n Liikkeenjohdollisilla peruspäivillä 3. ja 4. 12. 62 sekä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton järjestämällä jäsenosuusliikkeiden

johtajien ja tarkastajien liikkeenjohdon kursseilla. Lisäksi luennoinut aiheesta "Yrityksen organisaatio" Turun Yliopiston "Taloudellisen kulttuurin kurssilla" 19. 5. 62 sekä eri aiheista Vaatetusteollisuuden Keskusliiton järjestämällä Liikkeenjohdollisilla kurssipäivillä 15. 10. 62, joiden suunnitteluun myös ottanut osaa.

AHO, REIJO G.:

Virallinen puheenvuoro Mr. Harold B. Rose'in esitelmästä, "Financial Intermediaries and Anti-Inflationary Monetary Policy", Taloustieteellisen Seuran II. Työkonferenssissä, marraskuun 24. päivänä 1962.

Puhe aiheesta, "Ongelmia raha- ja finanssipolitiikan soveltamisessa", Taloustieteellisen Seuran kokouksessa, 10. 12. 1962.

Tiivistelmä yllä mainitusta puheenvuorosta, Taloustieteellisen Seuran Vuosikirja, 1962, ss. 32—33.

ARTTO, EERO:

Teknillisen Korkeakoulun Teollisuustalous IV:n assistentti 31. 12. 1962 saakka.

Teknillisen Korkeakoulun Teollisuustalous IV:n erikoisopettaja 1. 1. 1963 alkaen.

Vuosilintarkastajana, valvontatarkastajana ja neuvottelevana asiantuntijana eräissä yhteisöissä.

Esitelmöinyt:

Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön tilinpäätäjän päivillä 7. 12. ja 13. 12. 1962 aiheesta: "Takaisinlainauksen ehdot ja vakuudet työeläkejärjestelyissä".

Tiliekonomien Kerhossa 14. 12. 1962 aiheesta: "Osingonjaosta ja voittorahoituksesta".

Vientikoulutuksen erikoisrahaston Vientiteknillisellä kurssilla 1. 3. 1963 aiheesta: "Kannattavuuslaskelmat ja vientihinnoittelu".

Vientikoulutuksen Erikoisrahaston Vientipääällikköseminaarissa 4.—5. 3. 1963 aiheista: "Katetuottoajattelun periaatteet" ja "Katetuottoajattelun sovellutuksia".

Julkaisut:

Kansalliskapitalismiinko, mutta millä keinoin? Ekonomi 8/1962. 1 s.

Tasearvosteluja. Talouselämä 1962—1963.

BOYLE, CHR.:

Toiminut englannin kielen opettajana Teknillisessä korkeakoulussa, Suomalais-amerikkalaisen yhdistyksen kursseilla sekä vierailevana opettajana useissa Helsingin oppikouluissa.

CASTRÉN, KARI:

Julkaisut:

Aikatekijästä taloustieteessä, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o I/1963. 4 s.

Arvostelu teoksesta: Preben Munthe, Horisontale Karteller, Kansantaloudellinen Aikakauskirja n:o I/1963. 2 s.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Jyväskylän Kasvatusopillisen Korkeakoulun saksan kielen professori. Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti. Hoitanut JKK:n englannin kielen professorin virkaa 1. 2.—31. 7. 63. JKK:n studia generalia-toimikunnan puheenjohtaja. Jyväskylän Suomalais-Saksalaisen yhdistyksen puheenjohtaja. Jyväskylän Finnish-British Societyn johtokunnan jäsen. Jyväskylän Rotaryklubin hallituksen jäsen.

Tutustunut Deutscher Germanistenverbandin kutsumana Saksan yliopistoihin aikana 18. 5.—5. 6., jonka jälkeen suorittanut tutkimustyötä Saksassa 3. 7. 63 asti.

Pitänyt virkaanastujaisesitelmän Jyväskylän Kasvatusopillisessa Korkeakoulussa 20. 2. 63 aiheesta "Saksan kielen tutkimus ja 'Die finnische Schule'".

Julkaisu:

Adam Smith als Mittler englisch-niederländischer Spracheinflüsse. 28 s. Neuphilologische Mitteilungen 64. 1963.

Arvostelu Neuphilologische Mitteilungenissä.

Avustanut Otavan ison tietosanakirjan toimitusta kirjoittamalla osiin IV—V noin 200 hakusanaa lähinnä Saksan ja Hollannin kirjallisuuden alalta.

GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN:

Julkaisu:

English Verbs by Frequency, 204 s., Jyväskylä, 1963.

GRANFELT, JARMO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, vanhempi tutkija.

Lapin teollisuustoimikunta, sihteeri v:sta 1959 alkaen.

Kehitysaluetoimikunta, sihteeri v:sta 1962 alkaen.

Suomen Työn Liitto, Perheneuvoston markkinatutkimusten asiantuntijana.

Opponenttina kauppat.maist. R. Laulajaisen lisenssiaattitutkielmassa "Suomen tuontikaupassa esiintyvien joukkotavaroiden kuljetuksista".

GUSTAFSSON, KAJ:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen nuorempi tutkija.

Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalous I:n assistentti.

Hakalehdon Yhteiskoulun Kannatusyhdistys r.y:n rahastonhoitaja.

Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

Opintomatka Handelshögskolan i Göteborg:iin 1. 5.—7. 8. 1962.

Julkaisu:

Ekonomikunnan jatkokoulutuksesta. 3 s. Ekonomi n:o 1 Hki 1962.

Yhdessä Huugo Ranisen kanssa: Kaupallisen koulutuksen rakenne Suomessa ja katsaus siihen Skandinavian maissa.

HAKALA, PIRKKO:

Toiminut Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa nuor. tutkijana.

Opintomatka Espanjaan. Elokuu 1962 Santanderin Yliopistossa.

Alustus kannattavuustutkimusten hyväksikäytöstä Suomen Kultaseppien Liiton luento- ja neuvottelupäivillä 4. 5. 63 Raumalla.

HANGASJÄRVI, RUTH:

Toiminut Helsingin kaupungin Kotitalouslautakunnan laulunopettajana ja kerhön ohjaajana. Toimii myös Helsingin Marttayhdistyksen Vallilan Marttakerhon puheenjohtajana.

HAUTALA, KUSTAA AADOLF:

Historian, yhteiskuntaopin ja kansantaloustieteen vanhempi lehtori Helsingin kaksoisyhteislyseossa. Saman koulun teinikunnan kuraattori.

Taloushistoriallisen yhdistyksen tilintarkastajana.

Valtion Humanistisen Toimikunnan myöntämän apurahan turvin suorittanut tutkimuksia Lontoon arkistoissa kesä—elokuun aikana 1962. Tutkimuksen kohteena Englannin ja sen Amerikassa olleitten siirtokuntien välinen tervakauppa 1700-luvulla ja 1800-luvun alkupuolella.

Julkaisu:

"Englannin ja Yhdysvaltain merenkulku ja laivanrakennus 1800-luvun alkupuolella" (Summary). Liiketaloudellinen Aikakauskirja I 1963 ss. 10—16.

HAVUKKALA, JAAKKO:

Helsingin yliopiston Maantieteen laitoksen assistentti.

Pellervon kirjeopiston keskikouluosaston maantiedon opettaja 31. 12. 1962 saakka.

Toiminut Uuden tietosanakirjan avustajana (maantiede).

Julkaisut:

Talousmaantieteellisestä rytmistä, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o I/1963, 14 s.

Maapallon asutus, Öljyposti n:o I/1963, 5 s.

Kirjallisuusarvosteluja "Terrassa".

HEINÄNEN, PEKKA:

Helsingin yliopiston dosentti. Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen.

Lääkintöhallituksen tieteellisen neuvoston, Ylioppilastutkintolautakunnan, Maattaattisten aineiden aikakauskirjan toimituskunnan ja Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan jäsen. Chemical Abstractsin (USA) vakainainen avustaja.

Niilo Helanderin Säätiön tilintarkastaja. Tavaraselosteliiton ja sen hallituksen puheenjohtaja. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan tilintarkastaja. Noiro Oy:n ja N-Markkinointi Oy:n johtokuntien jäsen. Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen jäsen 28. 3. 63 alkaen.

Antanut Helsingin yliopiston Lääketieteellisen tiedekunnan pyynnöstä asiantuntijalausannon kemian apulaisprofessorinviran hakijoiden, dosenttien Jaakko Halmekoskosken, Jouko Kenttämään ja Taneli Kuusisen tieteellisestä pätevyydestä sanottuun virkaan.

Opintomatka Saksaan, Hollantiin ja Belgiaan kesäk. 62.

Osallistunut Kööpenhaminassa 26—28. 11. 62 pidettyyn pohjoismaisten kauppa- ja korkeakoulujen rehtorien ja vararehtorien kokoukseen. Toiminut Kauppakorkeakoulussa 19. 2. 63 pidetyn Suomen kauppakorkeakoulujen rehtorien kokouksen puheenjohtajana.

Puhe professori Kalle Kaupin korkokuvan paljastustilaisuudessa 29. 10. 62 ja kansleri Bruno Suvirannan muotokuvan paljastustilaisuudessa 27. 3. 63.

Saanut Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajien kunniamerkin 6. 4. 63.

Julkaisut:

Muovit lääkinnän palveluksessa. 10 s. (Farmaseuttinen Aikakauslehti 72). Hki 1963. Kemia lukioluokkia varten. Viides painos. 203 s. Hki—Porvoo 1963.

Muistopuhe rehtori Henrik Virkkusen hautajaisissa 15. 3. 63. (Julkaistuna tässä vuosikertomuksessa).

HOMI, MARTTA:

Töölön Yhteislyseon ruotsin ja englannin kielen vanhempi lehtori. Virkavapaa.

HONKO, JAAKKO:

Teknillisen korkeakoulun teollisuustalouden erikoisopettaja 1962 loppuun.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen C-osaston johtaja.

Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Maansiirto-lehden toimituskunnan jäsen.

Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan kauppakorkeakouluja edustava jäsen.

Tuottavuusmiesten Killan tutkintolautakunnan puheenjohtaja.

Maidon jalostuksen ja kaupan kannattavuutta ja kustannuksia selvittelleen valtionkomitean jäsen.

Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Osallistunut Verband der Hochschullehrer in Betriebswirtschaftslehre-nimisen yhdistyksen esitelmätilaisuuksiin Hampurissa 12.—16. 6. 1962 sekä Management Centre/-Europan järjestämään yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelun seminaariin Brüsselissä 20.—22. 6. 62. Samoin osallistunut pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen liiketaloustieteilijäin yhteistyöelimien kokoukseen Kööpenhaminassa 8. 10. 62 sekä 7. Pohjoismaiseen ekonomikongressiin Tukholmassa 26.—29. 9. 62.

Yhdessä prof. Lars Wahlbeckin kanssa pitänyt edellä mainitussa ekonomikongressissa 28. 9. 62 alustuksia ja johtanut keskustelua aihepiiristä ”Investeringsplanering inom X-företaget”. Esitelmöinyt Helsingin Ekonomit r.y:n Liiketeknillisen kerhon kokouksessa 10. 10. 1962 aiheesta ”Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelusta” ja Tiliekonomien kerhon kokouksessa 16. 11. 1962 aiheesta ”Investoinnin tuottoprosentin käyttö yrityksen kannattavuuden valvonnassa”. Lisäksi luennoinut Liikkeenjohdon täydennyskoulutuskursseilla, Vientipääällikköseminaarissa ja eräiden yritysten järjestämällä kursseilla.

Julkaisu:

Das finnische Investitionsfonds-System. 15 s. (Weltwirtschaftliches Archiv, Heft 1). Hamburg 1962.

(& Mika Kaskimies ja Martti Särkisilta) Tutkimus mainonnan kustannuksista Suomessa 1960. 62 s. Hki 1962.

(& Leena Vuori) Sekatavara- ja tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1961. 46 s. Hki 1962.

Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelun tavoitteista ja alueista. 11 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja 12:1) Hki 1963.

Arvostellut seuraavan teoksen:

Sven Erik Johansson, Skatt-investeringsvärdering, Stockholm 1961, Kansantaloudellinen Aikakauskirja 58:3. Hki 1962, 5 s.

Samoin lyhyesti arvostellut seuraavien tekijöiden investointiongelmia käsittelevät teokset: Horst Albach, Harold Bierman Jr. and Seymour Smidt, Pierre Massé, William T. Morris, Dieter Schneider ja Ezra Solomon, Liiketaloudellinen Aikakauskirja 11:3, 6 s.

Toiminut Ison Tietosanakirjan avustajana.

JAATINEN, STIG:

Helsingin yliopiston dosentti: ollut lukuvuonna virkavapaa, hoitanut Handelshögskolan vid Åbo Akademien talousmaantieteen professorin virkaa sekä kevätlukukaudella Svenska Handelshögskolanin talousmaantieteen professorin virkaan kuuluvia hallinnollisia tehtäviä.

Toiminut virallisena vastaväittäjänä Helsingin yliopistossa 16 p:nä maaliskuuta 1963 pidetyssä fil.lis. Mauri Palomäen väitöskirjan ”The Functional Centers and Areas of South Bothnia, Finland” tarkastustilaisuudessa.

Suomen Maantieteellisen Seuran julkaisujen toimittaja. Pohjola-Norden ry:n maantieteellisen lautakunnan puheenjohtaja.

Julkaisu:

Kaarlo Hildén — muistosanat. 4 s. Terra 1963:1.

Suomen Maantieteellisen Seuran julkaisusarjat. 6 s. Terra 1963:1.

Kirja-arvosteluja ja lyhyitä artikkeleita Terrassa ja päivälehdissä.

JAHNUKAINEN, MIIKKA:

Tietojenkäsittelysuunnittelijana valtiovarainministeriön järjestelyosastossa, syyslukukaudella puolipäivätoimisena.

Opettajana sovelletun matematiikan ja tietojenkäsittelyalan tutkimussäätiön järjestämällä systeeminsuunnittelukursseilla marraskuussa 1962 ja toukokuussa 1963.

Julkaisuut:

On the spring migration of the whooper swan (*Cygnus cygnus*) in the Helsinki region in the years 1950—61. 12 sivua. *Ornis Fennica* 1/1963, Helsinki.

JAKOWLEFF, TUULA:

Antanut espanjan kielen opetusta Virkamiesliiton ja Toimelan Vapaaopiston ilta-kursseilla.

Tehnyt v. 1962 opintomatkan Espanjaan, jonka aikana osallistunut Santanderin kesäyliopiston kursseille.

JUTILA, JUKKA:

KY:n Kamerakerhon kuraattori.

Opintomatka Länsi-Saksaan kesäkuussa 1962.

Julkaisuut:

Tavaraopin laboratoriotyöt I, Esikurssi. 29 s, moniste, Hki 1962.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Ranskan kielen opetusta Arabian tehtaan henkilökunnalle.

MIKA KASKIMIES:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja D-osaston johtaja. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman pienteollisuusneuvottelukunnan markkinointijaoston puheenjohtaja. Liikkeyrityslaskennan valmistelua varten asetetun toimikunnan jäsen. Helsingin Kauppakamarin aluesuunnitteluvaliokunnan varapuheenjohtaja. Markkinointiseura ry:n varapuheenjohtaja. Kauppatieteellinen Yhdistys ry:n johtokunnan jäsen. Vientikoulutuksen Erikoisrahaston työvaliokunnan puheenjohtaja ja hoitokunnan varajäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimitusvaliokunnan jäsen ja toimitussihteeri. Uuden Tietosanakirjan avustaja. Sinisen Kirjan toimituskunnan puheenjohtaja ja johtokunnan jäsen. Radioliikkeiden TVX-tarkkailulautakunnan jäsen. Svenska Telegrambyrån Oy:n johtokunnan jäsen.

Osallistunut Evian-les-Bains'issa Ranskassa 7.—10. 9. 62 pidettyyn International Marketing Federation'in yleiskokoukseen Suomen edustajana.

Pitänyt seuraavat esitelmät:

21. 8. 1962 esitelmä "Jakelutiet tänään" Kauppaoppilaitosten Opettajain Yhdistys ry:n kokouksessa Jollaksessa.

23. 9. 1962 esitelmä "Jakelukaupan rakenteen muutokset ja tekstiilikaupan kilpailumahdollisuudet" Suomen Vähittäiskauppiasliiton tekstiilijaoston syyskokouksessa Helsingissä.

15. 10. 1962 esitelmä "Markkinarakenteen tuntemus pitkän tähtäyksen suunnittelun pohjana" Vaatetusteollisuuden Valtuuskunnan VATEVA:n luentopäivillä Aulagolla.

18. 10. 1962 esitelmä "Osaammeko investoida oikein ne 250 milj. raskasta markkaa" Suomen Myynti- ja Mainosyhdistys ry:n luentopäivillä Helsingissä.

6. 2. 1963 esitelmä "Jakelukaupan markkinointiongelmät tällä hetkellä" Suomen Rauta- ja Koneliikkeiden Yhdistys ry:n neuvottelupäivillä Jyväskylässä.

9. 2. 1963 alustus "Sosiologian ja liiketaloustieteen toisilleen antama tuki ja yhteistyötarve" yhteiskuntatieteiden professorien neuvottelupäivillä Helsingissä.

5. 3. 1963 esitelmä "Vähittäiskaupan kehityssuunnat tänään" SOK:n osastonjohtajien neuvottelukokouksessa Jollaksessa.

20. 3. 1963 radioesitelmä "Mainonta ja tiede" Suomen Yleisradiossa.

9. 5. 1963 alustus "Mainonnan asema kilpailutaloudessa" Mainostajien Liitto ry:n kokouksessa Helsingissä.

15. 5. 1963 esitelmä "Jakelukaupan kannattavuus ja kehitysmahdollisuudet Suomessa" Yleisen Osuuskauppojen Liiton (YOL) edustajakokouksessa Helsingissä.

18. 6. 1963 esitelmä "Structure of the Finnish Distribution" Myyntijohdon Kansainvälisen Liiton kongressissa Helsingissä.

Luennoin Liikkeenjohdon täydennyskoulutuskursseilla, Vientikoulutuksen Erikoisrahaston vientipäällikköseminaarissa, Liiketyöntantajain Keskusliiton johtajapäivillä sekä Suomen Tukkukauppiain Liiton, Mainostoimistojen Liiton ja Insinööri-liiton luentopäivillä.

Ylennetty yliluutnantiksi.

Julkaisut:

Mainonnan kustannukset Suomessa v. 1960, Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen julkaisuja, Helsinki 1962 (Jaakko Hongon ja Martti Särkisillan kanssa).

Suoriteperusteiset alennukset funktiokorvauksen toteuttajina, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o I/1963, 8 s.

Näkökohtia jakelukaupan viimeaikaisesta kehityksestä, Suomen Liikemies-Yhdistyksen vuosikirja 1962, Helsinki 1963, 11 s.

Arvostelu teoksista:

Vesa Laakkonen, Suomen osuustoiminnallisen vähittäiskaupan levinneisyys ja intensiteetti, Kansantaloudellinen Aikakauskirja n:o I/1963, 3 s.

Lars Persson—Bengt Fornstad, Personal och kapital i handeln, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o IV/1962, 2 s.

KETTUNEN, PERTTI:

Hoitanut Helsingin yliopiston maatalous-metsät. tiedekunnan maatalouden kauppapöytäkirjojen opettajan tointa 1. 10.—31. 12. 1962.

Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalous IV:n assistentti 1. 1. 1963 lähtien.

Julkaisut:

Sale-and-leaseback — amerikkalainen rahoitusmuoto. 3 s. Ekonomi n:o 1. Hki 1963.

Tasearvosteluja Talouselämä-lehdessä 1962—1963.

KORPELA, ASKO:

Opintomatka Ranskaan Ranskan hallituksen stipendiaattina. Opiskelu Grenoblen Yliopistossa 1.—28. 8. 1962.

Pelituomarin tehtävät liikkeenjohdon peleissä.

Suhdannepeiliä koskevia artikkeleita Tekstiili- ja kauppiaslehdessä.

KOSKIMIES, JAAKKO:

Suomen Työntantajain Keskusliiton palveluksessa sihteerinä 31. 3. 1963 saakka.

LAINEN, NAIMI:

Myynti- ja Mainoskoulun saksan ja englannin kielen opettaja.

Kauppapöytäkirjojen Opettajain Yhdistys ry:n johtokunnan jäsen.

LAMPPU, IRJA:

Nimitetty Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjanpidon lehtorin virkaan 1. 1. 1963 lähtien.

Toiminut Helsingin Vanhainsuojeluyhdistys — Helsingfors Förening för de Gamlas väl r.y:n rahastonhoitajana 1. 1. 1962 lähtien.

Edelleen tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Edelleen Ekonomi-lehden toimituskunnan jäsen.

Laatinut ammattitalouden opetussuunnitelman syksyllä 1962 toimintansa aloittanutta Helsingin kaupungin talous- ja ompelualan ammattikoulun keskikoulupohjaista pukuompeleijan opintolinjaa varten.

Esitelmöinyt Tekstiilitaiteilijat r.y:n kokouksessa 18. 2. 1963 kirjanpito-ovelvollisten ensimmäiseen ja toiseen ryhmään kuuluvien kirjanpidosta sekä tuotteiden hinnoittelusta.

Julkaisuut:

Tarkastelemme taseita. Yht. 9 s. Liiketalous n:ot 2, 3 ja 4. Hki 1962.

Hakusana "Kirjanpito". 10 p. Uusi Tietosanakirja. 10. osa. Hki 1962.

LARMOLA, EERO:

Luennoinut osia kauppamatematiikan esikurssista maaliskuussa Suomen Huolinta-liikkeiden Liiton huolintatullaajakurssilla.

Suorittanut kaksi koekannattavuustutkimusta Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen toimeksiannosta.

Toiminut apulaistilintarkastajana.

LAUTSILA, ERKKI:

Toiminut opettajana Kasselissa kesä—heinäkuussa 1962 Pädagogischer Austauschdienstin ja Koulumatkailutoimiston järjestämällä saksan kielen kursseilla.

LINDGREN, KAJ B.:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian apulaisprofessori.

Aikakauslehti Germanistikin (Tübingen) avustaja.

Valtion humanistisen toimikunnan sihteeri.

Julkaisuut:

Über Präteritum und Konjunktiv im Oberdeutschen, Neuph.Mitt. 1963. Arvosteluja Germanistikissa.

LOUHIJA, JARL:

Turun Kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyyliopin vt. professori lukuvuonna 1962—63.

Antanut ruotsin kielen opetusta Tampereen kesäyliopistossa kesä- ja heinäkuussa 1963.

Toiminut maaliskuussa 1963 Handelshögskolan vid Åbo Akademi'n kutsumana asiantuntijana arvosteltaessa mainitun korkeakoulun suomen kielen lehtorinviran hakijain pätevyyttä.

Kirjallisuudentutkijain Seuran työjäsen.

Suomen Näytelmäkirjailijaliiton hallituksen jäsen, sihteeri.

Tehnyt syyskuussa 1962 Kauppakorkeakoulun Kanslerin myöntämän apurahan turvin tutkimusmatkan Tukholmaan Svensk-Internationella Pressbyrån'in tiedotustoimintaan tutustumista varten.

Pitänyt Oy Rastor Ab:n marraskuussa 1962 sekä tammi- ja toukokuussa 1963 järjestämällä sihteerikursseilla esitelmää kauppakirjeenvaihdon tyyliseikoista sekä pitänyt Helsingin Sihteeriyhdistykselle ja mainostoimisto Oy Lintas Ab:lle luentoja kieli- ja tyyliseikoista.

Julkaisuut:

Lehtimainontamme kielen ja tyylin hahmottuminen I, 185 s. Forssa 1963.

The Languages of the Northern Europe. Tämä artikkeli sisältyy julkaisuun "The Scandinavian Market". Tukholma 1963.

Kokoillan-näytelmä "Virhelaskelma". Esitetty Suomen Televisioteatterissa toukokuussa 1963.

MANNINEN, JOUKO:

Osallistunut kansainväliseen matemaatikkokongressiin Tukholmassa 15.—22. 8. 62.

Julkaisuut:

Über das Existenzgebiet von Integralen partieller Differentialgleichungen erster Ordnung. 16 s. Suomal. tiedeakat. toim. A I 332, Hki 1963.

Päätösteorian kehitysvaiheista ja mallikonstruktioista. 19 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja 12:1). Hki 1963.

MATTILA, SAKARI:

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsätiet. tiedekunnassa.

Tietojenkäsittelyalan kansallisen komitean jäsen.

Pitänyt esitelmän matematiikan opettajien vakuutuspäivillä 3. 2. 1963 aiheesta "Mitä elinkeinoelämä odottaa oppikoulun matematiikan opetukselta".

MÅRTENSON, BÖRJE:

Helsingin Kauppakoulun ruotsin ja suomen kielen lehtori. Suomen kielen tuntioptajana Helsingfors sv. arbetarinstitutissa.

Viransijaisuus: Sv. Handelshögskolanin ruotsin kielen lehtorin osittainen viransijaisuus syysl. 1962.

Sv. Litt. sällsk. Folkkultursarkivnämnd'in jäsen.

Viransijainen Hufvudstadsbladet'issa heinäk.—elok. 1962, jouluk. 1962, tammik. 1963.

För f. Nordisk Filologi:n siht. 1962.

Finlands Biodlarförening'in puheenjoht. huhtikuu 1962

Kirja-arvost. Hufvudstadsbladet'issa. Julkaissut pari kulttuurihistoriall.esseetä. "Folkdansaren" ja "Meddelanden från Finlands Biodlarförening"-nimisten aikakauslehtien avustajana.

NENONEN, A.:

Toiminut Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkönä.

SU hm (myönnetty 28. 2. 63).

NIKOLOWSKI, FERODORO:

Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori.

NORKO-TURJA, SIRKKA-LIISA:

Suomalais-Amerikkalaisen Yhdistyksen English Language Instituten hallituksen jäsen.

Soroptimistklubi Helsinki-Erottajan presidentti.

Helsingin Väestösuojeluyhdistys r.y:n Neuvottelukunnan jäsen.

European Federation of Soroptimist Clubs-konferenssi Helsingissä elok. 20—25, 1962, kongressikomitean jäsen.

Osallistunut The Experiment in International Living-järjestön maailmankongressiin Sienassa, Italiassa, 15. 9.—22. 9. 1962 ja saman järjestön Council-kokoukseen Sestri-Levantessa, Italiassa, 23. 9.—26. 9. 1962.

25. 3. 1963 esitelmä aiheesta "Uusimpia virtauksia englannin kielen liikekirjeenvaihdon alalla "Helsingin Sihteeriyhdistyksessä".

NURKKALA, LEMPI:

Suorittanut lehtori Meeri Saarsalmen avustamana Liiketaloudellisen Aikakauskirjan v. 1963 ilmestyneeseen 10-vuotissisällysluetteloon 1952—1961 aikakauskirjan artikkelien ja vieraskielisten tiivistelmien UDK:n mukaisen luokituksen ja ryhmittelyn.

Osallistunut Tekniska Litteratursällskapetin vuosikokoukseen Falsterbossa 29—30. 5. 1962.

NURMINEN, LAILA:

Toimii Sotilaskotiliiton varapuheenjohtajana.

Valittu H:gin Akat. Naisten johtokunnan jäseneksi keväällä 1963.

PAAKKANEN, JOUKO:

Myynti- ja Mainoskoulun johtokunnan varapuheenjohtaja.

Taloustieto r.y:n hallituksen jäsen ja johtokunnan puheenjohtaja.

Suomen Liikemiesyhdistyksen johtokunnan jäsen.

Suomen Tukkukauppiaiden Liitto r.y:n toimitusjohtaja.

Tukkukauppojen Oy:n hallintoneuvoston jäsen.

Markkinatutkimus Oy:n johtokunnan jäsen.

Talouselämä Oy:n hallituksen jäsen.

Uuden Suomen Hallintoneuvoston jäsen.

Tullitariffilautakunnan jäsen.

Ulkomaankaupan neuvottelukunnan tulliteknillisen jaoston jäsen.

Kartelliasain neuvottelukunnan jäsen.

Vilpillisen kilpailun lainsäädäntökomitean jäsen.

Kilpailunedistämisasetuskomitean jäsen.

Hintaneuvottelukunnan jäsen.

Kauppa- ja teollisuusministeriön Pienteollisuusneuvottelukunnan markkinointijaoston jäsen.

Keskuskauppakamarin liikekilpailun valvontakunnan jäsen.

Talousneuvoston varajäsen.

Talouselämä-lehden toimitusneuvoston jäsen.

Wilton Park-seminaari heinäkuussa 1962. Alustus "Economic development and commercial policy in Finland after the war".

Vientipääällikköseminaari.

Liikkeenjohdollinen täydennyskoulutus.

Kirjoituksia ajankohtaisista taloudellisista ja talouspoliittisista aiheista eri lehdissä.

Osallistunut kansainvälisiin kokouksiin.

PEKKANEN, RAIMO:

Pitänyt prosessioikeuden peruskurssin lainopin ylioppilaille Helsingin yliopistossa. AKAVA ry:n hallituksen toinen varapuheenjohtaja 31. 12. 62 saakka.

Julkaisu:

Esitys laiksi taloudellisen kilpailun edistämisestä. (Lakimies ja yhteiskunta n:o 4/1962).

Kirja-arvostelu Lakimieheissä.

PENTTI, LAURI:

Teollisuuden Työnjohto-opiston opettaja ja työnjohtajien soveltuvuuskokeista vastaava psykologi.

Luennoinut Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan työn psykologian ja toimistotyön rationalisoinnin kursseilla.

Hoitanut työn psykologian ja johtamistaidon opetusta Helsingfors svenska sjuk-sköterskeinstitutin eri jatkokursseilla.

Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalaisen Osakunnan kuraattori (1. 10. 62 saakka).

Suomen Psykologisen Seuran ja Suomen Sotilaspsykologisen seuran johtokuntien jäsen. Psykologiliiton liittovaltuuston jäsen ja työnpsykologian jaoston varapuheenjohtaja.

Valtioneuvoston asettaman Henkisen Maanpuolustuksen Komitean psykologisen jaoston ulkopuolinen jäsen.

Osallistunut 6. Pohjoismaiseen psykologikokoukseen Uppsalassa 6.—11. 8. 62.

Kutsuttuna alustajana mukana paneelikeskustelussa "Psykologen som personaladministratör".

Suomen Psykologisen Seuran edustajana "Psykologernas Nordiska Samarbetskommitté:ssä Uppsalassa 10. 8. 62 ja Tukholmassa 8—9. 2. 63.

Esitelmöinyt Seinäjoen kesäyliopiston Etelä-Pohjanmaan tutkimusseminaarissa aiheesta "Ammattikoulutuksen kehittäminen".

Luennoinut Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön johtamistaidollisilla täydennyskoulutuskursseilla.

Luentoja työn psykologiasta sekä ihmissuhde- ja asiakaspalvelukysymyksistä Ammattiyhdistysopiston ruotsinkielisellä kurssilla, eräissä valtion laitoksissa sekä eri järjestöjen ja yksityisten yritysten tilaisuuksissa.

Julkaisu:

Soveltuvuuden arviointi työhönotossa. Ekonomilehti n:o 6/1962 3 s.

PENTTILÄ, ERKKI:

Hoitanut puolet englantilaisen filologian apulaisen tehtävistä Helsingin yliopistossa ajalla 1. 9. 61—31. 1. 63.

Nimitetty Helsingin yliopiston englantilaisen filologian dosentiksi 10. 12. 1962.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Helsingin Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksessa kauppaopin ja -oikeuden sekä liikkeenhoito-opin lehtorina.

PUUKARI, ARVO:

Asunut lukuvuoden Yhdysvalloissa, missä työskennellyt maan kolmanneksi suurimman mainostoimiston Young & Rubicam Inc. tutkimusosastolla ja maan suurimman tavarataloketjun Federated jäsenyhtiön Abraham & Strausin Hempsteadin tavara-

talon hiihto-osaston hoitajana. Luennoinut helmi-huhtikuussa Suomessa kauppakamareiden ja muiden yhteisöjen tilaisuuksissa ja toiminut liikkeiden neuvottelevana asiantuntijana. Valittu kevätlukukauden päätyessä Askon Tehtaat Oy:n markkinointijohtajaksi Lahteen.

Toiminut Markkinointiseura r.y:n ja Yhdysvaltain ekonomien Usanomit-yhdistyksen puheenjohtajana.

Julkaisut:

Viikkotaisen artikkelin Kauppalehdessä ja Talouselämässä sekä kirjoituksia muissa lehdissä, mm. mainosalan ammattilehdessä Printers' Ink.

RANINEN, HUUGO:

Kioski- ja automaattikauppaa, markkinoita, myyntipäiviä, huutokauppoja ja torikauppaa koskevan lainsäädännön uudistamista käsittelevän valtionkomitean puheenjohtaja komitean työn päättymiseen eli vuoden 1962 loppuun.

Seurakuntien Talousneuvoston, Kauppatieteellinen Yhdistys r.y:n, Kaatuneiden Vanhemmat r.y:n, Liikearkistoyhdistys r.y:n ja Helsingin Savonlinna-Seura r.y:n puheenjohtaja.

Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft E. V:n hallituksen ja Ylioppilaiden Terveidenhuoltosäätiön valtuuskunnan jäsen.

Keskuskauppakamarin välityslautakunnan ja saman kamarin kauppaopetuslautakunnan sekä Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön hallituksen jäsen.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtaja ja sen tutkimuslautakunnan puheenjohtaja sekä saman laitoksen johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsen.

Liiketaloudellisen Aikakauskirjan päätoimittaja ja toimitusvaliokunnan jäsen, "Liiketalous"-julkaisun toimitusneuvoston varapuheenjohtaja.

Eräiden yhtymien ja yksityisten osakeyhtiöiden johtokunnan jäsen tai tilintarkastaja.

Luennoinut Turun Kauppakorkeakoulun kutsumana 5. 3. 1963 tässä korkeakoulussa fuusion liiketaloudellisista ongelmista.

Osallistunut 12.—16. 6. 1962 välisenä aikana Hampurissa Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaftslehre E. V:n järjestämään kansainväliseen kongressiin ja sanotun yhdistyksen hallituksen kokouksiin Hampurissa 12 ja 16 päivänä kesäk. 1962.

Esitelmöinyt kauppaoppilaitosten opettajain luontopäivillä Helsingissä 21. 8. 1962 liikkuvasta kaupasta. Seurakuntien Talousneuvoston järjestämällä ev. luterilaisten seurakuntien luottamusmiesten neuvottelupäivillä Helsingissä 24. 9. 1962 eräistä taloudellisista ongelmista seurakuntien taloushallinnon alalla, Liikearkistoyhdistys r.y:n järjestämällä Suomen ensimmäisillä liikearkistopäivillä 9. 10. 1962 liikeasiakirjain säilyttämistä ja hävittämistä koskevista oikeudellisista näkökohdista, Etelä-Hämeen Ekonomit r.y:n järjestämässä kokouksessa Hämeenlinnassa 14. 11. 1962 avoimia yhtiöitä koskevan lainsäädännön uudistuksesta, Kotkassa 15. 4. 1963 vähittäiskauppiaille uutta liikevaihtoverolakia koskevasta hallituksen esityksestä sekä vientiteknillisillä kursseilla Helsingissä sekä syyslukukaudella 1962 että kevätlukukaudella 1963 kauppaagenttuurisopimuksista ja komissiosuhteesta ja Porissa toukokuun 14 p:nä liikearkistoinnin tehtävistä ja päämääristä.

Julkaisut:

Kauppaoppi ja -oikeus. Oppikirja kauppaoppilaitoksia varten. Viides, korjattu painos. 451 s. Porvoo 1962.

Über den Begriff der Handelsbräuche sowie ihr Verhältnis zu den dispositiven Rechtsbestimmungen und zum Gewohnheitsrecht. Zeitschrift für Betriebswirtschaft 1962 ss. 588—593.

Liikeasiakirjain säilyttämistä ja hävittämistä koskevia oikeudellisia näkökohtia. Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV/1962 ss. 275—287.

Kauppa- ja kauppiastavan käsitteestä, Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1963 ss. 78—98.

yhdessä Kaj Gustafssonin kanssa: Kaupallisen koulutuksen rakenne Suomessa ja katsaus siihen Skandinavian maissa.

Arvostelut seuraavista teoksista:

Stratoudakis, Pan.: Organisation der Unternehmensführung. Wiesbaden 1961. Liiketaloudellinen Aikakauskirja II/1962 ss. 151—158.

Henzler, Reinhold: Betriebswirtschaftslehre des Aussenhandels. Wiesbaden 1962. Liiketaloudellinen Aikakauskirja III/1962 ss. 226—228.

Gutenberg, Erich: Unternehmensführung. Organisation und Entscheidungen. Wiesbaden 1962. Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV/1962 ss. 340—347.

RUUHELA, REIJO:

Pitänyt kevatlukukaudella 1963 apteekkialan liiketalouden luennot Helsingin yliopistossa proviisorin tutkintoa opiskeleville.

KY:n kirjastotoimikunnan puheenjohtaja 28. 11. 62 alkaen.

Suorittanut tukkukauppaa koskevan osatutkimuksen maidon jalostuksen ja kaupan kustannuksia selvittäneelle komitealle.

Laatinut käsikirjoituksen Taloustieto r.y:n kustantamaan opetusrainaan "Kuinka hinta syntyy?".

Julkaisu:

Yrityksen kasvu: mitä se on, ja kuinka sitä voi mitata. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1963:1. 12 s.

SAARIO, MARTTI:

Tilintarkastajana useissa yhteisöissä.

Esitelmöinyt:

Turun Yliopiston kesäkursseilla 4. 6. 62 "Yritysten rahoitusongelmista", Kauppaoppilaitosten Opettajat r.y.:ssä 27. 8. 62 "Verottajan kuluosuudesta" sekä Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön tilinpäätäjän päivillä 7. 12. 62 "Osakepääomarahoitukseen edellytyksistä".

Julkaisu:

Verottajan kuluosuuden tarkastelua. Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1963 11 s.

SAARSALMI, MEERI:

Edelleen jäsenenä Ekonomiliiton asettamassa toimikunnassa, jonka tehtävänä on suorittaa tarkistus kauppa- ja korkeakoulututkintoja suorittaneiden sijoittumisesta julkisiin virkoihin.

Avustanut kirjastonhoitaja Lempi Nurkkalaa Liiketaloudellisen Aikakauskirjan artikkeleiden ja vieraskielisten tiivistelmien UDK:n mukaisessa luokituksessa ja ryhmittelyssä aikakauskirjan v. 1963 ilmestyneeseen 10-vuotissisällysluetteloon 1952—1961

Julkaisu:

Kuluttajan iästä kulutukseen vaikuttavana tekijänä. 8 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja 12:1). Hki 1963.

SALO, EIJA:

Toimii Oy Stockmann Ab:n palveluksessa englannin ja suomen kielen opettajana.

SARAKONTU, MATTI:

Taloustieteellinen Seura — Nationalekonomiska Sällskapet ry:n johtokunnan jäsen.

Julkaisut:

Suomen Työn Liitto 50 vuotta. Tutkimus kotimaisen tuotannon edistämistoiminnasta vuosina 1912—62. 208 sivua. Hki 1962.

SARIO, HILKKA:

Englannin kielen ja englanninkielisen kauppakirjeenvaihdon opettaja Helsingin yliopiston maat.-metsät. tiedekunnassa.

Opintomatka Englantiin kesäk.-elok. 1962.

SAVINEN, SEPPO:

KK:n Osuuskauppakoulun erikoiskurssien liiketaloustiede II:n opettajana syksyllä 1962.

SOK:n tavaratalo-osaston SP- ja tiedotusmiehenä kevästä 1963 alkaen.

SEVELIUS, MARTIN:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Opintomatka Ruotsiin ja Sveitsiin kesällä 1962.

SÄRKISILTA, MARTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen hallinnollinen johtaja ja S-osaston johtaja. Saman laitoksen johtokunnan ja tutkimuslautakunnan sihteeri. Suomalaisen Liikesivistysrahaston stipendivaliokunnan sihteeri. Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen tutkimusjaoston johtokunnan jäsen. Markkinointiseura ry:n sihteeri. Kuljetustaloudellisen ja -teknillisen Aikakauskirjan toimitusvaliokunnan jäsen.

Osallistunut toukokuussa 1962 American Management Associationin Euroopan osaston järjestämään markkinointiseminaariin Brysselissä.

Esitelmöinyt: Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen ja Myyntijohdon ryhmän järjestämällä XV luentopäivillä 18. 10. 62 aiheesta "Voidaanko ilmoittelun tehoa tutkia". Vientikoulutuksen Erikoisrahaston järjestämällä vientiteknillisillä kursseilla 14. 11. 62 ja 15. 3. 63 aiheesta "Markkinointikeinot viennissä". Insinööriiton myyntiinsinööreille järjestämällä kaupallisilla koulutuspäivillä 18. 2. 63 aiheesta "Markkinointitutkimukset markkinoinnin apuvälineenä". Liikkeenjohdollisen jatkokoulutuskurssin markkinointijaksolla 17. 1. 63 aiheesta "Markkinointisuoritusten mittaamisongelmat". Vientikoulutuksen erikoisrahaston järjestämässä vientipäällikköseminaarissa 24. 4. 63 aiheesta "Vientimarkkinoiden tutkimus".

Julkaisut:

(& Honko & Kaskimies) Tutkimus mainonnan kustannuksista Suomessa 1960. Suomen Myynti- ja Mainosyhdistys ry. 62 s. Hki 1962.

(& Honko & Kaskimies) Advertising Expenditure in Finland in 1960. The Sales and Advertising Association of Finland. 51 s. Hki 1962.

Mainonnan kustannukset meillä ja muualla. 2 p. (Talouselämä 1962: 32—33).

Mainonnan input ja output. 4 p. (Mainostaja 1962: 4).

Televisiomainonnan asema meillä ja muualla. 4 p. (Osuuskauppalehti 1963:4).

Arvostelu teoksesta: Theodore Levitt, *Innovation in Marketing. New Perspectives for Profit and Growth*. Mc Graw-Hill. New York 1962. 253 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1962:IV).

TAMMINEN, MIKKO:

Antanut Svenska Handelshögskolanin opettajaneuvostolle lausunnon siitä, onko professori Gösta Mickwitzin tieteellistä tuotantoa pidettävä niin ansiokkaana, että hänet voidaan hakemuksetta nimittää korkeakoulussa avoinna olevaan kansantaloustieteen professorin virkaan. Antanut Kauppakorkeakoulun opettajaneuvostolle lausunnon kauppat. tohtori Jouko Paakkasen tieteellisestä pätevyydestä hänen hakemaansa kansantaloustieteen yksityisdosentin toimeen.

Valtion Yhteiskuntatieteellisen toimikunnan jäsen. Edelleen Helsingin Normaalilyseon vanhempainneuvoston, Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan, Kansantaloudellisen Aikakauskirjan toimituksen, Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan ja Suomen taloudellisen bibliografian toimikunnan jäsen.

Edelleen Suomen Työn Liiton hallituksen puheenjohtaja sekä valtioneuvoston asettamien ulkomaisia investointeja tutkivan komitean ja kartelliasiajn neuvottelukunnan jäsen. Tieteenharjoittajain liitto — Vetenskapsidkarnas förbund r.y:n neuvottelukunnan jäsen.

Edelleen KY:n Yhteiskunnallisen kerhon kuraattori. Helsingin Normaalilyseon *Seiffo*-lehden kustantaja.

Pitänyt Yleisradiossa 21. 10. 1962 esitelmän aiheesta ”50 vuotta suomalaisen tuotteen puolesta”.

Saanut 6. 12. 1962 Suomen Leijonan ritarikunnan komentajanmerkin ja 26. 2. 1963 Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan kunniamerkin.

Julkaisut:

Elintasomme. 8 s. Näköaloja (Juhlakirja Norssin täyttäessä 75 vuotta). Hki 1962.

Br. Suviranta 70 vuotta. 2 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 12:I. Hki 1963.

Mitä hyötyä on kansantaloustieteestä? 4 palstaa. Kyriiri B. n:o 23/1962—63.

TARKIAINEN, TUTTU:

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun valtio-opin professori.

Valtiotieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Eduskunnan historiakomitean jäsen. Valtioneuvoston historiakomitean jäsen.

Opetushallintokomitean korkeakoulujaoston jäsenenä 24. 5. 62—31. 3. 63.

Antanut eräitä asiantuntijalausuntoja Valtion yhteiskuntatieteelliselle toimikunnalle ja Suomen Kulttuurirahastolle.

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan varadekaani.

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun ylioppilaskunnan inspehtori.

Esitelmöinyt Yleisradiossa Itävallan parlamentaarisesta järjestelmästä 30. 6. 1962 sekä opettajakasvatusseminaarissa 2. 2. 1963 kasvatuksesta demokratiaan.

Julkaisut:

Le Président de la République. 10 s. La Finlande hier et aujourd'hui 1962.

El Presidente de la República. 9 s. Finlandia en perspectiva 1963.

TELARANTA, K. A.:

Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Helsingin yliopiston kanslerin sihteeri 31. 12. 1962 saakka.

Akatemialautakunnan sihteeri.

Yksityisten yliopistojen ja korkeakoulujen ylioppilaskuntien oikeudellista asemaa selvittämään asetetun komitean jäsen, — Opetushallintokomitean korkeakoulujaoston jäsen. — Agenttilakikomitean puheenjohtaja. — Keskuskauppakamarin ja eräiden elinkeinoelämän keskusjärjestöjen yhteisesti asettaman ns. patenttilakikomitean puheenjohtaja.

Keskuskauppakamarin asettaman Liikekilpailun valvontakunnan varajäsen. — Vakuutusalan liiketapaneuvoston varajäsen. — Lääkemainonnan valvontakunnan varapuheenjohtaja.

Pelastakaa Lapset r.y:n hallintoneuvoston jäsen ja keskushallituksen puheenjohtaja. — Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen. — Eteläsuomalaisen osakunnan seniorit r.y:n esimies. — Helsingin yliopiston dosenttiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja 30. 10. 1962 saakka. — Genevessä kotipaikan omaavan Service social international'in jäsen.

Pitänyt 26. 10. 1962 Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Vaasan paikallisosaston kokouksessa esitelmän "Osakeyhtiön toimitusjohtajan edustusvallasta". 16. 5. 1963 saman yhdistyksen Lapin osaston vuosikokouksessa "Osakeyhtiön toimitusjohtajasta", 26. 2. 1963 Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan vuosijuhlissa "Korkeakouluopetuksen tavoitteista" ja 21. 4. 1963 15. valtakunnallisilla myyntimiespäivillä "Agentti- ja myyntimieslaista".

Julkaisut:

Agentti- ja myyntimieslaista. Myyntimiehet 5/1963.

VAIVIO, F. L.:

Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen E-osaston johtaja.

Kaupallisten ja teknillisten tieteiden tukisäätiön hallituksen jäsen, Ekonomilehden toimitusvaliokunnan jäsen. Hoitanut lukuvuonna 1962—63 Svenska Handelshögskolanin kansantaloustieteen professorinviran opetusvelvollisuudesta puolet. Toiminut Suomen hallinnon ja talouden TA-lautakunnan asiantuntijajäsenenä.

Ottanut osaa 12.—15. 12. 1962 Brysselissä pidettyyn Management Centre/Europe'n järjestämään seminaariin "Organizing for Long Range Planning". Tutustunut samalla Euroopan Talousyhteisön organisaatioon ja toimintaan.

Pitänyt Suomen Työnantajain Keskusliiton järjestämällä oppikoulujen historianopettajien päivillä 20.—23. 8. 1962 esitelmäsarjan aiheesta "Yrityksen talous". Esitelmöinyt 8. 9. 1962 Mainostointimiesten Liiton yhdysmieskursseilla aiheesta "Taloustemme peruspulmat". Luennoinut vientiteknillisillä kursseilla 19. ja 21. 9. 1962 sekä 21. ja 23. 1. 1963 aiheesta "Ulkomaankauppa ja Suomen talouselämä." Esitelmöinyt Lahden seudun pienyrittäjien neuvonta- ja keskustelutilaisuudessa 5. 11. 1962 aiheesta "Suomalainen suhdannekierto". Esittänyt taloudellisen tilannekatsauksen Suomen Rakennusmestariliiton teknillisillä neuvottelupäivillä 24. 11. 1962. Esitelmöinyt Insinööri-liiton kaupan insinöörien luontopäivillä 19. 2. 1962 aiheesta "Taloudellisen yleiskehityksen tutkiminen ja tulosten hyväksikäyttö markkinoinnissa". Esitelmöinyt vientipäällikköseminaarissa 4. 3. 1962 aiheesta "Ulkomaankauppa ja taloudellinen kehitys maassamme" sekä 26. 4. 1962 aiheesta "EEC:n rakenne ja toiminta".

Julkaisut:

Yrityksen suunnitelmat ja käyttäytyminen. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen julkaisuja 27. 174 s. Hki 1963.

Eräitä yritystutkimuksen suuntaviivoja. 7 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja I. Hki 1963.

Kustannukset. 6 s. Yhteiskuntatieteiden käsikirja I. Hki 1963.

VIERIKKO, ERKKI:

Käynyt neuvottelemassa Tukholmassa toimivien Chilen, Colombian, Meksikon, Portugalin, Uruguayn ja Venezuelan diplomaattiedustajien kanssa Suomen ja aomaiden välisten kulttuurisuhteiden vilkastuttamisesta.

Antanut espanjankielen opetusta Tampereen kesäyliopistossa v. 1962, Yleisradiossa, Helsingin Ranskalaisessa koulussa kevätlukukaudella sekä Suomi-Espanja-Seuran järjestämällä kielikursseilla.

Toiminut Vientikaupallisten kielikurssien espanjankielen ryhmän opettajana kevätlukukaudella 1963.

Nimitetty Suomen ibero-amerikkalaisen instituutin säätiön perustamistoimikunnan jäseneksi. Toiminut sanotun toimikunnan sihteerinä.

Toiminut edelleen Suomi-Espanja-Seuran yleissihteerinä.

Toiminut edelleen Korkeakoulujen vieraiden kielten lehtorit r.y:n sihteerinä.

Osallistunut Oxfordissa (Englanti) pidettyyn maailman I hispanistikongressiin syysk. 1962.

Pitänyt Yleisradiossa esitelmän Espanjan kansalliseepoksesta Cidin laulusta ja sen historiallisesta taustasta, sekä BBC:ssä (espanjaksi) espanjankielisten maiden tunte-
muksesta maassamme.

Julkaisut:

Arkiespanjaa, Radion espanjankurssi. 78 s. Hki 1962.

El intercambio cultural entre Finlandia y el Mundo Hispánico. Finlandia en perspectiva. Ulkoasiainministeriön julk. 11 s. Hki 1963.

Espanjan kielioppi. 2. p., 236 s. Hki 1963.

VIHERSAARI, JUKKA:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen nuorempi tutkija.

Opettanut Markkinointikoulussa organisaatio-oppia syyslukukaudella 1962.

Kauppätieteellisen Yhdistyksen sihteerinä.

Liikearkistoyhdistyksen sihteerinä 31. 12. 1962 saakka.

Vieraillut Freie Universität Berlin'in yhteydessä toimivassa Institut für Industrieforschung'issa kolmen viikon ajan kesäkuussa 1962.

Osallistunut Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft'in järjestämille luentopäiville Hampurissa 12. 6.—16. 6. 1962.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Edelleen Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Edelleen toiminut Suomalais-Ugrilaisen Seuran kielentarkastajana.

Pitänyt saksan kielen keskusteluharjoituksia Kuopion kesäyliopistossa 1963.

Edelleen toiminut Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen r.y. sihteerinä.

Esitelmiä: "Deutsche Landschaften" Kuopiossa 10. 7. 62.

"Über den Sprachgebrauch im neuen deutschen Drama" Tampereen saksan kielen opettajien syyskokouksessa 22. 9. 1962.

"Blick auf das heutige deutschsprachige Schrifttum" Kauppaopistojen vieraiden kielten lehtorien kokouksessa H:gissä 29. 12. 1962.

"Zeitgenosse Frisch" Schweizin ystävät Suomessa r.y:n vuosikokouksessa 15. 2. 1963.

"Die Gruppe 47" Kuopiossa 23. 3. 63.

Käännöksiä: Br. Suviranta "Die Abwertungen der Markka nach dem Kriege", Weltwirtschaftliches Archiv, Kiel; Kansallis-Osake-Pankin vuosikertomus; Mika Waltari "Gruss aus Finnland" sekä useampia taloustieteellisiä artikkeleita.

VON VOLBORTH, DOROTHEA:

Pitänyt venäjän kielen ja kirjallisuuden luentokurssin amerikkalaiselle ylioppilasryhmälle (Erlham College, Richmond, Indiana) Helsingin yliopistossa syyslukukaudella 1962.

VUORINEN, ELSA:

Opettanut Helsingin yliopistossa syys- ja kevätlukukaudella englantia kaikkien tiedekuntien opiskelijoille pidetyillä kursseilla, yht. 12 v.t. — Opettanut Helsingin yliopistossa syys- ja kevätlukukaudella suomea ulkomaalaisille opiskelijoille (opetuskieli englanti), 6 v.t.

V. Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon tai kirjeenvaihtajan tutkinnon;

2. ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa* varten;

3. *ylimääräisiä* tai *kuuntelijaoppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1962 896 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 309 ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittamaan 154. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 275 ja kirjeenvaihtajan tutkinnon opinnot 129 eli yhteensä 404 opiskelijaa.

Kertomusvuotena on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 1.778 opiskelijaa, joista

	I vk. v.1962 al.	II vk. v.1961 al.	III vk. v.1960 al.	Yht.	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon.tutk.suor.	275	237	192	704	332	1.036
Kirj.vaiht.tutk.suor. ...	129	131	102	362	150	512
	404	368	294	1.066	482	1.548
Kand.tutk.suor.						230
						1.778

Ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Miehiä	199	49,3	154	41,8	129	43,9	482	45,2
Naisia	205	50,7	214	58,2	165	56,1	584	54,8
Yhteensä	404	100	368	100	294	100	1.066	100

Ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä

	I vk.		II vk.		III vk.		Aikaisemmin aloittaneet		Yhteensä
	v. 1962 al. ek.	kv.	v. 1961 al. ek.	kv.	v. 1960 al. ek.	kv.	ek.	kv.	
Syyslukukausi ..	275	129	237	131	192	102	332	150	1548
Keskeyttäneet ./.	—	1	12	5	4	*)+3	22	17	58
Valmistuneet ./...	—	—	—	—	—	—	75	28	103
Kevätlukukausi ..	275	128	225	126	188	105	235	105	1387
Keskeyttäneet ./.	—	5	1	1	3	—	14	5	29
Valmistuneet ./...	—	—	—	—	35	36	38	31	140
Lukuv. lopussa ..	275	123	224	125	150	69	183	69	1218

*) 3 kirj.v. siirtynyt suorittamaan ek.tutk.

Ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavien oppilaiden kotipaikka

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1962		1961		1960			
Helsingistä	133	32,9	141	38,3	111	37,7	385	36,1
Muualta Uudenmaan l:stä ..	57	14,1	35	9,5	26	8,8	118	11,1
Turun ja Porin l:stä	29	7,2	24	6,5	18	6,1	71	6,7
Hämeen l:stä	72	17,8	71	19,3	43	14,9	186	17,4
Kymen „	29	7,2	37	10,1	26	8,8	92	8,6
Mikkelin „	16	4,0	9	2,4	10	3,4	35	3,3
Kuopion „	12	3,0	8	2,2	15	5,1	35	3,3
Vaasan „	18	4,4	11	3,0	13	4,4	42	3,9
Oulun „	17	4,2	11	3,0	10	3,4	38	3,6
Lapin „	6	1,5	5	1,3	5	1,7	16	1,5
Keski-Suomen l:stä	12	3,0	12	3,3	11	3,7	35	3,3
Pohj.Karjalan „	3	0,7	4	1,1	6	2,0	13	1,2
Yhteensä	404	100	368	100	294	100	1066	100

Ekonomin tutkintoa suorittavat

	I vk. v. 1962 aloittaneet					II vk. v. 1961 aloittaneet					III vk. v. 1960 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
<i>Syyslukukausi</i>	199	72,4	76	27,6	275	154	64,9	83	35,1	237	129	67,2	63	32,8	192	482	68,5	222	31,5	704
<i>Keskeyttäneet</i> ./	—	—	—	—	—	7	—	5	—	12	1	—	3	—	4	8	—	8	—	16
<i>Kevätlukukausi</i>	199	72,4	76	27,6	275	147	65,3	78	34,7	225	128	68,1	60	31,9	188	474	68,9	214	31,1	688
<i>Keskeyttäneet</i> ./	1	—	+1	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	3	5	—	+1	—	4
<i>Valmistuneet</i>	198	72,0	77	28,0	275	146	65,2	78	34,8	224	125	67,6	60	32,4	185	469	68,7	215	21,3	684
<i>31/5 1963 ./.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	9	—	35	26	—	9	—	35
	198	72,0	77	28,0	275	146	65,2	78	34,8	224	99	66,0	51	34,0	150	443	68,4	206	31,6	649

Kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavat

	I vk. v. 1962 aloittaneet					II vk. v. 1961 aloittaneet					III vk. v. 1960 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
<i>Syyslukukausi</i>	—	—	129	100	129	—	—	131	100	131	—	—	102	100	102	—	—	362	100	362
<i>Keskeyttäneet</i> ./	—	—	1	—	1	—	—	5	—	5	—	—	+3	—	+3	—	—	3	—	3
<i>Kevätlukukausi</i>	—	—	128	100	128	—	—	126	100	126	—	—	105	100	105	—	—	359	100	359
<i>Keskeyttäneet</i> ./	—	—	5	—	5	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6
<i>Valmistuneet</i>	—	—	123	100	123	—	—	125	100	125	—	—	105	100	105	—	—	353	100	353
<i>31/5 1963 ./.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	36	—	—	36	—	36
	—	—	123	100	123	—	—	125	100	125	—	—	69	100	69	—	—	317	100	317

Ekonomi ja kirjenvaihtajan tutkintoa suorittavien oppilaiden vanhempien ammatti

Elinkeinon mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1962		1961		1960			
1. Maa- ja metsätalous sivuelinkeinoineen	62	15,3	49	13,3	39	13,3	150	14,1
2. Teollisuus	74	18,3	54	14,7	72	24,5	200	18,8
3. Rakennustoiminta	35	8,7	26	7,1	21	7,1	82	7,7
4. Kauppa	113	28,0	119	32,3	73	24,8	305	28,6
5. Liikenne	31	7,7	28	7,6	29	9,9	88	8,2
6. Palvelukset	86	21,3	85	23,1	54	18,4	225	21,1
7. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	3	0,7	7	1,9	6	2,0	16	1,5
Yhteensä	404	100	368	100	294	100	1066	100

Yhteiskunnallisen aseman mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Itsenäiset yrittäjät: Tehtailijat ja tukkukauppiat Vähittäiskauppiat ja muut liikkeenharjoittajat	2	0,5	1	0,3	3	1,0	6	0,6
Maanviljelijät	51	12,6	51	13,8	40	13,6	142	13,3
Maanviljelijät	46	11,4	36	9,8	23	7,8	105	9,8
2. Kaupan ja teollisuuden palveluksessa olevat: Johtavassa asemassa olevat Toimihenkilöt	52	12,9	45	12,2	25	8,5	122	11,5
Työntekijät	79	19,6	45	12,2	60	20,4	184	17,3
3. Valtion ja kunnan palveluksessa olevat: Johtavassa asemassa olevat Virka- ja toimihenkilöt	58	14,3	76	20,7	55	18,7	189	17,7
Työntekijät	21	5,2	20	5,5	13	4,4	54	5,1
4. Vapaiden ammattien harjoittajat ja opettajat	25	6,2	36	9,8	12	4,1	73	6,8
5. Ei ilmoitettua ammattia	5	1,2	7	1,9	6	2,1	18	1,7
Yhteensä	404	100	368	100	294	100	1066	100

Kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

Syyslukuk. alussa	231
Uusia hyväksytty	106
	337
Keskeyttänyt	71
	266
Valmistunut	14
Kevätlukukauden lopussa	252

VI. Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon on suorittanut kauppätieteiden kandidaatti *Eero Veikko Artto*.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

syyslukukaudella: ekonomit Pentti Johannes Saarenoja ja Eero Aulis Tirkkonen.

kevätlukukaudella: ekonomit Helvi M. Aulanko, T. J. Hautakangas, J. M. Kärmeniemi, A. S. Leppilähti, H. A. Liukkonen, A. A. E. Malmivaara, Y. H. Niskanen, A. O. Pentinsaari, M. A. A. Rantamäki, V. M. Sääski, H. J. Urmas sekä dipl. ins. R. K. Alanko, kaikki arvonimityksin clarissimus.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet kauppat.kandidaatit *Helvi M. Aulanko, Jaakko M. Kärmeniemi, Aaro S. Leppilähti, Arvi A. E. Malmivaara, Aimo O. Pentinsaari, Heikki O. Salonen, Veijo M. Sääski, Eero A. Tirkkonen* ja *Heikki J. Urmas*.

Pro gradu kokeen

ovat lukuvuonna 1962—1963 suorittaneet seuraavat kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet allamainittuja aiheita:

Kansantaloustieteessä

Ekonomi *Sirkka Hämäläinen*, ”Varastoinvestoinnit ja suhdannevaihtelut”.

Liiketaloustiede I:ssä

Ekon. *Reijo Ruuhela*, Yritysten kasvuun liittyvien käsitteiden ja ilmiöiden tarkastelu; ekon. *Paavo Tuukkanen*, Näkökohtia yrityksen arvon määrittämisestä; ekon. *Antti Huhdanmäki*, Pääoman hankintakustannukset; ekon. *Risto Järvinen*, Verottajan kuluosuuden realistisuus ex ante.

Liiketaloustiede II:ssa

Ekon. *Esko Hupli*, Pankkien henkilökuntapolitiikan ongelmia. Ekon. *Heikki Liukkonen*, Suomen suurten kunnallisten ammattikoulujen taloushallinto kriittisesti tarkasteltuna.; Ekon. *Kauppo Honka*, Tavaratalon asema Yhdysvaltain vähittäiskaupassa.

Kauppaoikeus

Ekon. *Jan Heikkilä*, Osakeyhtiön toimielinten kokoonpano ja ekon. *Heikki Urmas*, Osakeyhtiön toimitusjohtaja.

Talousmatematiikka

Ekon. *Urho Makkonen*, Investointien sisäisestä korkokannasta ja sen laskemisesta iteraatiota käyttäen.

Kemiassa ja tavaraopissa

Ekon. *Helvi Aulanko*, Autoksidaation aiheuttama rasvojen pilaantuminen ja tämän estämistoimenpiteet; ekon. *Matti Paulin*, Muovibetoneista.

Talousmaantiede

Ekon. *Pentti Saarenoja*, Suomen ja Espanjan välisestä kaupasta sotien jälkeen.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1962—63 suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 149.

Syyslukukaudella 26. 10. 1962:

V. T. Anttila; P. V. Armila; P. V. Blåfield; Marju Kyllikki Erävuori (o.s. Tuominen); J. O. Hiltunen; S. H. J. Hirvelä; R. A. Horttanainen; T. I. Huttunen; J. M. E. Hämäläinen; R. E. Härkönen; A. J. Ivakko; Kirsti Linnea Juvonen (o.s. Candolin); Heidi Soili Kaarina Järvinen (o.s. Jokinen); V. T. Jääskeläinen; L. O. Karttunen; Aune Marjatta Kerttula (o.s. Kunnas); P. K. K. Kinnunen; J. J. Kirjavainen; S. K. Kolkka; M. J. Koponen; M. S. Kuisma; Eeva-Liisa Kukkoaho; P. J. Kulanko; Taimi Lea Raakel Kähkönen; P. K. Laamanen; P. K. Lahtinen; M. O. Laukkanen; A. A. Leino; H. P. Lindholm; Raili Onerva Lundgren; J. O. Lähde; Marja Terttu Mansikka; E. O. Matilainen; M. V. Merikallio; P. E. V. Mettälä; Riitta Mirjami Munnukka; P. J. Musto; A. K. Mäkinen; Seija Anneli Nurminen; P. J. Nyström; R. E. Oksanen; Ritva Marjatta Peltola; H. Poutsari; L. M. Pulli; S. A. Puttonen; A. O. Puumala; M. U. Rastas; L. V. J. Riederer; K. J. A. Riikinsaari; Aino Marjatta Ritola; Armi Anneli Rouhiainen; Eira Tellervo Ruoho; M. J. Ruuskanen; S. O. Sarsama; Else-Mai Seeck; Raili Mirjami Seppä; Liisa Hellevi Seppälä; O. Sihvola; P. R. Sinkoaho; A. J. Smolander; P. J. Snellman; Sirpa Anneli Stenholm; Riitta Aili Anneli Talvitie; Tytti Marja Tanni; Anja Anneli Tuominen; Liisa Marjatta Tuominen; R. J. Tuominen; J. V. Vasara; M. S. Veikkolainen; J. S. M. Vironen; T. E. Vähälä; Marjatta Anneli Åström.

18. 12. 1962:

V. M. Huttunen; J. Vasakari; A. V. J. Vilppunen.

Kevätlukukaudella 22. 2. 1963:

A. A. U. Aro; J. J. Hakola; Anja Maija Huuhtanen (o.s. Kärnä); Kaarina Marja Hynninen; T. M. Iire; T. K. Kantasalmi; P. K. Kaukoma; R. T. Kiiski; D. I. I. Kleiman; Anita Linnea Koskinen; J. K. Laapotti; J. A. Lakka; H. I. Lehtinen; T. S. K. Lepistö; J. K. Lumme; E. O. Mäkinen; M. S. Nykänen; M. P. J. Närhinen; S. T. S. Piipari; R. T. Rintala; T. V. Rokka; J. O. Sandqvist; R. S. Tarvainen; J. O. Toikka; P. J. Viljanen; L. J. Virtanen; Marja-Liisa Tuulikki Vuorio; V. J. Äyhö.

5. 4. 1963:

K. A. Torsti (dipl.ins.).

31. 5. 1963:

O. A. Aikio; A. T. Arkkola; Muassäs Baibulat; B. N. Fagerlund; Anna-Leena Halme; H. U. Heikkilä; P. A. Hevossaari; R. E. Hilavuo; A. K. Holappa; Eine Hellevi Humpila; Pirkko Marjatta Jahnukainen (o.s. Arpiainen); K. M. Kajander; Sirpa Inkeri Kekäläinen (o.s. Turkki); Y. T. Kinnunen; J. W. Korhonen; T. M. Koskela; A. K. Krekola; Ulpu Kaarina Laaksonen; Elvi Elsa Laine; P. P. J. Lehtoaro; A. M. J. Leppänen; Hilka Onerva Lindevall; L. A. Mujunen; P. O. Mäki; A. J. Oinonen; T. Peltola; M. K. Pesonen; S. K. Pyhtinen; M. E. K. Rantanen; J. O. Raski; Seija Leena Marjatta Chydenius (o.s. Riikonen); V. Rinkinen; Pirjo Maija Rusanen; M. J. Saaristo; Irma Saarlo (o.s. Lukin); A. A. Saviaho; Else Lyylikki Seppä; R. H. Setälä; J. M. J. Sipilä; J. K. Sivander; A. O. Särkilahti; J. Tasihi; Y. E. A. Tuokko; Pirjo Marja-Liisa Tuominen (o.s. Rantanen); V. Vetosalmi.

Kirjeenvaihtajan tutkinto

Kirjeenvaihtajan tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 95.

Syyslukukaudella 26. 10. 1962:

Ritva Anneli Ainamo (o.s. Torkkel); Maire Sinikka Antikainen; Irja-Leena Kyllikki Eriksson (o.s. Lammi); Paula Marja Kyllikki Hyttinen; Eevi Inkeri Jarva; Anna Liisa Tuomikki Korhonen; Vuokko Eija Annikki Korhonen; Saara Raakel Laitinen; Riitta Sirkka Marjatta Linja; Armi Onerva Lipsanen (o.s. Pykälä); Leena Kyllikki Luomala; Maire Kyllikki Läärä; Orvokki Mansisto; Raili Marjatta Pispala; Aila Sinikka Porvali; Ingrid Marianne Salama (o.s. Holmberg); Vuokko Tuulikki Savolainen (o.s. Jaatinen); Leena Armi Marjatta Sipilä (o.s. Lauttamäki); Aino Hilka Tarnanen; Ulla Katriina Turunen; Raili Mirjami Uusitalo (o.s. Hirvonen); Marja-Liisa Valkama; Helka Elina Varis; Marja-Leena Vähähyyppä.

7. 12. 1962:

Raija Kaisa Huuki; Taru Anna Järvi; Pirkko Anneli Paronen; Marja-Kaisa Selinheimo.

Kevätlukukaudella 22. 2. 1963:

Ulla Marjatta Brandt; Anja Inkilä; Kaarina Kanerva; Sirkka Anita Hellevi Kannosto; Soili Kerttu Kyllikki Koponen (o.s. Karppinen); Eila Aira Kyllikki Lehtola (o.s. Helin);

Leena Kaarina Soinio; Raili Liisa Kaarina Viinamäki; Airi Kerttu Kaarina Vuolle-Apiala (o.s. Putkonen).

5. 4. 1963:

Armi Kaarina Aukia; Tuula Kaarina Mäkelä; Leena Marjatta Perttilahti; Raija Annikki Pulkka.

31. 5. 1963:

Anja Tellervo Ahomies; Hertta Aulikki Arkimies; Ulla Disa Aspegren; Anja Margareta Forsblom; Irja Kaarina Hakala; Raili Marjatta Haukkamaa; Kaija Sinikka Huhdanmäki; Eila Anja Elisabet Hämäläinen; Sirkka Hillevi Jaarinen; Ritva Terttu Tellervo Jokela; Päivi Eeva Kaarina Järvelä; Marja Silpa Anneli Järvinen; Auli Kyllikki Jättömäki; Marja-Riitta Karismaa; Marja Liisa Karvo; Helena Kristiina Kaukonen; Hilikka Helena Kivinen (o.s. Laari); Silja Inkeri Koivunen; Anja Esteri Kolehmainen; Eila Marjatta Konttinen; Eija Onerva Koskelainen; Pirkko Aulikki Koskinen; Ritva Irene Kotimaa; Sinikka Kaarina Kulanko (o.s. Laine); Leila Johanna Laaksonen; Tuula Ulla Marjatta Laiho; Lotta Ulpu-Marja Lehtinen; Rita Margareta Leinonen (o.s. Aaltonen); Marja-Liisa Liimatainen; Ulla Anna Katriina Mykkänen; Pirkko Marja-Liisa Mäkinen (o.s. Korpiranta); Sirpa Paula Kaarina Määttä; Pirkko Elisabeth Niirainen (o.s. Kilpeläinen); Kerttu Annikki Nirvi (o.s. Salo); Maija Irmeli Nykänen; Kaija Marjatta Närevaara (o.s. Akela); Eeva Kaarina Oja (o.s. Lapinkylä); Marja-Leena Pakarinen; Marja Helmiina Peura; Irja Kaarina Pollari (o.s. Pihlajamaa); Leena Kaarina Pukkala (o.s. Nurminen); Saara Marjatta Rautemaa; Leena Maria Ristolainen; Riitta Katriina Rodas; Maija Inkeri Räihä; Pirkko Irmeli Sandén (o.s. Ahera); Hanna Elizza Schwartzmann; Raija Tuulikki Seppälä (o.s. Huju); Hilikka Anita Soronen; Irmeli Marja-Liisa Teriö; Raili Johanna Tiitola; Taru Liisa Vertanen; Pirkko Anneli Virtanen; Tarja Terttu Virtanen.

VII. Stipendit

Valtion ylioppilasstipendit

Korkeakoulussa opiskelevien lahjakkaiden, ahkerien ja vähävaraisten ylioppilaiden opintojen tukemiseksi korkeakoulu sai keväällä 1963 55 kokostipendiä määrältään 890 mk, 54 puolistipendiä määrältään 570 mk, 55 opiskeluvälinestipendiä määrältään 170 mk ja 12 vieraspaikkakuntalaisen lisää määrältään 220 mk eli yhteensä 91.720 mk.

Korkeakoulun stipendilautakunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Martti Saario*, varapuheenjohtajana professori *K. A. Telaranta* ja kolmantena jäsenenä vt. lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turja*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina stipendilautakunnassa ovat lukuvuonna 1962—63 olleet kauppat.ylioppilaat *Eero Hallamaa* ja *Kari Sipilä*. Sihteerinä on ollut KTM *Pertti Kettunen*.

Stipendilautakunta julisti maaliskuun 14 p:nä stipendit haettaviksi, jolloin määrääjän kuluessa niitä haki 1 kauppat.kand. tutkintoa opiskeleva sekä 1 III vuosikurssin, 105 II vuosikurssin ja 101 I vuosikurssin oppilasta.

Kokouksessaan toukokuun 26 p:nä lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1963—1964 opiskelijastipendit seuraavasti:

a) kokostipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

T. U. Hallamaa, Eine O. Huotari, E. J. Kemppainen, M. R. Kotilainen, R. J. K. Könönen, Terttu M. Poutanen, R. M. K. Ruotsalainen, Hilikka E. Tuominen.

b) kokostipendin ja opiskeluvälinestipendin saivat:

Liisa E. Hamari, H. J. Heikkilä, Irma E. Heikkilä, A. Isojunno, Tuula M. Junno, Aila K. Kalke, Hilikka K. Kokkonen, Aini M-L. Liimatainen, P. J. Merenlahti, Marja-Liisa Pentikäinen, M. A. V. Sillanpää, Leila M. Särkioja, Marja-Leena Waldén.

c) kokostipendin saivat:

Arja O. Elomaa, H. S. Hakala, Maire K. Hakonen, E. O. Hautaniemi, K. I. Heikkilä, Tuulikki S. Järvinen, Ritva A. I. Kaartinen, Eine L. Kirveskari, Raija A. Kokkonen, P. A. Kuikka, Kyllikki K. Laine, Valma E. I. Lavikkala, U. V. Lehtinen, Eeva Kr. Luovila, Hanna I. K. Lyly, P. I. Malin, H. E. Mallat, J. A. Manninen, M. H. Manu, Eine I.

Maukonen, Paula M. K. Mörsky, Sirkka L. Niskanen, H. K. Norvela, Leila S. Pajunen, Pirkko A. Rajala, P. Rautava, V. J. Sauna-aho, Pirkko-Liisa A. Sointu, Sirkka-Liisa Syrjänpää, A. J. Sääskilähti, Aila O. Tikkanen, Sirkka-Liisa Wessman, Maija T. Vulli, H. J. Yrjänen.

d) puolistipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

T. Huhtala, Eila M. Huotari, Marja-Leena Kivikari, P. T. Kukkonen.

e) puolistipendin ja opiskeluvälinestipendin saivat:

R. M. J. Arminen, Kirsti Hanste, Mirja E. Hinkkanen, A. Y. Huhdanmäki, Ulla M. Juhola, Sirkka H. Järvinen, K. J. Kotiranta, P. H. Kuisma, T. K. Lindy, Paula K. Palmunen, O. A. Plaami, Elsa M. Pöysti, Heli M. Raatikainen, Sirkka-Liisa Siirainen, T. A. Sulonen, M. H. O. Ylönen.

f) puolistipendin saivat:

Raili O. Alhainen, R. O. Anttonen, A. A. Artamo, T. Baibulat, Auli A. Behm, Sirpa M. Eriksson, Pirkko M. L. Hahto-Reini, J. J. Hammarén, Ritva M-L. Jaakkola, Mirja Junna, J. Jyvälahti, P. E. Järvinen, Anna E. Kapanen, Sirkka M. Keskinen, Anja S. T. Kivinen, Leena A. Kuokkanen, Anna K. Kuurila, Kaija A. Leino, Pirkko M. Niemi, Aune K. Nyman, T. V. Oksanen, J. K. A. Paasio, H. Pettersson, Onerva O. Pyykkö, Marja A. Rahikainen, Anja L. Ruuti, Marja-Liisa Salakoski, Leila M. Salonen, Anja H. Siivonen, P. J. Suomu, Asta H. Vainio, P. O. Valkama, I. S. Vartiainen, Anja K. Yli-Kovanen.

g) opiskeluvälinestipendin saivat:

Aila T. Arinperä, J. L. B. Capomaccio, Leila R. Hakkarainen, Irma T. Huotari, Heli M-L. Karola, S. O. Karvonen, Irja I. Kaukinen, Irene T. Kautiala, E. L. J. Keinänen, Arja-K. Kellokoski, Å. E. J. J. Kesti-Helia, Seija A. Kivilinna, Marja-Leena Kiviniemi, Raili K. K. Korhonen, Salme A. Laamanen, Sirkka A. Lehto, R. K. Luostarinen, S. I. Mäki, U. O. Mäkyne, Eeva-Liisa Niemi, Irma A. Nylén, Pirkko K. Saharinen, K. V. O. Salopuro, A. J. Sarla, K. M. K. A. Strömberg, K. O. Tanner.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu stipendejä:

Kauppar korkeakoulun hallituksen Kanslerin käytettäväksi myöntämistä varoista:
prof. Aimo O. Aaltoselle 200 nmk, lehtori Martta Homille 400 nmk, assistentti Asko Korpelalle 600 nmk, assistentti Jaakko Koskimiehelle 500 nmk, fil.maist. Naimi Laineelle 600 nmk, prof. Sakari Mattilalle 600 nmk, fil.tri F. Nikolowskille 600 nmk, assistentti Raimo Pekkaselle 500 nmk, fil.maist. Hilka Sariolle 600 nmk, amanuenssi Kaisa Tammiselle 600 nmk, prof. Mikko Tammiselle 600 nmk, kamreeri Elli Taskiselle 600 nmk ja fil.maist. Elsa Vuoriselle 600 nmk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahastosta prof. Aimo O. Aaltoselle 400 nmk, lehtori Meeri Saarsalmelle 600 nmk, dosentti Erkki Penttilälle 600 nmk, fil.maist. Hilka Sariolle 400 nmk ja prof. K. A. Telarannalle 600 nmk.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahastosta lehtori Meeri Saarsalmelle 750 nmk.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Senaattori Otto Stenrothin rahastosta myönnettiin ekonomi Jarmo Hiillokselle 20.156:—.

Prof. W. Bonsdorffin rahasto: Aulanko, Helvi 500:—, Paulin M. 500:—,

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Laaksonen, Ulpu 100:—, Pollari, Kaarina 200:—, Rinkinen, V. 240:—, Rusanen, Pirjo 200:—, Räihä, Marja 200:—, Urrila, M. 400:—.

Kalle Kaupin muistorahasto: Hyytiäinen, R. 300:—, Luontola, M. 200:—, Mujunen, L. 200:—, Ojala, Tuulikki 300:—, Rantanen, M. 200:—,

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto: Hämäläinen, Sirkka 1.000:—, Järvinen, Leila 860:—.

Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistys ry:n rahasto: Huhdanmäki, A. 300:—.

Kilpiä Oy:n rahasto: Kaukinen, R. 400:—, Kärkäs, Y. 400:—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahasto: Sääskilahti, A. 80:—.

Alfred Kordelinin stipendirahasto: Capomaccio, J. 140:—, Pyykkö, Onerva 100:—.

K. H. Lehtisen rahasto: Haverinen, Aino 130:—, Saviaho, A. 200:—.

P. A. Luostarisen stipendirahasto: Aikio, O. 100:—, Hakala, Irja 120:—, Lavikkala, Irene 100:—, Toikkanen, Rauni 100:—.

Opintoyhtiö Mainos-Juniorin stipendi: Luhtasuo, Marja-Riitta 50:—, Matikainen, H. T. 50:—.

Oy Mars Ab:n stipendirahasto: Läärä, E. 140:—, Mattila, V. 80:—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahasto: Heinonen, T. 100:—, Hällström, L. 200:—, Karvonen, S. 70:—, Kivelä, S. 100:—, Mäkynen, O. 200:—, Oksanen, T. 100:—, Toivola, O. 100:—.

Naisekonomien stipendirahasto: Halme, Anna-Leena 100:—.

Neli Oy:n rahasto: Järvinen, Sirpa 500:—, Keskinen, Sirkka 500:—, Paasio, J. 500:—, Plaami, O. 500:—, Tuokko, Y. 500:—, Vuori, Auli 500:—.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Kääriäinen, Anja 400:—, Mattila, V. 320:—, Paulin, M. 120:—.

Gustav Pauligin stipendirahasto: Kaartinen, Ritva 100:—, Mäkinen, Tuula 200:—, Nurmela, A. 80:—, Siika, Leena 100:—, Terhola, Oili 100:—, Vainio, Asta 100:—, Vetosalmi, Varma 200:—.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahasto: Kemppainen, E. 55:—.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahasto: Halme, Anna-Leena 160:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto: Gustafsson, K. 500:—, Huhdanmäki, A. 200:—, Korhonen, Mervi 500:—, Kujanpää, R. 400:—, Nevala, R. 500:—, Paulin, M. 150:—, Päiväkumpu, Aulikki 300:—, Siren, Lea 300:—, Turunen, Ulla 200:—, Vuorenmaa, Maija-Liisa 600:—.

Talous-Osake-Kaupan stipendirahasto: Haverinen, Aino 270:—, Paulin, M. 30:—.

Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto: Kallioniemi, K. 80:—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Elonen, Tuula 150:—, Hämäläinen, Eila 100:—, Kallioniemi, K. 120:—, Keskisaari, M. 100:—, Kinnunen, I. 100:—, Kivinen, Anja 150:—, Koskela, T. 150:—, Krogerus, Outi 150:—, Kuokkanen, Leena 150:—, Merenlahti, P. 70:—, Nieminen, Tuovi 150:—, Pajanen, Helka 100:—, Rodas, Riitta 50:—, Sarlio, P. 100:—, Taura, I. 150:—, Toikka-Tuominen, Marja 100:—, Yli-Kovainen, Anja 150:—.

Juho Lallukan muistorahasto: Kuisma, P. 80:—.

Liikesivistysrahaston AISEC'in matkoihin myöntämät apurahat: Elomaa, Anja 250:—, Elovaara, M. 100:—, Huotari, Eine 250:—, Kallioniemi, K. 50:—, Kirveskari, Eine 150:—, Korhonen, J. 150:—, Lehtinen, U. 250:—, Mujunen, L. 100:—, Mäki, P. 150:—, Putkuri, Saimi 200:—, Talikka, P. 200:—, Tuomikorpi, T. 150:—.

Ivar Lindforsin stipendirahasto: Huhdanmäki, Kaija 250:—, Kallioniemi, K. 50:—, Kurkilahti, Irmeli 100:—, Määttä, Sirpa 150:—, Olli, Annikki 250:—, Piipponen, J. 200:—, Povaljajeff, Olga 200:—, Ristolainen, Leena 250:—, Tasihiin, J. 150:—, Tulla, Orvokki 100:—, Virtanen, Pirkko 150:—.

Pohjolan stipendirahasto: Rodas, Riitta 180:—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahasto: Haikonen, Marja 100:—, Karismaa, Marja 120:—, Merenlahti, P. 30:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Hietanen, Päivi 200:—, Jokela, Ritva 150:—, Karvo, Marja 250:—, Koivunen, Silja 250:—, Laiho, Tuula 200:—, Lehtinen, P. 200:—, Mäkynen, Leena 200:—, Puumanen, K. 200:—, Saarinen, T. 100:—, Virtanen, Tarja 150:—.

Birger Wegeliuksen stipendirahasto: Rodas, Riitta 70:—.

Palkintona seminaarikirjoituksesta ovat allamainituissa aineissa saaneet:

Kansantaloustiede: Halme, Anna-Leena 60:—, Kajander, K. 60:—, Kankkunen, P. 60:—, Läärä, E. 60:—, Mäki, P. 60:—, Ojala, Tuulikki 60:—, Puumanen, K. 60:—, Riikonen, Leena 60:—, Rinkinen, V. 60:—, Saviha, A. 60:—, Sivander, Jouko 60:—, Suominen, Ritva 60:—.

Liiketaloustiede I: Halme, Anna-Leena 60:—, Korhonen, K. 40:—, Laakso, P. 50:—, Läärä, Eino 50:—, Maunula, Heikki 50:—, Parkkonen, Kaarina 50:—, Pekkarinen, S. 40:—, Peltola, T. 40:—, Povaljajeff, Olga 50:—, Rinkinen, V. 40:—, Sundström, P. 40:—, Tapanainen, Pekka 60:—, Taskinen, Ritva 40:—, Tervo, Kaija-Leena 40:—, Tukiainen, H. 40:—, Tuokko, Yrjö 40:—.

Liiketaloustiede II: Arkkola, A. 60:—, Kankkunen, P. 60:—, Kinnunen, I. 50:—, Krekola, A. 60:—, Laakso, E. 60:—, Laakso, P. 50:—, Laaksonen, Ulpu 60:—, Lahtinen, Eeva 50:—, Lehtinen, M. 60:—, Lehtinen, P. 60:—, Luontola, M. 60:—, Mattila, M. 60:—, Muinonen, R. 60:—, Mäki, P. 60:—, Pesonen, M. 50:—, Puhakka, L. 60:—, Riikonen, Leena 60:—, Sarlio, P. 50:—, Seulamo, A. 60:—, Sinkkonen, E. 50:—, Tasihiin, J. 60:—, Tiesmaa, E. 60:—, Vuorenmaa, Maija-Liisa 60:—.

Kauppaopieus: Pesonen, Lea 60:—, Salonen, J. 100:—.

Kemia ja tavaraoppi: Hannula, Y. 60:—, Hyytiäinen, A. 40:—, Ilvesaava, Virva 50:—, Lankinen, Outi 60:—, Pöysti, Elsa 50:—, Taponen, Harri 40:—.

Talousmaantiede: Heinonen, E. 20:—, Saarinen, T. 20:—, Sinkkonen, E. 20:—, Ylönen, Marjatta 20:—.

Englannin kieli: Järvinen, Marja 40:—, Koskinen, Sirkka 30:—, Rodas, Riitta 40:—, Schwartzmann, Elizza 30:—, Seppälä, Raija 50:—, Yläne, Paula 60:—.

Ranskan kieli: Sihvonen, Leena 30:—.

Saksan kieli: Hakala, Irja 30:—, Huhdanmäki, Kaija 30:—, Härmäläinen, Eila 30:—, Järvinen, Raija 30:—, Kolehmainen, Anja 30:—, Laaksonen, Leila 30:—, Niiranen, Pirkko 30:—, Pollari, Kaarina 30:—, Virtanen, Pirkko 35:—.

Helsingissä kesäkuussa 1963

Pekka Heinänen

Puhe,

jonka rehtori, professori Henrik Virkkunen piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1962

I. Eräitä korkeakoulupolitiikan ongelmia

Tungos yliopistojen ja korkeakoulujen ovilla on tänä syksynä ollut suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Tuskin maassamme enää on ainuttakaan korkeakoulua tai tiedekuntaa, joka ei joutuisi suorittamaan karsintaa liian runsaassa opiskelemaan pyrkivien ylioppilaiden joukossa. Sanomalla "liian runsas" tarkoitan vain, että pyrkijöiden määrä ylittää korkeakoulujen nykyiset vastaanottomahdollisuudet. Yleiseen kysymykseen siitä, mikä olisi oleva oikea tai optimaalinen korkeakouluissa opintojansa jatkavien lukumäärä, ottaen huomioon maan tarpeet, resurssit ja mahdollisuudet, en tohdi edes yrittää vastata. Lie-neekö tähän kysymykseen yksiselitteistä vastausta löydettävissäkään. Maan korkeakoulupolitiikan pitkän tähtäyksen tavoitteiden ja kehityssuunnan viitoittaminen — sekä tutkimuksen että erityisesti opetuksen osalta — olisi kuitenkin varsin kiireellinen ja ensiarvoinen kulttuuri-poliittinen tehtävä.

Puhumattakaan pitkän tähtäyksen kehityssuunnan viitoittamisesta, en ole nähnyt selkeästi muotoiltua kannanottoa edes siihen lyhyen tähtäyksen kysymykseen, millaista koulutusta olisi lähivuosina pyrittävä järjestämään korkeakoulujen ovien ulkopuolelle suljetulle, yhä kasvavalle "ylioppilasylijäämälle". Vaikka kysymykseen vastaaminen ei olekaan minkään yksittäisen korkeakoulun asia, on sekin tärkeä ja kiireellinen koulupoliittinen kysymys, johon olemme vastauksen velkaa oppikoulunsa menestyksellä päättäneelle nuorisolle.

Kauppakorkeakoululaitoksen osalta otti kysymykseen kannan viime keväänä työnsä päätökseen saanut kansleri Hugo Pippingin puheenjohtajana istunut komitea. Sen mielestä ei lähivuosien ylioppilastulvan koulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi olisi syytä perustaa maahan uusia kauppakorkeakouluja. Suurimpana esteenä uusien korkeakoulujen perustamisen ja entisten laajentamisen tiellä on pätevien opettajavoimien

puute ja — mikä vielä pahempi — edelleen heikko jälkikasvu. Jotta edes myöhemmin, sanokaamme vaikka seuraavassa vuosikymmenten taitteessa voitaisiin lisätä kauppakorkeakoulujen lukua tai olennaisesti laajentaa nykyisiä, on jo tänään ryhdyttävä opettaja- ja tutkijavoimien jälkikasvun vahvistamiseen ja kehittämiseen nykyisten korkeakoulujen puitteissa. Tällä tavoin voitaisiin, komitean yksimielisen käsityksen mukaan, samalla verraten pian nykyisissä kauppakorkeakouluissa niiden oppilasmäärää lisätä saman verran, kuin mitä uusi, opettajien huutavaa puutetta kärsivä korkeakoulu voisi lähivuosina ottaa vastaan. Se elinkeinoelämän palvelukseen hakeutuva ylioppilasjoukko, joka ei mahdu kauppakorkeakouluihin, olisi mahdollisuuksien mukaan suunnattava kauppaopistojen ylioppilasluokille, joiden suomaa "pikakoulutusmuotoa" edelleen olisi kehitettävä.

Kauppakorkeakouluun hyväksyttiin tänä syksynä kaikkiaan 465 uutta opiskelijaa, joista 309 ekonomin ja 156 kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittamaan. Hyväksytyjen lukumäärä oli 52 % hakijoiden määrästä, sen oltua vuotta aikaisemmin 51 % ja v. 1960 46 %. Tungoksen lisääntymisestä nämä luvut eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa. Korkeakoulun karsintaperusteiden tultua pari vuotta sitten julkiseksi, voi jokainen hakemista harkitseva itse nykyisin laskea pistemääränsä ja selvittää karkeasti pääsymahdollisuutensa. Otaksuisin, että ainakin pari kolme sataa hakija-aspiranttia, jotka aiemmin olisivat jättäneet hakemuksensa, ovat tänä vuonna luopuneet hakemisesta todettuaan mahdollisuutensa liian heikoiksi.

Kun aikaisempien vuosien kokemuksen perusteella ja saapuneiden peruutusten mukaan voi arvioida, että hyväksytyistä n. 12 % luopuu opintojen aloittamisesta, tulee ensimmäisen vuosikurssin suuruus alkavana lukuvuotena olemaan 407 eli n. 7 % suurempi kuin viime vuonna. Kauppakorkeakoulun "opettajatiheys" eli opettajien lukumäärä opiskelijaa kohti on tiettävästi huomattavasti pienempi kuin missään muussa maamme korkeakoulussa — ulkomaista puhumattakaan. Näissä olosuhteissa ei voitane enää ajatella vuotuisen oppilasmäärän lisäämistä, tai edes täysin tämänsykyisellä tasolla pysyttämistä, ellei opettajakunnan lisäämiselle välttämättömien taloudellisten ja henkilöresurssien saantia ei ole varmistettu.

Kuten jo edellä mainitsin, maamme korkeakoulupolitiikan yleinen analyysi erityisesti alkaneen vuosikymmenen opetustehtävien kannalta kaipaa kipeästi tekijäänsä. Olisiko ehkä yhden miehen suorittama tutkimus- ja analyysityö julkisen keskustelun pohjaksi nopeampi ja hedelmällisempikin keino kuin subjektiivisista kannanotoista eroon pyrkivä ja siten usein hedelmättömiin kompromisseihin jo ideain kehittämis- ja

suunnan etsimisvaiheessa sortuva komiteatyö? Ainakin on keskustelumaan sosiaalipolitiikan tavoitteista ja mahdollisuuksista saanut uutta pontta ja asiallista vauhtia tällaiselta pohjalta.

Tänään en kuitenkaan aio tämän syvemmälti kajota korkeakoulu-politiikan ongelmiin, enempää yleiseltä kannalta kuin kauppakorkeakoulujenkaan osalta, vaikka edellä sanomassanikin on jo vilahdellut yllin kyllin pohdinnan arvoisia ajankohtaisia ongelmia.

II. Yritysorganisaation kehityssuunnan pitkän tähtäyksen tarkastelua

Tämän päivän aiheekseni olen sen sijaan valinnut teeman, joka liittyy liikkeenjohdon toimintakenttään ja siihen kohdistuvaan tutkimukseen. Aion näet tarkastella liikeyritysten organisaation pitkän tähtäyksen kehitystendenssejä ja yksittäisen yrityksen tällä perusteella suoritamaa organisaationsa kehittämistä. Onhan tämä ongelma kiintoisa ja tärkeä ei vain tämän päivän liikkeenjohdolle, vaan myös niille, jotka koulutuksen avulla valmentavat väkeä tai itse valmentautuvat huomispäivän tehtäviin yrityksissä ja erityisesti niiden johtopaikoilla.

Organisaatiotutkimuksessa ja organisaatio-opillisessa kirjallisuudessa organisaatiota tarkasteltiin aiemmin rakenteena, *struktuurina*. Huomiota kiinnitettiin suoritettuun osastojakoon ja siinä käytettyihin jäsennysperiaatteisiin. Vähitellen tarkastelun kohteiksi joutuivat myös organisaation *toiminnalliset suhteet*, eivät ainoastaan "pystysuorat" toimivalta- ja vastuusuhteet, vaan kasvavassa määrässä myös horisontaaliset ja "epäviralliset" kommunikaatioyhteydet ja pienryhmänmuodostus.

Tällaisen rakenteeseen ja siinä vallitseviin suhteisiin huomionsa kiinnittävän tutkimuksen rinnalle, jota luonteeltaan ja tarkastelutavaltaan on pidettävä staattisena, on viime aikoina kehittynyt uudempi, "muodikkaampi" tarkastelutapa. Organisaatiota tutkitaan sen suorittaman työn, sen *sisäisen tapahtumisen* kannalta. Näkökulmana on *kulku, johtamistapahtuma, suunnittelu- ja päätöksentekoprosessi*. Analyysi on siis tyypillisesti dynaamista; tarkastelun kohteena on olemassaolevan struktuurin — organisaation — puitteissa tapahtuva elintoiminta, toisiaan ajallisesti seuraavine suunnittelu-, toimeenpano- ja valvontavaiheineen.

Olennaista tänään esillä olevan aiheen kannalta on kuitenkin ennen muuta se, ettei organisaatiokaan ole pysyvä ja muuttumaton. Se on luotu ja kehitetty tarkoituksenmukaiseksi, toteuttamaan asetettua päämäärää tietyissä olosuhteissa ja käytettävissä olevien henkilöiden ja välineiden avulla. Jos päämäärässä tai toimintaedellytyksissä tapahtuu muutoksia, olisi organisaationkin muututtava. Odotettavissa olevat

muutokset olosuhteissa on viisasta pyrkiä ennakoimaan, koska niihin mukautuminen vie aikaa. Suunnitelmallinen varautuminen on viisaampaa kuin korjaavat toimenpiteet kriisien karikoissa.

Organisatorinen muutosprosessi ei ole jatkuva. Organisaatio muuttuu pikemminkin "mutatioiden" kautta, sysäyksittäin. Oikean tasapainon löytäminen organisaation stabiliteetin ja vitaliteetin välillä on vaikea liikkeenjohdon pulma. Alituinen muutos tietäisi samalla rauhattomuutta, epävarmuutta ja organisatoorista kitkaa. Pitkäaikainen, lähes stagnaationomainen organisaation muuttumattomuus taas tekisi ennen pitkää välttämättömäksi maanjärityksenomaisen perusteellisen muutoksen, joka vapaisuttaisi organisaatiota sen runkoa ja juurta myöten, ellei yrityksen kuolema jo sitä ennen ole tehnyt tällaista tuskallista prosessia tarpeettomaksi.

Siitä riippumatta miten useasti ja kuinka radikaalisina yrityksen organisaatioon kohdistuvat muutokset *toimeenpannaan*, on nähdäkseni organisaation kehittämisen *suunnittelun* oltava jatkuvaa.

Mitä aikaisemmin tulevaisuuden kehitystendenssit pystytään havaitsemaan ja mitä tarkemmin tuleva tilanne kyetään ennakoimaan, sitä paremmin voidaan varautua ulkoisten toimintaedellytysten tuleviin muutoksiin ja sitä tehokkaammin pystytään käyttämään hyväksi kehittyviä keinoja ja muuttuvia mahdollisuuksia.

Eräiden odotusmuuttujien tulevan kehityksen arviointimahdollisuudet ja -menetelmät ovat — ainakin verraten lyhyellä tähtäyksellä — siksi hyvät, että täydellä syyllä voi puhua ennakkoinnista eikä ennustamisesta. Tulevaisuus toistaa menneisyyden kehitystendenssit niin, että ekstrapolointi käy mahdolliseksi, tai empiirinen aineisto ainakin sisältää olennaiset ennakkoinnin elementit.

Näin on tuskin asian laita, kun pyrimme nykyisistä lähtökohdista tarkastelemaan yritysorganisaatioiden ja niihin vaikuttavien tekijöiden kehityssuuntaa. Tässä on pikemminkin kysymys spekulatiivisesta ennustamisesta kuin menetelmiltään eksaktista ennakkoinnista. Ehkä tämä tarkastelu juuri siksi sopiikin tämän päivän aiheeksi. Onhan tavoitteena ennemminkin ongelmia pintaan nostava ajatusten haraaminen kuin probleemien ratkaisemiseen syvämuokkauksella pyrkivä tieteellinen tutkielma.

Olen jo edellä todennut, että vallitsevat olosuhteet ja käytettävissä olevat välineet ratkaisevasti vaikuttavat organisaation muodostumiseen ja kehitykseen. Sotalaitoksen organisatooriset muutokset vuosituhansien kuluessa, eivätkä vähiten tällä vuosisadalla, ovat siitä iskevänä esimerkkinä. Uudet välineet eivät vaikuta vain organisaation rakenteeseen, vaan myös sen puitteissa suoritettuun toimivalta- ja vastuuporrastuk-

seen, siis keskityksen tai hajautuksen asteeseen. Maineikas amerikkalainen organisaatioteoreetikko Simon mainitsee tästä esimerkkinä toimija ratkaisuvallan voimakkaan keskittämisen ulkomaanedustuksen puitteissa. Lähettiläiden aikaisempia laajoja päätöksentekovaltuuksia puolisivat toiminnan nopeus sekä kustannusten ja ajan säästö. Tietoliikenteen kehittyminen muutti aikaisempia edellytyksiä. Viestityksen nopeutuminen ja halpeneminen teki mahdolliseksi toimivallan keskityksen, jonka puolesta puhui toiminnan ko-ordinoinnin tarkeys.

Käydessäni seuraavassa käsittelemään eräitä yrityksen organisaation kehitykseen pitkällä tähtäyksellä vaikuttavia tekijöitä en väitä ennusteluissani osuvani naulan kantaan. Tulevaisuuden pimeydessä ei ole helppo osua. Olen ehkä jättänyt pois joitakin olennaisia kehitystekijöitä ja ottanut mukaan joukon epäolennaisiksi osoittautuvia. Johtopäätösteni, jotka enimmäkseen ovat spekulatiivisia, osuessa harhaan lohduttaa — usein joskaan ei aina — se, etten ole yksin, vaan että käyttämissäni lähteissä kehitetyt ajatukset ovat ennen minua kulkeneet samaan suuntaan.

Huomionarvoisina tekijöinä yrityksen organisaation kehityssuunnan ennustelussa ja pitkän tähtäyksen suunnittelussa lähivuosikymmeninä pitäisin ainakin seuraavia:

1. *Automaatio* kehittyy, edistyy ja etenee sekä tuotannon — toisin sanoen valmistuksen ja jakelun — että myös konttorityön piirissä.

2. Yritystoiminnan *pääomavaltaisuus lisääntyy* ja yritysten *kustannusrakenne jäykkenee* edelleen. Tämä on luonnollinen ja väistämätön seuraus siitä, että mekanisointi ja automaatio edistyvät, että pääoman sidonnaisuusajat pitenevät sekä että tehtyjen sopimusten ja yrityksen kasvavan sosiaalisen vastuun aiheuttamat sidonnaiset menot lisääntyvät.

3. *Elintason nousu* ja kuluttajan *tarpeiden differoituminen* lisäävät tuotevalikoimaan sekä tuotanto- ja markkinointikoneiston investointeihin liittyviä riski- ja epävarmuustekijöitä. Herkät ja nopeat kysynnän siirtymät tullevat yhä tavallisemmiksi, ei ainoastaan erikoistavaroiden vaan myös välttämättömyyshyödykkeiden kohdalta, joiden osalta lisääntyvä merkkitavarakilpailu on tietoisesti heterogenisoinut markkinat. Kehitys tähän suuntaan jatkunee edelleen, koska se kilpailun luonteen mukaisesti on itseään ruokkivaa.

4. *Konttoriautomaatioon* liittyvä mutta vaikutuksiltaan erilainen ja siksi siitä erillään käsiteltävä on elektronisen tietojenkäsittelytekniikan ja operaatioanalyttisten menetelmien kehittyminen ja siitä johtuva *päätöksentekoprosessin automaatio*.

Kutakin näistä neljästä tekijäryhmästä tarkastelen seuraavassa lyhyesti erikseen.

Niiden muutosvaikutukset organisaatioon eivät suinkaan rajoitu pelkästään sen rakenteeseen, vaan voivat ilmetä useammalla eri tavalla:

a) *Organisaation rakenne*, esim. syvyysporrastus tai osastojako voi muuttua, uusia elimiä syntyä tai entisiä kuolla.

b) *Toimivalta- ja vastuusuhteet* muuttuvat; erityisesti keskityksen tai hajautuksen aste joudutaan ehkä tarkistamaan.

c) *Päätösprosessi* — ja sen mukana suunnittelu ja valvonta — *muuttaa luonnettaan ja painopistettään*, vaikuttaen siten välillisesti myös toimivallan keskityksen asteeseen.

d) *Liikkeenjohdon ohjaamistehtävä*, alaisten kannustaminen ja motivaatio, voi myös joutua muutosvaikutuksen piiriin.

e) Kehitysilmiöt voivat myös varsin radikaalisti vaikuttaa organisaatiossa toimivilta henkilöiltä vaadittaviin *kvalifikaatioihin* — tietoihin ja taitoihin.

Tarkastelkaamme nyt lyhyesti mainitun neljän muutostekijäryhmän vaikutuksia näiltä eri näkökulmilta, siis organisaatorakenteen, toimivaltasuhteiden, keskityksen asteen, päätösprosessin, liikkeenjohdon ohjaustehtävän sekä johtohenkilöiden pätevyysvaatimusten kannalta.

1. Automaatio

Lähtemättä syvemmältä analysoimaan *teollisen automaation* tunnusmerkkejä riittänee seuraava määritelmä tämänkertaisen analyysin tarpeiksi: Automaatiolle on luonteenomaista jatkuva ja kokonaisuudeksi muodostettu mekanisoitu tuotantoprosessi, jossa käytetään elektronisia sekä muita mitta- ja säätölaitteita mittaamaan tuotannon laatua ja määrää sekä automaattisesti säätämään niiden pysyttämistä ennalta määrätyllä tavoitetasolla.

Puolestani en ole suoralta kädeltä valmis hyväksymään väitettä, jonka mukaan automaatiolla olisi yhtä syvälle käyviä vaikutuksia yhteiskuntaan kuin aikanaan oli mekanisoinnilla ja sen aiheuttamalla teollisella vallankumouksella. Asian valaisemiseksi ja väitteen paikkansapitävyyden koettelemiseksi olisi ennusteltava automaation vaikutuksia työllisyyteen ja työttömyyteen, työntekijäin turvallisuuteen ja vapaa-aikatasoon. Olisi tarkasteltava potentiaalisen tuotannon ja kulutuksen suhteita, automaation välillisesti aiheuttamia yhteiskunnan rakennemuutoksia sekä kenties jopa tarvejärjestysten arvostus- ja kulttuurin suuntautumiso ongelmia. Ne veisivät kuitenkin syville vesille, tämänpäiväisestä aiheesta liiaksi syrjään.

Yrityksen organisaatioon automaatio eittämättä aiheuttaa varsin syvällisiä muutoksia. Automatisoidun prosessin keskeytyksettömän ja

häiriöttömän kulun turvaaminen ja välttämättömien mutta kalliiden eränvaihtoaikojen minimoiminen edellyttävät entistä yksityiskohtaisempaa tuotannon ohjelmointia ja esivalmistelua. Myös prosessisuunnittelun lisääntyvä merkitys ja ehkäisevän huollon välttämättömyys lisäävät suunnittelutehtävän suhteellista osuutta. Samalla se siirtyy organisaatiossa ylemmälle portaalle, työnjohdosta ainakin käytönjohdon portaaseen. Selviä merkkejä on nähtävissä ja painavia perusteluja esitetävissä lisäksi sen näkökannan puolesta, että ylläpitotehtävät tullaan organisatorisesti kokonaan erottamaan käyttötehtävistä. Samalla kun suunnittelufunktio merkitykseltään siis lisääntyy ja se erottuu entistä enemmän toimeenpanosta, eroavat jo käytönjohdon tasolla toisistaan ylläpito- ja käyttötehtävät. On ilmeistä, että tämä johtaa uusien toimielinten muodostumiseen. Niiden keskinäisten toimivaltasuhteiden määrittelyssä käyvät perinteelliset linja- ja sivuelintoimivallan käsitteet pian täysin riittämättömiksi. Jo Taylorin funktionaalisen työnjohto-organisaation ajoilta periytyvä kipeä ongelma aktualisoituu uudelleen, ehkä tällä kertaa ensi sijassa alemman käytönjohdon tasolla. Liekö paperilla niin kauniilta näyttävä sivuelin-konstruktio koskaan käytännössä ollutkaan selväpiirteinen ja moitteettomasti toimiva?

Monien rinnakkaisten ohjelmointi-, ohjaus-, toimeenpano- ja valvontaelinten keskinäisten toimivaltasuhteiden järjestäminen ja selvittäminen näyttävät siten aiheuttavan tulevaisuudessa vaikeuksia. Mutta ehkä ne eivät sittenkään muodostu niin ongelmallisiksi kuin aluksi näyttää. Automaatio vähentää olennaisesti suoritusportaan väen määrää — muutenhan siihen ei kannattaisi ryhtyä — ja muuttaa tuotannon ja sen valvonnan luonnetta. Mieskohtaisen työtehon valvonta käy vähemmän tärkeäksi. Päähuomio on nyt kiinnitettävä koneiston korkeaan hyväksikäyttöasteeseen ja ehkäisevään huoltoon. Suorittavakin työ muodostuu enimmäkseen silmälläpidoksi ja ohjaukseksi ja on joka tapauksessa koneen tahdin sanelemaa. Yhä useammat välittömät suhteet työpaikalla ovat miehen ja koneen eivätkä enää miehen ja miehen (tai naisen!) välisiä. Kone ei häkelly eikä kapinoi siitä, että se saa toimi-ohjeensa useammalta "esimieheltä"!

Todettakoon ohimennen, että väite automaatisoidun työn yksitoikkoisuuden lisääntymisestä esimerkiksi nykyisin tavalliseen vaihetyöhön verrattuna tuskin pitää paikkaansa. Työn vastuunalaisuus ja vaativuus sekä niiden mukana työn kiintoisuus tulevat luultavasti pikemminkin kasvamaan.

Konttorityön automaation vaikutukset "paperisodan" organisaatioon ovat paljolta samansuuntaisia kuin edellä tuotannon osalta on selostettu: prosessin ohjelmointi- ja suunnittelutyön osuus ja vaativuus kasvavat,

suoritushenkilöstön luku alenee ja yksitoikkoisten suoritustyöruutiinien määrä vähenee.

Näitä konttoriautomaation seurausilmiöitä merkittävämpiä ovat kuitenkin automaation kanssa rinta rinnan tapahtuva elektronisen tietojenkäsittelytekniikan ja operaatioanalyttisten menetelmien kehitys sekä itse päätöksentekoprosessin automaatio.

2. *Pääomavaltaisuus ja kustannusrakenteen jäykkeneminen*

Mutta edetkäämme "ohjelmoidussa järjestyksessä" ja käsitelkäämme sitä ennen niitä organisatorisia vaikutuksia, jotka yritysten pääomavaltaisuuden lisääntyminen, kustannusrakenteen jäykkeneminen ja vaurastuvan kuluttajan valintaoikkujen kärjistämä epävarmuus sekä niihin liittyvät riskit tuovat tullessaan. Hetki sitten koskettelin hiukan tarkemmin näitä kehitysilmiöitä. Vaikka niiden perusteellisempikin käsittely olisi sinänsäkin varsin kiintoisaa, on se tässä pakko sivuuttaa ja käydä suoraan tarkastelemaan — edelleen mielikuviutus sivustatukenamme —, sitä, miten nämä kehitystekijät vaikuttavat yritysten organisaatioon.

Kun pääomavaltaisuus kasvaa ja kustannusrakenne jäykistyy, yrityksen joustavuus vähenee ja haavoittuvuus lisääntyy. Rationaalisesta ja johdonmukaisesta, yhä pidemmällä tähtäyksellä toimivasta suunnittelusta tulee yritykselle elinehto. Vain intuitioon, rohkeaan mielikuviutukseen, ovelaan arvaamiseen ja juonekkaaseen tilaisuuden hoksaamiseen perustuva yrittäminen menettää merkitystensä. Tilalle astuu tulevaisuutta järjestelmällisesti ennakoiva, pitkällä tähtäyksellä suunnitteleva sekä innovaatioita systemaattisesti tuottava ja soveltava liikkeenjohto.

Tämä edellyttää tarpeellisten suunnitteluelinten perustamista organisaatioon sivuelimiksi liikkeenjohdon "silmiksi", "korviksi" ja "aivo-lisäkkeiksi". Esimerkkeinä sellaisista suunnittelutoiminnan aloista, joiden tehostuva hoitaminen edellyttää niiden tarpeen asianmukaista huomioonottamista organisaation rakenteessa, mainittakoon — jo edellä käsitellyn tuotannon suunnittelun ohella — toimialan kehityksen ennakointi, markkinatutkimus, markkinoinnin suunnittelu, tieteellinen tutkimus- ja keksimistöiminta, tuotekehittely, prosessien kehittäminen, investointien suunnittelu sekä muu budjettitoiminta. Professori Bright Harvardin yliopistosta, joka on tutkinut kolmentoista automatisoidun tehtaan tunnusomaisia piirteitä, toteaaakin, että huomattavin johtopäätös tästä tutkimuksesta on automaation aiheuttama liikkeenjohdon suunnittelun merkityksen lisääntyminen.

Samalla kun yrityksen tuotantopuoli tulee yhä raskasliikkeisemmäksi, tulevat markkinoilla tapahtuvat siirtymät yhä nopeammiksi ja herkemiksi. Tämä tulee ilmeisesti lisäämään markkinoinnin suhteellista merkitystä organisaatiossa.

Kustannusrakenteeltaan jäykässä yrityksessä ovat rajakustannukset pienet. Siksi tehostuva suunnittelu-, ennakointi- ja kehitystoiminta eivät ole vain välttämätön paha, yhä paisuva kasvain organisaation rungossa, vaan ne myös kannattavat ja lisäävät menestymisen mahdollisuuksia. Ensiksi ennättävällä on etusija kilpailussa. Kustannusrakenteen jäykeneminen ja lisääntyvät riskit pakottavat tehostamaan suunnittelua sekä vahvistamaan sen asemaa ja laajentamaan sen osuutta organisaatiossa. Tämä puolestaan lisää edelleen kustannusrakenteen jäykkyyttä. Olemme siunatun ja kirotun kilpailun noidankehässä. Paikalleen osuvan ennakkoinnin ja jatkuvan innovoinnin avulla on yritettävä pysyä kärjessä, jotta pysyisi edes mukana.

3. Informaatioteknologia

Kiintoisin tulevien vuosikymmenien yritysorganisaatioita muovaava tekijäryhmä, jonka vaikutukset samalla ehkä ovat vaikeimmin arvioitavissa, voidaan ilmaista upouudella muotisanalla "informaatioteknologia". Sen sisällön voi tarkemmin selittää, keikaroimalla kolmella uudella, kyselijää häkellyttävällä termillä: ETK, operaatiotutkimus ja päätösprosessin automaatio. Mitä tämä kaikki sitten tarkoittaa? Ensinnäkin: ETK:n eli elektronisen tietojenkäsittelytekniikan kehitys tekee mahdolliseksi kerätä, systematisoida ja tallettaa empiiristä tietoa ennen arvaamattomat määrät siten, että se on nopeasti uudelleen käsille saatavissa joko yksittäin tai luokiteltuna mitä moninaisimmin perustein. Operaatiotutkimus puolestaan kehittää matemaattisia malleja, jotka edustavat liikkeenjohdon päätösongelmia: niukoin resurssein ja tiettyjen rajoittavien ehtojen vallitessa on löydettävä optimaalinen ratkaisu, esim. joko kustannusten minimi tai nettotuoton maksimi. Vasta tietokoneiden käyttö tekee ja on tehnyt mahdolliseksi hallita ja ratkaista nopeasti ja taloudellisesti monimuuttujaisia malleja, jotka kyllin realistisesti kuvaavat "todellisuutta", samalla kuin mallien kvantifioimiseksi tarvittu kokemusperäinen aineisto voidaan koneiden avulla kerätä ja käsitellä. Kun toistuvien päätöstilanteiden mukaiset mallien ratkaisukaavat ohjelmoidaan tietokoneelle valmiiksi ohjelmiksi, on päätösprosessi tavallaan automatisoitu. Koneen antama optimiratkaisu, olipa sitten kysymyksessä esim. ostettavan tavaraerän suuruus tai öljynpuhdistamon tuotanto-ohjelma, on jo sinänsä tavallaan päätös; jäljellä on enää sen toimeenpano.

Informaatioteknologian kehittyminen ja päätöksenteon automaatiomahdollisuuksien lisääntyminen voivat ajan mittaan aiheuttaa varsin syvällisiä ja tänään vielä vaikeasti nähtäviä muutoksia yrityksen organisaatioon. Niistä on viime vuosina ahkerasti kirjoitettu ja johtopäätökset — vai olisikohan sanottava ennustelut — ovat usein keskenään ristiriitaisia. (Viitataan tässä vain kuluvan vuoden alussa Liiketaloudellisessa Aikakauskirjassa 4/1961 ilmestyneeseen, kauppat.lis. *Ahlstedtin* näitä päätelmiä referoivaan ja käsittelevään artikkeliin.)

Onko todella realistista odottaa, että eräs liikkeenjohdon keskeinen tehtävä, päätöksenteko, automatisoituu siinä määrin, että se olennaisesti muuttaa luonnettaan? Onko odotettavissa, että kehitys aiheuttaa muutoksia myös yrityksen organisaation rakenteessa? Tarkastelkaamme kysymystä hieman lähemmin.

Liikkeenjohdon eri tasoilla tehtävät päätökset ovat luonteeltaan varsin erilaisia. Toisena äärityyppinä ovat toistuvat, rakenteeltaan ja tekoavaltaan vakiintuneet, valmiiksi ohjelmoidut tai ainakin "ohjelmointialttiit" (*Ahlstedt*) päätökset. Toista äärityyppiä edustavat puolestaan ainutkertaiset, uniikit, rakenteeltaan vakiintumattomat, "luovaa kykyä" edellyttävät päätökset, joiden ohjelmoiminen näyttää mahdottomalta — tai ainakin peräti problemaattiselta.

Monet organisaation alemmilla ja keskijohdon portailla tehtävistä päätöksistä ovat ohjelmointialttiita, koska ne ovat toistuvia, rutiinitaan vakiintuneita ja koskevat usein resurssien jakoa. Esimerkkeinä mainittakoon optimaalisen varastosuuruuden ongelmat ja kapasiteetin kuormitus suunnittelu. Tällaiset päätökset ovat erityisen otollisia tietokoneella käsiteltäviksi. Kone pystyy ratkaisemaan ongelman muodollisesti moitteettomammin kuin karkeita peukalosääntöjä ja yleistä kokemustaan käyttävä ihminen. Lisäksi koneen koko kapasiteetti voidaan käyttää tehokkaasti hyväksi, kun sen sijaan noin 90 % useimmista ihmisaivoista uinuu ikuista unta!

Ylimmän johdon päätökset sen sijaan kohdistuvat useasti päämäärän valintaan, liikepolitiikan määrittelyyn ja ongelmien keskinäiseen punintaan, jotka ovat ainutkertaisia, kulultaan kaavoittamattomia, monilta osiltaan kvalitatiivisia ja sen vuoksi peräti hankalia ohjelmoitaviksi.

Amerikkalaiset *Leavitt* ja *Whisler* ovat edellä käytyyn selvittelyyn sisällytynein perustein päättelleet yrityksen organisaatiossa tapahtuvan seuraavia muutoksia:

Informaatioteknologian edistyminen siirtää suunnittelun ja toimeenpanon rajaa organisaatiossa ylemmäksi, koska keskijohdon päätökset usein ja helpoimmin ovat ohjelmoitavissa, automatisoitavissa ja siten keskitettävissä ylöspäin. Tämän johdosta keskityksen aste kasvaa.

Eräät nykyisen keskijohdon ryhmät siirtyvät status- ja palkka-asteikossa alaspäin, kun taas toiset siirtyvät ylemmäksi, ylimmän liikkeenjohdon ryhmään. Näin keskijohdon porras suhteellisesti kapenee ja ylijohtoon eliitti eristäytyy yhä enemmän keskijohdosta. Tällainen kehitys toisi mukanaan varsin kiperiä organisatorisia, sosiaalisia sekä koulutukseen ja johtaja-aineksen jälkikasvuun liittyviä ongelmia.

Esitettyjen päätelmien osuvuus on kuitenkin asetettu kyseenalaiseksi — ja nähdäkseni täydellä syyllä.

Oikeana lienee tosin pidettävä arvelua, että helposti ohjelmoitavat päätökset, jotka ovat keskijohdolle tyypillisiä, verraten nopeasti automatisoituvat. Sitävastoin ei ole lainkaan varmaa, että keskijohdon suhteellinen osuus organisaatiossa heikkenee ja keskitystendenssi vahvistuu. Päätösten *toimeenpano*, olipa itse päätökset tehty missä organisaation portaassa hyvänsä, edellyttää kannustamista, ohjausta ja silmälläpitoa.

Itse päätöksenteon keskittäminen on mainittujen kirjoittajien mukaan odotettavissa heti, kun siihen tarjoutuu teknilliset edellytykset, koska päätösvallan hajautussuuntaus on lähinnä johtunut vain ylijohtoon ajan ja kapasiteetin rajoituksista ja näin ollut vain negatiivisesti motivoitu. Tämä tuskin pitää paikkaansa. Päätösvallan hajautusta on toki käytetty myös aitona positiivisena kannustuskeinona, etenkin kannattavuusvas- tuuseen kytkettynä. Hyvin perustein voidaankin väittää, että päätös- prosessin automatisointi lisää tulosten luotettavuutta ja yhdenmukai- suutta siten, että toimivallan hajautuksen edellytykset toisaalta para- nevat. Onhan, kuten Buckingham sanoo, useiden mielestä päätösten rationaalisuuden kriteerinä se, onko päätös samanlainen kuin minkä itse olisin tehnyt.

Keskitys- ja hajautustendenssien resultantin suuntaa on vaikea yleis- estä ennustaa, joskin punnukset keskityksen vaakakupissa näyttävät silmään painavammilta.

Keskijohdon suhteellisen osuuden kehitykseen vaikuttavat ratkaise- vasti eräät muutkin tekijät kuin päätösprosessin automaatio ja mahdol- linen keskittäminen. Ensinnäkin on ilmeistä, että käyttötehtäviä hoi- tavan suoritusportaan suhteellinen osuus tulee automaation edistyessä pienenemään. Myös perinteellisessä linjavastuussa oleva keskijohdon porras näyttää jonkin verran kaventuvan. Toimivaltasuhteiden moni- mutkaistuuksessa on kuitenkin lähinnä määritelmäkysymys, luetaanko yli- johdon suunnittelutehtäviä palvelevat sivuelimet ja niissä toimiva oh- jelmoitsijoiden, analyytikkojen, keksijöiden ja tutkijoiden lisääntyvä parvi keski- vai ylijohtoon.

Vastuun kantamiseen tottuneen ja tässä mielessä tehtävänsä val- miin liikkeenjohdon jälkikasvun turvaaminen voi tulevaisuudessa osoit-

tautua kiperäksi ongelmaksi. Sivuelinten akatemisoituva erikoismiesten joukko, jota Vance Packard nimittää diplomi-eliitiksi, tulee organisaatioon "ulkoapäin" suoraan sen keski- ja yläportaille. Se on tottumaton ja kykenemätön linjavastuun kantamiseen. Olkoonkin, että johto itse ja koko organisaatio tulee ehkä vähitellen enemmän probleemiorientoituneeksi ja ammattimaiseksi, vaatii ylimmän johdon jälkikasvun jatkokoulutus omia, erityisiä toimenpiteitään.

Päätöksenteossa voidaan Simon'iin yhtyen erottaa kolme vaihetta: 1) *Tiedusteluvaihe*, jonka tarkoituksena on löytää ja tuoda esiin ongelmia. 2) *Muotoiluvaihe*, joka sisältää toimintavaihtoehtojen keksimisen, kehittelyn ja analyysin. 3) *Valintavaihe*, joka sisältää päätöksen, siis valinnan tietyn vaihtoehdon hyväksi. Päätöksentekoa avustavista sivuelimistä erikoistuvat eräät tiedusteluvaiheeseen — esim. markkinatutkimus ja muu tutkimustoiminta —, toiset taas muotoiluvaiheeseen, kuten suunnitteluosastot, tuotekehittely jne. Nykyisin linjavastuussa olevan keskijohdon voi myös odottaa tulevaisuudessa suuntautuvan entistä enemmän "ongelmatiedusteluun". Kolmannen vaiheen liikkeenjohto varanee edelleen itselleen sitä tiukemmin, mitä vaikeammin se on ohjelmoitavissa ja mitä laajempia yhteyksiä se koskee.

Onko ajateltavissa, että tietokoneista voi aikanaan olla apua myös rakenteeltaan vaikeiden ohjelmoimattomien ja ainutkertaisten päätöstilanteiden ratkaisuisa, vai tekeekö kone "vain sen, mitä se on ohjelmoitu tekemään"?

Tietokoneiden tuntijat ja niihin uskojat ovat sitä mieltä, että on — ainakin periaatteessa — mahdollista simuloida ihmisen ongelmaratkaisuprosessia koneella siten, että se pystyy mukautumaan ja parantamaan omaa ohjelmaansa kokemuksensa perusteella, siis oppimaan. Periaatteellisena vaikeutena ei heidän mukaansa ole koneen kapasiteetti, vaan se, että ihmisen ongelmanratkaisu- ja oppimisprosessi on toistaiseksi perin tuntematon.

Jättämällä syrjään näiden alkuvaiheissa olevien kokeilutulosten mieleen tuomat spekulatiiviset ajatukset, voidaan joka tapauksessa todeta, että päätöksenteon automaation rajan määräävät jo nykyisin taloudelliset näkökohdat eivätkä teknilliset mahdollisuudet, joiden sallimissa puitteissa olisi jo mahdollista edetä nykyisiä sovellutuksia pidemmälle.

Koska taloudelliset näkökohdat (eivätkä nopeasti edistyvät teknilliset mahdollisuudet) määräävät kehityksen vauhdin, ei liene vielä lähelläkään aika, jolloin liikkeenjohdon ainoana tehtävänä olisi vain valita, millainen "tietokonelaatikko" olisi hankittava. Lopun tekisi kone. Vielä kauempana on aika, jolloin koneen valinnankin suorittaisi — tätä tehtävää varten ohjelmoitu toinen kone!

4. Organisaatiomuutosten toteuttaminen

Edellä olemme tarkastelleet eräitä yritysorganisaation rakenteeseen vaikuttavia kehitystekijöitä. Tässä ei enää ole aikaa eikä tilaisuutta paneutua järjestelmällisesti näiden tekijöiden edellyttämien tai muista syistä johtuvien organisaatiomuutosten suunnitteluun ja toimeenpanoon yksittäisessä yrityksessä. Voimme vain todeta, että organisaatiomuutokset eivät tapahdu itsestään; organisaatio on pikemminkin taipuvainen vastustamaan kaikkia muutoksia.

Organisaationmuutos vaatii aina aikaa, koska se edellyttää hyväksytyksi tulemisensakin jälkeen vielä asenteiden, tottumusten ja tosiasiallisen käyttäytymisen muutosta asianomaisissa organisaation portaissa.

Eräänä pitkän tähtäyksen organisaatiosuunnittelun ydinkohtana on henkilöiden tarpeen ja heidän kvalifikaatioidensa oikea ennakointi kyllin ajoissa. Olisihan liikkeenjohdon jo tänään tiedettävä, paljonko ja millaisin kvalifikaatioin varustettua väkeä tarvitaan organisaation johtopaikoille 10—15 vuoden kuluttua. Tämä väki olisi syytä jo tänään saada palvelukseen.

Korkeakoulun olisi puolestaan pyrittävä ennakoimaan liikkeenjohdon tehtävien kehitystä ja sen johtohenkilöille asettamia vaatimuksia vielä pidemmälle sekä ottamaan tulokset huomioon opetuksensa suunnittelussa. Jos nimittäin lähdetään siitä, että korkeakoulu ei pyri valmentamaan opiskelijaa ensi sijassa hänen ensimmäistä työpaikkaansa ja sen rutiinitehtäviä varten, vaan koettaa antaa hänelle perustan myöhempää toimintaa varten yritysten johtopaikoilla, olisi pystyttävä näkemään näiden tehtävien vaatimukset ja niiden luonne 20—30 vuoden kuluttua. Kun otetaan huomioon äsken hahmoittelemani kehityssuunnat ja lisäksi todennäköinen kaupan voimakas kansainvälistyminen lähivuosikymmenenä, on ilmeistä, että korkeakoulu on pystynyt vain vaillinaisesti täyttämään tehtävänsä niidenkin nuorten kohdalta, jotka tänään saavat ekonomin ja kirjeenvaihtajan diploominsa.

Asian luonteesta johtuu, ettei tässä tehtävässä voidakaan täysin onnistua. Tulevaisuuden vaatimukset ja olosuhteet ovat — kuten tänäänkin on todettu — hämärän peitossa ja vain arvailujen varassa. Vuosikymmenen tai parin kuluttua yleisessä käytössä olevat liikkeenjohdon työkalut ovat tänään ehkä vielä keksimättä tai ainakin kehittämättä.

Sitä tärkeämpää on, että korkeakoulu pyrkii opiskelijoiden loogisen ajatuskyvyn kehittämiseen ja talousprosessin yleisten edellytysten analyttiseen opetukseen. Niiden varaan on helpompaa rakentaa itsensä jatkuva kehittäminen ja ajan tasalla pysyminen. Tämän päivän tosiasioiden ja teknillisen taidon hallinta eivät yksinään auttaisi kauaksikaan eteenpäin.

Uudet ekonomit ja kirjeenvaihtajat.

Kun pyritte jatkuvasti kehittymään tehtävienne mukana ja uusia vaativampia tehtäviä varten, muistakaa totuttautua tehokkaaseen, joustavaan ja valppaaseen työn tahtiin. Ylläpitäkää ja kehittäkää täällä käteenne annettuja analyysin välineitä, niin että ne aikanaan pystyvät tänään vielä tuntemattomiin probleemeihin. Pitäkää silmänne avoimina ja mielenne vireänä pystyäkseen seuraamaan ja ymmärtämään yritysten toiminnan dynamiikkaa alati muuttuvassa ja laajenevassa talouden kentässä.

Esitän Teille Kauppakorkeakoulun, sen opettajakunnan ja omasta puolestani lämpimät onnittelut sekä onnen ja menestyksen toivotukset.

Toivotan korkeakoulun opettajat ja oppilaat, erityisesti opintonsa nyt aloittavat uudet opiskelijat, tervetulleiksi aloittamaan uuden lukuvuoden työskentelyn.

LYHENNYKSIÄ

BA	Bachelor of Arts
DBA	Doctor of Business Administration
ekon.	ekonomi
FK, FL	filosofian kandidaatti, lisensiaatti
FM, FT	filosofian maisteri, tohtori
h.c.	honoris causa
HOK	hallinto-opin kandidaatti
HTM	Kauppakamarin hyväksymä tilimies
KHT	Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja
GTK, KTL	kauppatieteiden kandidaatti, lisensiaatti
KTM, KTT	kauppatieteiden maisteri, tohtori
LaL, LaT	lakitieteen lisensiaatti, tohtori
LOK	lainopin kandidaatti
MA	Master of Arts
MH	metsänhoitaja
OTT	oikeustieteen tohtori
VT	varatuomari
VTM, VTT	valtiotieteen maisteri, tohtori

SISÄLLYS

REHTORI HENRIK VIRKKUNEN †	5
MERENKULKUNEUVOS ANTTI WIHURI †	11
TOIMITUSJOHTAJA OLAVI LUUMI †	15
ROUVA SAIMA KEKKONEN †	17
I. HALLINTO, OPETTAJAT SEKÄ VIRAN- JA TOIMEN HALTIJAT 31. 5. 1963	18
<i>Hallinto</i>	
Kansleri, valtuuskunta	18
Hallitus	20
Rehtori, vararehtori	21
<i>Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö</i>	
Johtokunta	21
<i>Opettajakunta</i>	
Varsinaiset professorit	21
Apulaisprofessorit, dosentit, lehtorit	22
Opettajat	23
Assistentit	24
Eläkkeellä olevat opettajat ja virkailijat	25
<i>Viran- ja toimenhaltijat</i>	
Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja	25
Kanslerin sihteeri	25
Kanslia	25
Kirjasto	25
Laboratorio	25
Vahtimestarit	26
Puhelinkeskus	26
Konemestari ja talonmies	26
II. YLEISIÄ TIETOJA	
Opiskelijain lukumäärä	27
Kanslerin ja rehtorin toimet	27
Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia	28
Virat ja toimet	30
Valtion apurahat tieteenharjoittajille	37
Valtion opintolainarahasto ja opintotakauslautakunta	38
Elektronista tietojen käsittelyä koskeva luentokurssi	38
Professori Kalle Kaupin korkokuva	39
Kansleri Bruno Suvirannan muotokuva	41
Kotimaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous	43

<i>Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous</i>	44
<i>Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvottelukokous</i>	45
<i>Ulkomaisia luennoitsijoita</i>	45
<i>Lahjoitukset</i>	45
<i>Stipendivarat</i>	46
<i>Kirjasto</i>	48
III. LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUSKAUTENA 1962—1963	51
A. <i>Kauppätieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	
Kansantaloustiede	51
Tilastotiede	51
Englannin kieli, espanjan kieli, ranskan kieli	51
Saksan kieli, suomen kieli	52
B. <i>Ekonomien ja kirjeenvaihtajan tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	
Liiketaloustiede I	52
Liiketaloustiede II	54
Kansantaloustiede	57
Kauppaoikeus	58
Talousmatematiikka, kemia ja tavaraoppi	59
Talousmaantiede	60
C. <i>Liikkeenjohdollinen täydennyskoulutus</i>	60
IV. OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOULUN ULKO-PUOLELLA	62
V. TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	80
VI. OPPIARVOT JA TUTKINNOT	84
<i>Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto</i>	84
<i>Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto</i>	84
<i>Ekonomin tutkinto</i>	85
<i>Kirjeenvaihtajan tutkinto</i>	86
VII. STIPENDIT	88
<i>Valtion ylioppilasstipendit</i>	88
<i>Korkeakoulun omat stipendit</i>	89
PUHE, jonka rehtori professori Henrik Virkkunen piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1962	94
<i>Lyhennykset</i>	106
<i>Sisälllys</i>	107

